

הבא

בטאון
מוזרי ישיבת ברסלב
בנו ברק

דאווינען און
לערינען
און דאווינען

יו"ר ע"י וועד המנהלים התאחדות רגלי מירי הוישובה

כי מי שלומד כל היום הוא ברסלבר

עלים לתרופה קסו

ג

שבועות
תשפ"ג

היים של
ישיבת ברסלב
שחדרו לעצמות

קיום התורה
קבלת התורה
בישיבה

רייסט קינדער. השתלשלות חמדת תורתנו | מדור היכל הישיבה

ישיבת ברסלב בני ברק

ברכת מצד טוב

אייר תשפ"ג

לאריות שבחבורה, מופלאים בכל מידה נכונה, יגעים בתורה, בחשיכה כאורה, ובעבודה זו תפילה, בעצות צדיק מנתבים מסילה, הלא המה

החתן המופלג **אברהם פלקסר** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **נחמן בריינס** הי"ו

החתן המופלג **אלטר חיים גלבך** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **בעריש ברים** הי"ו

החתן המופלג **נחמן אפרים פפר** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **משה נחמן רונין** הי"ו

החתן המופלג **ישראל יוסף גלבך** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ג ר' **אליעזר דייטש שליט"א**
דומ"ץ וראש כולל בבית שמש

החתן המופלג **משה פרידמן** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **נפתלי קרליבך** הי"ו

החתן המופלג **נחמן שבתי גלינסקי** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **יעקב ירבולום** הי"ו

החתן המופלג **נחמן קרליבך** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ג ר' **יהושע ישראלי שליט"א**

החתן המופלג **ברוך ראובן וולך** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **משה אורלנצ'יק** הי"ו

החתן המופלג **נתן קרסו** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **שלמה רוזנברג** הי"ו

החתן המופלג **נחמן חשין** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ג ר' **נתן אורלנצ'יק שליט"א**
ראש כולל ומו"ץ בק"ק ברכפלד - מודיעין עלית

החתן המופלג **ישראל מאיר רביע** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **שלמה טוטיאן** הי"ו

החתן המופלג **נתן חשין** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **נחמן מרזל** הי"ו

החתן המופלג **אריה ליב שפירא** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **משה ליברמנש** הי"ו

החתן המופלג **נחמן יעקב טרייסמן** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ג ר' **שמואל יצחק בינדר שליט"א**

החתן המופלג **ישראל מאיר שר** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **אריה רבינוביץ** הי"ו

החתן המופלג **משה אהרן לב** ני"ו
לרגל אירוסיו עם בת הרה"ח ר' **אליהו נחמן חנון** הי"ו

ברכתנו שלוחה שתזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה,
בדרך רבינו הקדוש, ואך טוב וחסד ירדפוכם כל הימים

חברים בישיבת ברסלב

קו הישיבה

אוצר שיעורי דעת והתחזקות בתורת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

מפי גדולי אנ"ש רבני ומשפיעי הישיבה הקדושה

02-50-895-94

שירו לו שיעור חדש

שמחים אנו לבשר כי ניתן לשמוע מידי יום את השיחת חיזוק בעבודת השם שנמסר לחברי שיעור ג' והקיבוץ בהיכל הישיבה מידי בוקר קודם השיעור עיון מפי המגיד שיעור פה מפיק מרגליות

הגה"ח ר' **חיים קירשבוים** שליט"א

השיעור מושמע בשלוחה 1

שמעו ותחי נפשכם

כמו כן נבקש מכל אלו אשר ברשותם שיעורים והקלטות משנים קודמות ממשפיעי אנ"ש זצ"ל ויבלחט"א

במיוחד שיעורים אשר נמסרו בישיבה הקדושה

שיואילו נא בטובם ליצור איתנו קשר בהקדם האפשרי

בברכה
המערכת

התאחדות תלמידי הישיבה רישום והצטרפות

בחסד השם זוכים אנו לראות בהופעת
גליון 'הבאר' בטאון בוגרי הישיבה
וכפי שהגיע למערכת אשר בעקבות
'הבאר' נתחדשות חבורות וחברותות
בני בתי מדרשא דאנ"ש

נקראים בזה אנ"ש תלמידי ובוגרי ישיבתנו
להצטרף ללגיון שלך מלך

**להירשם לקבלת הגליונות בקביעות
ושאר עניינים הקשורים לוועד בוגרי הישיבה**

להאיר את בתינו באור רביה"ק
כאשר הנחילו לנו מורשה בישיבה הקדושה
'הבאר' ייתן לנו להמשיך ביחד

בדרך הסלולה לנו מורשה מרביה"ק כפי שהנחילוה מדור לדור

יש לשלוח דוא"ל: b025089594@gmail.com
יש לציין: שם מלא, כתובת, טלפון, ושנות לימוד בישיבה
ניתן גם להירשם ב'קו הישיבה' 02-5089-594
ע"י השארת הודעה בשלוחה 7

להצטרפות

רק תחזיקו עצמכם ביחד אזי תהיו אנשים נשרים

להצטרפות מהירה לחצו כאן

בברכה

התאחדות
תלמידי הישיבה

בטאון 'הבאר'

ההודאה הראשונה למבשר בשבוותא

חג השבועות – אותו יום של קבלת התורה שכל העולם כולו היה תלוי ועומד עד ליום הזה שקירבנו המקום להר סיני ונתן לנו את התורה הקדושה, יום בו עליונים ותחתונים עלו, ויחן שם ישראל נגד ההר חג השבועות – בו התקבצו כלל התלמידים אצל הרועה הנאמן בחיים חיותו, תורות נוראות גילה לעם קדוש את אשר ישנו פה ואשר איננו פה, לדורות עולם, זמן מתן תורתנו - עלו והתקבצו אצל התלמיד הגדול כאיש אחד בלב אחד והותירו והעבירו רגשי שלהבת אש קודש מזעקתו מנהמת ליבו בשלהבת אש קודש - אידן מיר האבן א נייע תורה .. ממש נייע!!!

השבועות בישיבה - - - מי שטעם את זה יודע על מה מדובר, וזה מתבקש מאתנו לשנן ולהתחזק כאן יחד בנקודות השייך לליבנו בעת הזאת.

מושגים שקיבלנו - -

מבוגרים בינינו עדיין זוכרים ומהדהד אצלם איך הראש ישיבה הנערץ רבי שמעון ברגשטיין זצ"ל היה חוזר לתלמידים ללא הרף: 'הרבי נמצא כאן בישיבה' –

האור של הרבי הדעת של הרבי נמצא כאן בישיבה, במיוחד כשהגיע חג השבועות שהיה ממש בנפשו כל הקבלת התורה, שאת התורה צריך לקבל אצל הרבי, און 'דער רבי איז דא', האור של הרבי, הדעת והשכל עליון שמתגלה בשבועות מאיר כאן בישיבה. כך ניגשו וכך ניגשים בסילודין תלמידי הישיבה לחג השבועות, לקבל את התורה אצל הרבי.

והרשימו – או נקרא לזה 'החינוך' לרצינות של שבועות לאור של ליל שבועות שקיבלנו בישיבה מאיר לכל החיים, לדעת ששבועות זה מתנה עצומה שצריכים להתכונן אליה, שצריכים לנצל אותה, שיכולים להתקרב להשם בלילה הקדוש הזה ובתפילות החג ובפרט בקדוה דצפרא אחרי המקווה התפילה הארוכה והמתוקה של היום טוב עם האקדמות וקבלת התורה ממש בקולות וברקים של התלהבות ודביקות בריבוי רצונות וכיסופים שיתעוררו אצלנו - - את זה קיבלנו בישיבה. הדרא דלא אפשר למפרט בשפוטא - - כמוכן כל אחד ניגש לזה אחרת, עם התורות של הרבי, עם הליקוטי הלכות ושאר פנימיות ענייני החג, אבל עצם היעד שהנה מגיע שבועות - - קיבלנו כולנו בישיבה וכך ניגש גם עכשיו לחג הקדוש הזה.

חג השבועות - מתחיל עם ימי הספירה ימי ההמתנה והציפיה, עם רצונות כיסופים וגעגועים בחיפוש אחר האור הגדול של שער החמישים שמתגלה בשבועות, כפי שמתגלה בדברי רביז"ל בתורה ע"ג שעם ישראל מונין וסופרים תשעה וארבעים יום בשביל לזכות לארבעים ותשעה שיערי התשובה, ואזי בחג השבועות מתגלה שער החמישים שהוא התשובה של השי"ת בעצמו כביכול בבחינת 'ואשובה עליכם' שעל תשובה הזאת נאמר בקבלת התורה 'וירד ה' על הר סיני' ושער החמישים זה מתגלה בכוח הצדיק האמת מה נעים גורלנו שזכינו לקבל בישיבה הרגשה מרוממת על חג השבועות כיום הדין שבו כל אחד מקבל את האור של התורה והקיום התורה וההשגה והמתיקות והחשק בכל יהדותנו והתקרבותנו בעבודת השם ביום זה כי קדוש הוא.

ההרגשה הזאת מתחילה כבר בעבודת ימי הספירה, ההתבודדות תופס יותר התעוררות, ההתמודה והשקידה בלימוד התורה בסדרי הישיבה ושאר זמנים כשרובם ככולם מתלמידי הישיבה אף לא חוזרים הביתה מתחילת הזמן עד אחר חג השבועות, זעקות הכיסופים שנשמעו למרחוק 'שוועתנו קבל ושמע צעקתנו' על מה מבקשים כאן?! הלב כוסף מתגעגע אנא זמין למהוי אומר רבי נתן שזה הסוד של ספירת העומר שמתחילים לחזור בתשובה, מתחיל

של חג, ומהתורות עושים תפילות ונעשים שעשועים, סע איז גיוואלדיג - -
 הלילה האחרון של ספירת העומר מגיע, מי יתאר ומי ישער באיזה התעוררות מפנימיות זעקת הלב ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה - - - ברכם טהרם - - טהרנו נורא - - -
 ויראו אותו - זועק לו הבחור בפניה שלו בתחנונים כדי לזכות לחיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים... וההתעוררות הזאת מלווה את הבחורים להזדרז ללכת לישון, לילה האחרון של שלושת ימי הגבלה, הגבל את העם וקדשתו - - שעת חצות לילה מגיע, לא זכור על בחור שלא קם חצות בלילה הזה, נוסעים לפעלה, נדמה שאין תלמיד שלא זוכר את אותו לילה קדוש ומיוחד, אם בעולם יודעים על הלילה של שבועות, הרי כחסידים ראשונים יודעים גם יודעים על הלילה שלפני שבועות ...

קדושת הדיבור

אחרי תפילה והתבודדות כמו שצריך הרי תמיד קשה להפרד, ואם זה בזמן הזה מה שייך בכלל.. הלב מתגעגע ומייחל והנה, מנהג ישראל לתלות אילנות ועשבים בבית המדרש, לא חוזרים מהשדה לפני שממשיכים את ניהוח השדה אל תוך הישיבה.. כאשר למחרת היום מעטרים בעטרת תפארת את היכל הישיבה לקראת תואר כלה מאוד נתעלה - -

בבוקרו של ערב החג, תפילת שחרית בהתלהבות והתעוררות, הדריכות והרצינות נראים בכל פינה, ערב יו"ט, כולם מתכוננים בסילודין, וכשנכנס החג בתפילת יום טוב, רו"מ הישיבה הרה"ח רבי נחמן ברגשטיין שליט"א, בקולו הארי מתחיל בניגון של יום טוב 'ברכו' וכולם מתלהבים אחריו בקול ובהתרגשות עצם, תפילת החג מסתיים לקול השירה בערגה ושמחה

להאיר אור הכתר, בשבועות מתגלה אור הכתר שהרבי אומר בתורה ו' שזה תשובה, אך בימי הספירה אחרי שמתעוררים לספור ספירת העומה, רוצים להטהר ולהתקדש, אף על פי שעדיין לא התקרבו כראוי להשי"ת ואנו רחוקים עדיין, אבל ממתינים ומחכים ומצפים בזעקות וכיסופים זה עניין התשובה של 'אנא זמין למהו' שבועות הרצון שלנו להתקרב לה' כבר יש לנו הויה בעולם... כי בוודאי נזכה!

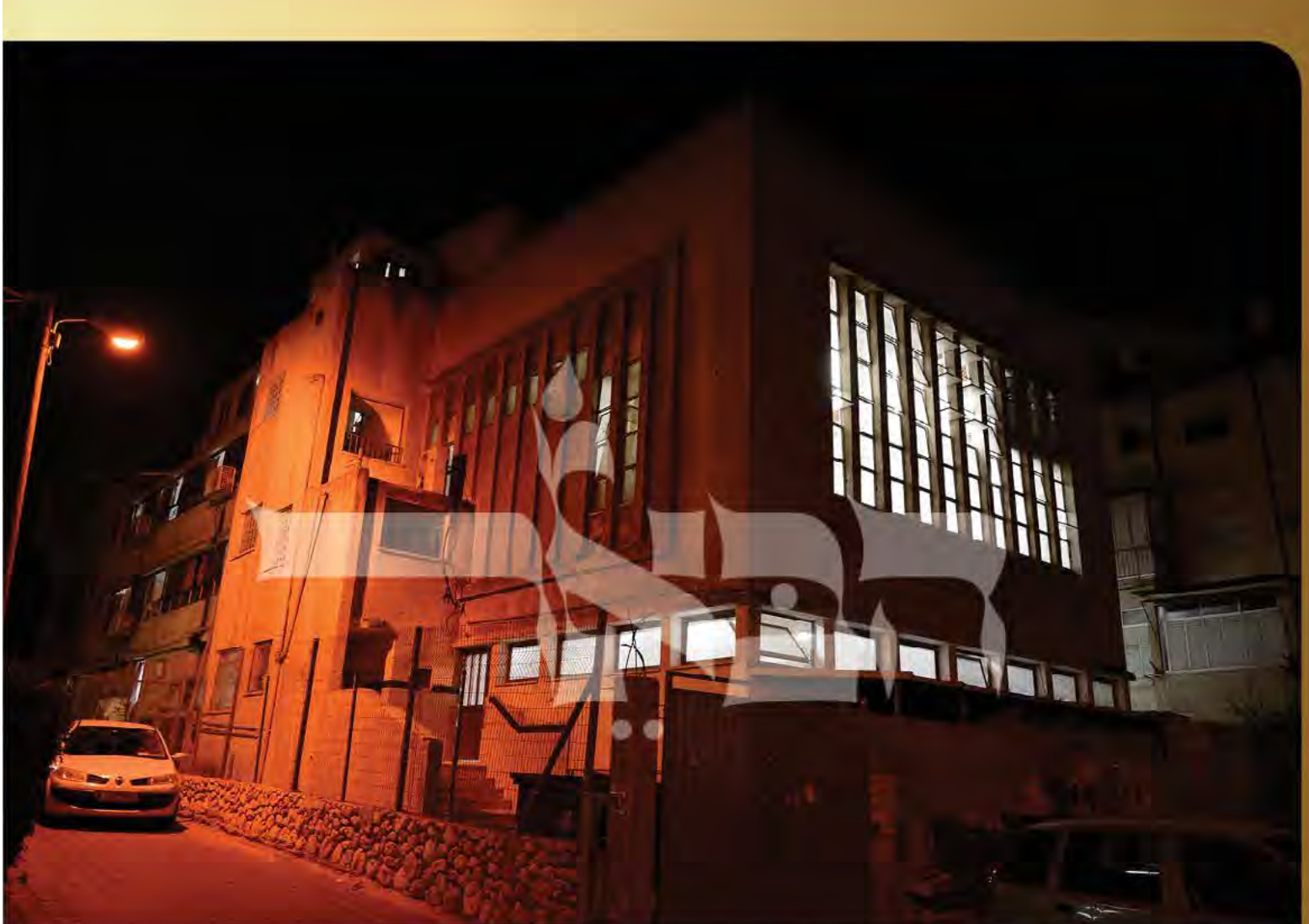
די לעצטע ספירה

זה היה ההכנה לשבועות שלמדנו בישיבה, ואחרי כאלו הכנות וכיסופים כבר מאירים המוחין של שבועות זמן מתן תורתנו באור יקרות של אור הצדיק ששיכן שמו בבית הזה.

הימים קודם החג, הלבבות הומים, הבניין כבר רועה, הנה מגיע היום הנכסף, ובעצם אצל חסידי ברסלב ובישיבת ברסלב הכל כבר מתחיל מפורים, הבכיות והגעגועים של פורים שהוא קבלת התורה באהבה צפים ועולים כמסלול אחד נפלא ומדהים שהיעד הוא בשבועות - קבלת התורה.

כי פורים גילה לנו רבינו שהוא הכנה לפסח, ומפסח סופרים ספירת העומר, קבלת התורה שמגיע כבר אחרי ההתגלות שכל ההתחלות מפורים, אזי כבר מגיעים לחג השבועות לקבלת התורה באהבה, (ואין זה כבר בבחינת 'כפה עליהם הר כגיגית, כאן מקבלים את התורה באהבה..) ההרגשות הם גדולים, כולם מתכוננים, החדרי התבודדות תפוסים יותר מתמיד, הלבבות נמשכים בציימאון אדיר במשך כל ימי הספירה השיעורים ממשפיעי הישיבה הקדושה מלאים בערגה ודעת על שגב קדושת ימי הספירה והקיווי ליום המיוחד, הזמן מתקרב לשבועות בפרט בשבת האחרון קודם שבועות חברותות יושבים ועוסקים בדרושי אמת של גאון עוזנו בהלכותיו הקדושים על משמעותו

ספר תהלים גילה לנו רבינו – זה ההתבודדות של דוד המלך, כך יושב לו בחור, אברך, מקבל עליו תורת חיים של קיום התורה על ידי ההתבודדות – התפילות שמבקשים על רוחניות לקיים את התורה, הדרך של בעל ההילולא דוד מלך ישראל - -

חסד עליון ורחמים גדולים

אשרי עיני ראתה כל אלה, מיד בהגיע הזמן ההתעוררות והשמחה, אחרי התפילה של רבי נתן על המקווה של שבועות שאף אחד לא מוותר להגיד את זה לפני שיוצא למקוה, מזדרזים כולם לטבילה בקדושה ובטהרה, מהר מאד אחרי שיודעים קצת מה הרבי מגלה על המקווה הזה שכל טבילות המקווה של כל השנה תלויים בזה כפי שרבי נתן מתפלל בתפילתו, הטהרה והקדושה בקדושה של מעלה שהתפללנו עליה בימי הספירה הנה עתה מתנוצץ ומאיר ובא, בזמן קדוש זה מתגלה כביכול ואשובה עליכם מקווה ישראל ה' מושיעו בעת צרה אומר רבינו על המקווה של שבועות שהוא פודה מכל הצרות ומכל הייסורים ולכן גם מטהר מכל הטמאות ומכל החטאים (ליקו"מ ב"ה).

שעה וחצי לפני הנץ החמה היכל הישיבה המעוטרת ומקושטת באילנות ופרחים וחופה לכבוד התורה מחז, וקישוטי כלה מעבודת

ידוע המעשה על הצדיקים הקדושים המגיד מטרוביץ והמאור עיניים שהיו פעם אחד יחד בשבועות ורקדו יחד כל הלילה. הבחורים מתרוממים בין ספר לספר וכל פעם מחדש יוצאים בריקוד כשאחרים מצטרפים ואחרים חוזרים ומצטרפים שוב, ריקוד של הכנה וריקוד של אושר אמיתי.

ההתבודדות - - ההתבודדות בליל שבועות זה החיבור האמיתי של הלילה שבתיקון ליל שבועות מעטרים את הכלה בכ"ד קישוטיין דכלה כמובא, ואיך מקרבים את הדברים אלינו למעשה לצאת נכון מהלילה הקדוש הזה לקראת התפילה של שבועות והקבלת התורה בפועל אם לא על ידי עצת העצות והיא ההתבודדות. לא שייך בכלל ליל שבועות ללא שעה התבודדות

אם בכל יום ההתבודדות חק הוא ולא יעבור הרי הישיבה זה המקום שממנו האיר והזריח ההתבודדות לדור אחרון כדרך כבושה לרבים כפי שיהיה בשלימות בימות המשיח, כך גם בלילה הקדוש הזה, בחורים מוצאים את פינתם למעלה ולמטה ובחודרי שיעורים, במשך הלילה כל אחד ביישוב דעתו מוצא לו את הזמן והמקום, אין למעלה מזה - - שעה התבודדות של קבלת התורה - - -

הרי זהו סודה של יום קדוש זה, חג השבועות יום פטירת דוד המלך שחיבר ספר תהלים שהם חמשה ספרים כנגד חמישה חומשי תורה וספר תהלים זה, הוא הדרך לעשות מהתורות תפילות,

של הניגון 'אתה נגלית'. ניגון זה מלווה גם את סעודת החג.

קדושת הלילה יושבים כאן עשרות רבות של בחורים בחדר האוכל של הישיבה, מגישים אוכל ושקט מוחלט, איש לא מדבר, מחוזה מרהיב שלא נתפס, כולם דבוקים בקדושת הקבלת התורה, שקט דממה, זה זכרון שאף אחד מאיתנו לא שוכח, שופע כאן אהבת חברים הדבקים בצדיק ללא שום דיבור. כמה פעמים בתוך הסעודה הלב מתרונן ויוצאים לריקוד של שמחת קבלת התורה, הניגון של הרבי ר' ברוך'ל כפי שסדרו רביה"ק על 'אתה נגלית' גם לא פוסח על הסעודה, פעם בכיסופים ופעם בשמחה.. הרי ניגון של צדיק בכוחו לבטא את הכל.. לא מאריכים הרבה בסעודה, ומיד אחר ברכת המזון הבית מדרש מתחיל להתמלאות.

התורה בלילה זה היא כולו אור ודביקות בנותן התורה, כל הלילה מחכים ומתכוננים לדעת ושכל עליון שמתגלים באור הבוקר, בחורים מתחילים מוקדם את ה'תיקון ליל שבועות' אחרים גם מספיקים אמירת תהלים, אתה פוגש שם בעזרת נשים חברותא שעוסקים שעה ארוכה בלימוד תורה נ"ו בשלהבת אש קודש לגלות הדעת מכל סוגי ההסתרות, ולזכות למרדכי הצדיק שמציל אותנו מכל סוגי השכחות והחולשות.. ובפינה אחרת יושב שם בחור בהתמדה לומד דף אחד דף גמרא בכדי לסיים את המסכתא אותה קיבל על עצמו לסיים עד קבלת התורה - -

צילום: ר' אהבה חסון

הרבה שנים זכו לשמוע את הרב אלכום שליט"א, כיום כבר כמה שנים טובה שהבחורים מתלהבים בשאגות ארי ברוממות עליונה עם האקדמות הנשמעים מפי ר"מ הישיבה רבי נחמן ברגשטיין שליט"א המרעידים את כותלי בית המדרש, מנן ומאן הוא רחימך - קבלת התורה בדחילו ובמורא עד לקדושת כתר, והריקודים שאחר התפילה, כשכל הקהל מוזמנים לקידושא רבא, דבש וחלב תחת לשונך - -

אחר מנוחה ושינה לכבוד עצרת, נוטלים ידים לסעודה, כיום אף יושבים ללמוד סדר לימוד - קבלת התורה ד' שעות רצופות, ואחר תפילת מנחה שמחים במיני טעימה עם רבני ומשפיעי הישיבה שאף נושאים מדבריהם לכבוד החג ויוצאים לריקודים של חשקת ואהבת התורה.

וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים באהבה, קצת ניסינו במהירות לעבור על השבועות, כמובן כל חד כפום דמשער בליביה, כל בחור יצא פה עם קבלות חדשות של לימוד התורה וקיום התורה.

וכבר ידועה שיחתו של מוהרנ"ת, שאת התורה קיבלנו בסיני ממשה רעיא מהימנא ואת קיום התורה קיבלנו מרביז"ל. ועם האור שקיבלנו בינקותנו בכוחה להמשיך ולהתחדש מידי שנה בשנה ובכל יום ויום ובכל שעה ורגע.

**זְכַאִין כַּד שְׁמַעְתוּן, שְׁבַחְדָּא שִׁירְתָּא;
קְבִיעִין בְּן תְּהוּוּן, בְּהִנְהוּ חֲבוּרְתָּא;**

הלילה מאידך, מתמלא מהר מאד עד אפס מקום, התפילה מתחילה, מחפשים אחר איש כשר שיוציא בברכות השחר, והתפילה בוקע רקיעים, לא, אין זה תפילה אחרי לילה שהיו ערים בו וכולם עייפים, לא! הלבבות מתרוממים, זה ה' קיונו לו, 'נשמת כל חי' ההודאה על היום הגדול והקדוש, הקולות והברקים שזכאין אינן דשמעין להו, בעת הזאת אשר חסד עליון ורחמים גדולים מאיר בעולם, מתנוצץ בליבות הכשרים הכוספים ומתגעגעים, כי אף אם אין אנו ראויים, אבל הצדיקים מגלים, כי יראה ואהבה מקבלים אצל הצדיק, ובשביל זה הגענו להיות שבועות בישיבה בהתקשרות לרבינו שהוא המשפיע והמאיר את אור היראה והאהבה...

מסופר סיפור קדום בישיבה לפני כשני עשורים ומעלה, הריקוד אחרי התפילה שאחרי לילה קדוש זה התארכה יותר משעה (!) הקידוש מוכן למטה, אף אחד לא יורה, שופע כאן שפע של אור, שבועות! קבלת התורה! ויחן שם ישראל נגד ההר -

ברכת אהבה רבה אהבתנו השם - - הלבבות גועשים, אין לתאר ואין לשער, כולם מתחננים פה על כל השנה כולה, והאר עינינו בתורתך ודבק ליבנו - - בהמשך גם מגיעים לשירת אקדמות מילין המבוגרים יותר עוד זוכרים את שאגות הארי של רבי אברהם מרדכי פלברבוים זצ"ל, במהלך השנים אף היה יהודי צדיק בן אחר בן לרבי רבי אלימלך מליזנעסק הרב וויסבלום,

משפיע הישיבה רבי אברהם יצחק כרמל בתפילת ערבית במוצאי החג

להמשיך את הג השבועות

עם ה'ליקוטי תפילות משער החמישים'

הגה"ח רבי חיים קירשבוים שליט"א ר"מ בשיעור ג' וקיבוץ

ובכן אם רוצים שהקדושה הנוראה של חג השבועות יישאר אצלנו בלב, ונוכל כל השנה להמשיך את זה, צריך בפשיטות למצוא כל יום זמן להגיד כמה וכמה דפים של לקוטי תפילות בתמימות, כי בלקו"ת יש כל כך הרבה דבורי התעוררות והתחזקות שרבי נתן כותב בתוך התפילות, ובפרט שזה מגיע על פי התורות של רבינו – שרבינו אמר שאם עושים מהתורות תפילות אפילו מי שזוכה ללמוד לקו"מ בעיון, לא תמיד הוא זוכה לעשות כראי מתורות תפילות. אבל כשאדם לומד תורה בלקו"מ, ואחר כך אומר על זה לקו"ת, הוא רואה באמת מה רבינו רוצה ממנו,

וכמו שרבינו אמר שהספר שלו הוא אתחלתא דגאולה, וודאי שלא מדובר רק על החידושים של ליקו"מ, אלא על העצות למעשה וכשאדם אומר לקו"ת הוא מבין עד כמה צריכים להזדכך מהתאוות, ועד כמה צריכים להשתפר ולהתחזק להבין מה זה תורה מה זה תפילה, מה זה הרהורים רעים, שאם אדם רוצה להבין כמה חמור הענין שמחשבות רעות ח"ו פשוט שיאמר ליקוטי תפילות ויבין באיזה דברים נוראים מדובר, וכן בכל דבר כמו לשה"ה, כעס, ביטול תורה, שרבי נתן מדבר ע"ז כאלה דיבורים נוראים "אתה ידעת עוון הגדול הזה של ביטול תורה" לפעמים אדם לא מבין עד כמה זה חמור, מחמת הרגילות בזה, העצה לזה שיגיד עוד פעם ועוד פעם את התפילות של רבי נתן ואז יכול לקבל יראת שמים כפשוטו! מתוך הלב ואפילו אם הוא לא זוכה אח"כ להשתנות הוא זוכה להבין כמה חמור כל תאוה. מצד שני יש את השמחת היהדות וההתחזקות שר' נתן מכניס בתוך התפילות שלו. הכל נמצא בתפילות האלו ולכן אם אדם רוצה לזכות שהקבלת התורה תשאר אצלו כל השנה, שיקבל על עצמו לומר כל יום לקוטי תפילות להשקיע בזה.

ה' יזכנו!

נערך מתוך שיחה בסעודת ראש חודש סיון בישיבה)

אמר בחייו, שיש כבר אנשים שהגיעו לגן עדן בזכות התפילות, כי ה'ליקוטי תפילות' משנה את המהות של האדם, מ'לב אבן' ל'לב בשר'. ונקריא כאן כמה שורות מההקדמה של ליקוטי תפילות, ר' נתן כותב: "שמי שיהיה רגיל בתפילות אלו באמת ובתמימות בוודאי יזכה לחיי עולם", ר' נתן מבטיח שמי שיגיד כל יום ליקו"ת דווקא באמת ובתמימות שאדם יקבע זמן כל יום לומר

שער החמישים
זה תשובה של ה'
יתברך בעצמו זה
תשובה שלא תלויה
בנו, ממש מעל
דרך הטבע וזה ע"י
שמשקיעים כל יום
זמן בליקוטי תפילות

לקו"ת יש לו הבטחה מר' נתן שיזכה לחיי עולם. פעם אמר מוהרנ"ת על ציון רבינו ז"ל את התפילה שמתחיל "אתה יצרת" – תפילה ל"ו בחלק ב' שמיוסדת על תורה ע"ג ח"ב, התפילה בנויה על ספירת העומר ושבועות, וכשחזר הוא אמר, "המתנגדים שואלים האם התפילות האלה נמשכים מרוח הקודש. האמת היא, שהתפילות האלה נמשכים משער החמישים" שער החמישים זה תשובה של ה' יתברך בעצמו זה תשובה שלא תלויה בו, ממש מעל דרך הטבע וזה ע"י שמשקיעים כל יום זמן בליקוטי תפילות. ר' שמואל הורביץ מספר, שבהתחלה הוא היה אומר לקוטי תפילות ולא היה לו מרגיש כל כך חיות... אבל אחרי שהוא התחיל הרבה זמן לומר לקו"ת, אז הוא התחיל להרגיש בלב את הטעם הנפלא של התפילות.

כל הספרים הקדושים, ספרי קדמונים, ספרי מוסר יראה וספרי חסידות מרחיבים על קדושת ימים אלו של תחילת חודש סיון וקבלת התורה. הלשון של מורנו רבי נתן בכמה וכמה מקומות בליקוטי הלכות הוא שהענין של קבלת התורה זה לא דבר שהיה פעם, להיפך זה מתחדש מחדש בכל שנה ושנה.

בכל שנה כל יהודי זוכה לקבל את התורה מחדש, אבל הרבה פעמים יש לאדם חלישות הדעת כזאת, שמגיע אחרי שבועות, והוא לא מרגיש מספיק שהוא זוכה להשתנות, הוא מחכה בדעתו מה שבועות עשה ממני. יש את העצה הפשוטה שאנחנו ברוך השם יודעים, להשקיע בתפילה. וכמו שרבי נתן אומר שהתפילות שלו בספר הקדוש 'ליקוטי תפילות' נמשכים משער החמישים, אז יש עצה פשוטה שאדם יקבל על עצמו, בחג זה שבועות עצמו וגם לפני שבועות וכך גם לאחר החג לעסוק בכל יום ב'ליקוטי תפילות' שמי שאומר את זה באמת! בוודאי אחרי תקופה הוא מתחיל להרגיש שינוי מהותי. וכפי שרבי נתן כבר

ישיבת ברסלב

בני ברק

ישיבת ברסלב

לצעירים

מודיעין עלית

כקא דברכתא

תיכף לתלמיד חכם ברכה, נשגר בזה מהיכלי התורה, להאי גברא רבא, מעוז ומגדל, מרכיץ תורה לעדרים במסילות ישרים, להנחותם הדרך עלי באר חפרוה שרים מייסדי הישיבה ורבניה, בדרך אשר מסרוה, עמילות בתורה ונעימות בתפילה ומעוטרים בכל מידה טובה ונכונה. המלאך האומר לכולנו גדל ועומד תמיד לעצה ותושיה, ממבועי עצות צדיק נחל נובע מקור חכמה, אשרי שלו ככה

ר"מ ומשפיע בישיבתנו הקדושה

הגה"ח רבי **אהרן חשין שליט"א**

לעת השמחה אשר במעונו שרויה

באירוסי בנו מאד נעלה מהאריות שבחבורה

החתן המופלג **נחמן נ"ו**

עב"ג בת ידידנו בוגר ישיבתנו הרה"ג רבי **נתן אורלנצ'יק שליט"א**

ראש כולל ומו"ץ בקהילת ברסלב ברכפלד

ושלוחה בזה ברכתנו ברינה, שהזיווג יעלה יפה על אדני התורה והיראה הצרופה, והבית יהיה מלא אורה מקדושת הצדיקים ודעתם הקדושה, ויזכה מעלת כבוד מורנו המשפיע עם ב"ב שיחיו לרוות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יוצאי חלציהם דורות ישרים מבורכים, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ושמחת עולם על ראשנו במהרה

בברכת התורה מקרב לב

רבנן ותלמידיהון

הנהלת הישיבות

תלמידי הישיבה הגדולה יצאו למסע הקודש, כשבסיומה זכו לשיעור מפי משפיע הישיבה הגה"ח רבי נתן ליברמנט שליט"א

הכנה לקבלת התורה

ערב ראש חודש סיון, עליה מובא כבר בשל"ה הקדוש שהוא כיום דין על התורה של כל השנה כולה, התקיימה נסיעה מיוחדת שרשמיה ילוו את תלמידי הישיבה עוד רבות בשנים

יום קודם נשמעו דברי הכנה לנסיעה קדושה זו כמה יכולים לפעול בכוחה מפי משפיע הישיבה הגה"ח רבי אהרן חשין שליט"א ביום שישי – אצל העולם זה עדיין ליל שישי... אבל כאן אין דעם הייליג'ן רעבינס ישיבה כבר קמים תלמידי הישיבה ליום השישי של ערב ראש סיון, אחר טבילה מהירה במקווה יצאו תחילה אל עבר שריד בית מקדשינו 'הכותל המערבי' שם התפללו תפילת שחרית בכל והתלהבות כוונתיקין בצוותא חדא בברע'ן וחשק כמו בשיבה... אחר התפילה יצאו כולם בריקוד כנהוג, וכאן שרים 'יבנה המקדש' ושאר שירי ערגה לבניין במהרה. המשיכו למערת שמעון הצדיק הכהן הגדול, שם במערה קדושה זו ניצלו הבחורים את זמנם בהתבודדות ותהלים לאורך זמן ממושך. אחר כך זכו לבוא ולעלות לצינונו הקדוש של אדוננו שמואל הנביא, ביומא דהילולא רבא דיליה – אחד מהאירצייטיים המובאים בשולחן ערוך. כאשר בדרך לשם זכו הבחורים לשמוע דיבורים חמים על גדולתו של שמואל הנביא ששקול כמשה ואהרן ומידתו נצח כמובא בליקוטי הלכות, כך גם זכו לשמוע ממשפיע הישיבה בנושא ההתבודדות על פי פרשת השבוע פרשת במדבר. בציון הקדוש של שמואל הנביא עסקו בתפילות

במעלת חג השבועות הממשמש ובא, כשרבי נתן התמקד על קבלת עול העבודות להשי"ת ביום קדוש זה, שעל זה הולך הכתוב 'היום הזה נהיית לעם' להיות עבדי ה', ש'עבודות' אמיתית פירושה לחפש בכל דבר איך לעשות את רצון ה' בשמחה. בסיום דבריו האציל מברכותיו על הבחורים שיזכו לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה בדרך רבינו הקדוש זיע"א. ולאחר מכן שוחח עם רבני הישיבה שליט"א בעצה ותושיה.

ובקשות ותיקון הכללי וכן תפילת השל"ה. כאן גם ניתן ההזדמנות לבחורים לרדת לעבר הפעלד שיש שם למרגלות ההר לשעה התבודדות. הרגש היה עצום, כשהיה את הזכות להגיע לעיר 'בית שמש' למעונו של משפיע הישיבה הוותיק עוד משנות התייסדות הישיבה ה"ה הגאון החסידי רבי נתן ליברמנט שליט"א רבי נתן קיבל את הבחורים ואת רבני הישיבה במאור פנים מיוחדת, ולמרות חולשתו התאמץ למענם וזכו לשמוע ולקבל ממנו דיבורים נפלאים

הרב דוד גבירצמן

דברים שלמדנו ולא מתוך הספר

יש דברים שלמדנו ועודך זוכר מתי והיכן. יש דברים שאתה יודע אך אינך זוכר אימתי נודעו לך והיכן. יש דברים שידעת ושכחת, ויש שכחת אם ידעת. ויש את אותם הדברים שספגו עצמותיך, אינך זוכר איך, אבל בוודאות זוכר אתה היכן. אלו אינן ידיעות שרכשת בסדר עיון או בקיאות, אלו דברים שינקת ישירות מן ההוי, גופך ספג אותם עוד בטרם עמדה עליהם דעתך, והם חלק ממך. אחר כך כשאתה פוגש אותם מחדש, שומע אותם בשלב בוגר יותר בחיים, או מוצא אותם בלימודך הם מהדהדים בך גם מבפנים, כזיכרון אישי חי. זיכרונות שכאלה אני נושא עמי עד היום משנותיי בישיבת ברסלב, ובטוחני שכך גם עוד רבים מחברי. בהווי היומיומי של הישיבה התגשמו מושגי יסוד

הרב חיים צ'צ'יק

קביעין כן תהוון בהנהו חבורתא

שמחה והתרגשות רבה מלאה את לבבי ואת לבב אנ"ש יקרים ובפרט יוצאי ישיבתנו הקדושה, בהוצאה לאור עולם הגיליון הנפלא ובשם "הבאר" ייקרא וכשמו כן הוא להיזכר מעשים טובים להזכיר לנו טובות זיכרונות מימי שהותנו בין כותלי הישיבה הקדושה, ולעלות על לבבינו החיות והברען בעבודת ה' שהיה לנו בעת הסתופפנו בין הגני חבורתא קדישתא המקושרים בקשר אמיץ וחזק למקור חיותינו צדיק חי עלמין המחיה נפשות המקורבות אליו, להחיותם ולעוררם לכל יישנו את ימיהם, והזיכרון – להיזכר בימים הטובים הוא עצה נפלאה לעבודת ה' כמובא בליקוטי מוהר"ן תורה רכ"ב: "צריך להיות תמיד בשמחה ולעבוד את ה' בשמחה ואפילו אם לפעמים נופל ממדרגה צריך לחזק עצמו בימים הקודמים שהיה מזריח לו איזה הארה קצת וכו' עם כל זה ראוי שיאחו בימים הקודמים וילך אחר ההתעוררות והזריחה שהיה לו" ע"כ. רואים מכאן שיש לנו עצה נפלאה היות שהחיים עושים את שלהם, וברבות הימים והשנים נכנסים לאיזשהו מין תרדמה, וכשנזכרים בימי הבהרות איך שעבדנו את ה' בחיות ובשמחה וכו' וכו', זה נותן לנו עכשיו התעוררות נפלאה לחדש ימינו כקדם ולהתעורר מחדש לעבודתו יתברך שמו. והנה עתה בהתקרב חג השבועות הק' נתמלא הלב כיסופין וערגה איך שעשינו החג הנורא ביני עמודי דגירסי ברחוב ר' נחמן מברסלב 12 בני ברק... בכאלו הכנות הכינו הבהורים את עצמם לקבל עליהם אור קבלת וקיום התורה, הן בספירת העומר, הצעקות והקולות שנשמעו מידי לילה בלילה והן בשיעורים הנפלאים שזכינו לשמוע מהמשפיעים החשובים, וכל השיעורים היו סביב הדיבור של מוהרנ"ת "משה רבינו הוריד לנו את התורה וקיום התורה קבלנו על ידי רבינו הק"י!" ואת החג הקדוש בעצמו אין אפשרות לתאר, התפילות והלילה והאקדמות וכו' וכו' יעזור ה' שנזכה לעורר לבבינו באמת ובתמים לזכות לשער החמישים המתגלה ביום קדוש זה ולעבוד את ה' בחיות ובשמחה אמן! ויהי רצון שתזכו להרבות כבוד שמים ולהכניס אור הצדיק אצל אנשי שלומינו לעשות אויר הנח והזך בכל מקומות מושבותיהם, חזקו ואמצו!

בעבודת השם והיו לממשיים ומוחשיים, לא פחות מצרכים קיומיים כמו ארוחת בוקר צהרים וערב, או שיחת טלפון הביתה. תפילה בכח, קימת חצות, התבודדות, שיחת חברים, צעדים ראשונים בליקוטי מוהר"ן, ספירת העומר ותפילת יום כיפור קטן, הדלקת נרות חנוכה, ודיבורים של התחזקות ששמעת והשמעת עוד לפני שידעת מהי נפילה בכלל. ויש גם את כל אותם קרעי לילות וזהרים של חורף וקיץ בפרדס לצד כביש גהה, שעות מתוקות שהו מוזיגה בלתי אפשרית של עייפות והתבודדות, ניגוני חצות ונהמות מנוע. כולנו, בוגרי הישיבה לדורותיהם, נושאים בקרבנו זרעים של טוב נצחי שספגנו בישיבה. יהי רצון שהטוב הזה יצמיח עוד ועוד אילנות טובים ופירות מתוקים, שימשיכו את אורו של רבינו בכל מקום ובכל פינה.

הרב יהודה לייב פרידמן

שבועות בישיבה - - -

אין ספק, שאחד המעמדים המרגשים והחוויתיים, מלא בהוד ויופי יהודי אמיתי, היה חג שבועות במחיצת הישיבה. ההכנה לחג כל ימי ספירת העומר, 49 ימים של צעקות וכיסופין מדי לילה ויום, שיעורי הכנה והתבודדות, לימוד שעות ברצף והתמדה, ואמירת ליקוטי תפילות וכו', העלו את הציפייה וההתרגשות ליום הקדוש לשיאים נאדרים של טהרה והתעלות. די 'לעצטע ספירה' היוותה את גולת הכותרת של ימי ספירת העומר ולוותה בזעקות עצומות של 'אטאה ואתקדש' מפי הבהורים למשך שעה ארוכה. לילה לפני החג הקדוש, דומני שלא נשאר איש במיטתו בשעת חצות לילה - עת רצון! הטנדרים ל'שדה' היו מלאים עד אפס מקום, והבהורים שפכו את שיחם מעומק הלב לפני נותן התורה, שלמחר יתן ברחמים ובאהבה את חלקם בתורתו. ההכנות צהרי ערב החג, היו באווירת התרגשות וציפייה, וההיכל קושת בירוק בטום טעם מתוך שמחה של מצווה. תפילת ליל החג הייתה בהרגשת קדושה והתרוממות הרוח, ונגינת 'אתה נגלית' בקעה מפי הבהורים בסוף התפילה בשירה אדירה ומלכדת. זכורני, שעוד מלפני הקידוש, הנהיגו הבהורים שתיקה למשך כל זמן הסעודה, שתיקה שהייתה בה אווירת רצינות וטהרה, אך מתוך שמחה והתרוממות, ואף בהמשך עסקו רק בדברי תורה וזהרו מאוד מדיבורים 'סתם' עד לסעודת היום.

מיד לאחרי הסעודה, החלו הבהורים בסדר ליל שבועות, רבים אמרו את ה'תיקון' אך היו גם שלמדו גמרא ושאר ספרים, הכל ברצינות התמדה ושמחה. לערך מדי שעה היה מתקיים ריקוד נלהב למשך דקות מספר ומיד לאחר מכן חזרו החורים ללימודם ביתר שאת וביתר עוז. בחרדת קודש ובסילודין הלכו הבהורים לטהר עצמם במקווה של 'שער החמישים' הלא זה הרגע העצום של טהרה וקדושה ממקור הקדושה העליונה - מקווה ישראל ה'. שאין דוגמתו בכל השנה. על אף העייפות הגדולה, התקיימה תפילת השחר בכח עצום והתלהבות גדולה, וקשה לתאר את רגעי ההוד וקרבת ה' של זמן אמירת השיר של חשק - 'האקדמות'. ברתת וזיע שמעו הבהורים את קריאת 'עשרת הברות' כמעט כנתינתם מסיני, וזעקת קדושת 'כתר' - שער החמישים, טמנה בחובה 49 ימי הכנה אמיתית, עשרות עשרות שעות של כיסופין ותפילות והתבודדות, לימוד תורה בהתמדה וברצף, היה כמעט אפשר למשש ביד את רגעים מיוחדים אלו. מה נפלא היה המעמד! לאחר התפילה, הייתה סעודת 'מאכלי חלב' כיד המלך, ולאחר שינה טובה וסעודת יום טוב, עסקו הבהורים בדברי תורה עד לצאת היום הקדוש. 'חג שבועות' בישיבה, חרט בלב כל המשתתפים חוויה יהודית אמיתית לדורות!!

כוחו של ויתור

"כן כן, אשן בבית".
אמת. אין זה קל ליצחק שנמנה ממובחרי השיעור לוותר על החצות. שכן בטבעו שינתו קשה וכבידה, נהיר לו שלולי החברים והוועקער כמעט נחתם כשלונו להשתתף בנסיעה הלילית. נסיעת הגן-עדן. זאת ועוד שכן יחיד הוא להוריו, וכשמבקר בביתו מתיישבים ההורים להאזין לכל מהלכי היום והלילה בין החברות והחבורות. אולם בנקודת אמת הבין שזהו רצון ה', וביטל יצחק רצונו מפני רצונו.

צדק בהשערותיו. השיחות עם הוריו התארכו בלילות והעמיקו. דיברו, שחו, בנו ופירקו נושאים ודיונים.

שמונה-עשרה יום חלפו, בהם הצליח לקום חצות פעמים בודדות. ברוב הימים התחזק עם קונו בשמחת הוויתור העז שהתגבר למען חברו. והנה, בבוקרו של יום רביעי התהלך יצחק עם שקית כבידה ביד.

אל תוך ידי חבריו העמים מיני מתיקה קטנים וחלביים, לקול מצהלות שירת 'עוד ישמע' שאחר התפילה. עם בת תלמיד חכם ממופלגי מרביצי התורה בעיר בני-ברק, בא בקשרי שידוכים, מראשוני חברי השיעור.

"ללמדכם" – סיים לשתף המשגיח את חבריו בשמועס של יום רביעי – "מי שנהג בתמימותו, חשב על תכליתו, צייר את מיתתו ונפרד ממיתתו, נתן לו ה' מיטה במקום אחר ולא מיטה ארעית..."

הנסיגות שיקולים ושיבוצים נחתו לתוך שדה משבצות עמוסות והעלו חרס. השמועות עפו כיונים בין הבחורים שביקשו לדון ברעיונות. לסבור סברות ולהסיק מסקנות, אך בסופו ניגנו בניגון ישיבתי: תיקו...

"להתפלל, כבר התפללת על כך אברהם-משה?" חדר אליו המשגיח הרה"צ ר' יצחק מנדלסון שליט"א שלמדו בתפילות ובהצלחת הספינה של הרבי זה שנים, "גאט איז גרויס, מה אתה יודע?"...

בצד ההיכל הדביק הבחור יצחק סימניה שקופה בשולחן ערוך הקטן. עד הערב עליו לסיים את החפץ-חיים היומי, ועוד כמה סדרי חוק-ולא-יעבור מביט מרחוק על הרשם המוטרד שמרוב רצונו לחתום בהצלחה עד אחרון שבתלמידים טרם ירד לסעוד את ארוחת הערב. החלטתו הוכרעה.

בוריות פסע אל עבר הפינה המאויישת. "אסכים ואשמח לישון בבית הוריי הדרים כרחו-בותיים הסמוכים, עד שאתפנה לי מיטה".

"באמת?! אתה שלם בדעתך?! בשינה בבית הנך מוותר על וועקער בחצות לילה ולתפילת שחרית, דבר שמעמיד אותך בסיכון, אתה הרי תמיד מהחצות/ניקים, לא?! תמה והשתומם".

"צדקת ידידי, אין זה קל, בישיבה הפנימיה היא חלק בלתי נפרד מהעבודת השם. התבודדתי על כך לא מעט, והבנתי שזה רצון השם".

"מאשר לי לבשר למשגיח שהסתדרנו?!" שאל בהתרגשות.

חדש תמוז שנת תשס"ט. בפעם המי-יודע-כמה כיפא אברהם-משה ראשו אל הדף המקומט. כותב. מעביר. מוחק. שוב כותב, וחושש האם שם זה יימחק בשעה הקרובה. תוהה בעצמו בשאלה: האם הרשימה הזו תסתדר בסוף? האם אצליח לשבץ את שמותיהם של כמאה בחורים לכדי קומות, חדרים, פינות ומיטות?

לא נתכחש לאמר שהתעסק לא פעם לשדך בין כסא לשולחן, בין דבק לכריכה, אף כשמדובר היה בחברותא או חזן. אולם לא הרי זה כהרי התאמה בין כמאה מוחות. צעירים מול מתבגרים, שיעור-א' לשיעור ג'-קיבוץ, חריפים לפשטנים, מסודרים לפחות מדוייקים. הוי אומר: שיבוץ החדרים בפנימיה.

צמד המילים "שיבוץ החדרים", טמן באמתחתו סולם דעות שבימים מסתדרים בו ובלילות ממאנים בו.

בחירת מיטה בפנימיה לשנה הקרובה הינה בחירה ארעית אמנם, שכן אין אחד שמהרהר בדעתו שזהו דירת קבע, ההפך הוא הנכון, כל בחור מייחל שתהיה ארעית ככל האפשר.

ולמרות הכל, אברהם-משה שומע מפה ומשם לחישות: רק תשים אותי במיטה שמעליה מדף לספרים, ו"לא אכפת לי היכן תשבץ אותי, רק" חשוב לי שבלילה יוחשך החדר עשרים דקות לאחר הסדר", ו"חוץ מהחברותא שמעון-דוד תכניס בחדר כפי הבנתך הברוכה, אתה הרי מוכשר..."

זאת אחת הגורמים שמצחו התגרד מצד לצד, במחשבות ורעיונות הבנות והתחשביות לגמול חסד עם כוולם אף עם העדינים והשקטים, העיקר ייחל לעצמו - שמרוצים יהיו כולם. אמנם לא רק זו היא הסיבה.

התרבות התלמידים לתחילת הזמן, גרמה לו להכניס ששה תלמידים בחדה, מה שלא הורגלו בכך בזמן קיץ זה. אמת, זהו אילוץ, ויפה לאנשי נחל נובע שבחביבותא תליא, אולם הרשימה חסרה מיטה אחת(!).

לבחור אחד אין מיטה לישון. על מי יפול הגורל, ושמו יצא מרשימת הלנים בבניין הישיבה?

"יצא, ולהיכן ייכנס? הפנימיה עמוסה במרבית האפשרויות, וכי פלא מדוע נוסף בדף מספר קימוטים והפרה את שלוותו?..."

תחנה

של ישיבת ברסלב

הקבלה במירון בעקבות האבידה היקרה • הדמויות שהקרינו ללא מילים אורחות ברסלב'ער חסיד • הרשימות משיעורי רבי נתן ליברמנש • גיצי אש מפניו של רבי אברהם מרדכי פלברבוים באמירת האקדמות • נפלאות ההשגחה בהקמת הארגון המפואר 'תמימי דרך' • פירותיה של ישיבת ברסלב

ל! צוקר

כילד בן 11 אסף אלג
רבי שמשון במחאה אבהי

רה"ח ר' בנימין ויצהנדרל שליט"א מי שידוע כמוסר עצמו נפשו וישותו רבות בשנים למען ענייני רבינו הקדוש, שב לזכרונות בהיכל הישיבה, וההשפעה במחיצת מי שייסדה. מגולל בערגה את ימי הזוהר המאירים וזורחים באור יקרות.

יש קונה עולמו בשעה אחת, בה ישבנו סביב השולחן, שמענו, חזרנו נזכרנו השתוממנו התגעגענו, והעיקר התחדשנו בכל גידנו ואיברנו. בריתוק מוחלט להרגשים ישנים שלא ניתן להתעלם ולשכוח מהם, חוויות שהיכו ומכים את קשיות הלב לאורך החיים הארוכים והגדושים בעשייה וביטול לרועה הגדול.

« באיזה גיל נכנסתם ללמוד בישיבה? »

"ילד צעיר כבן אחד עשרה וחצי שנים הייתי, אבא היה אז בחו"ל ואמא נשארה לבד עם הילדים בבית. מורי ורבי רבי שמעון ברגשטיין חוץ מדאגתו לישיבה, באותם שנים הרגיש אחריות של ממש לכל הבחורים בברסלב, הוא הבין את המצב שלנו בבית ודאג לנו כאב רחמן. ביום בהיר דפק על דלת ביתנו, וקרא בחיבה: "בואו לישיבה. לרבינו יש ישיבה, בואו! תלמודו תתעלו ותהיו ערליכע קינדער". בשבוע זה הכניס ששה נערים נוספים הלא הם: ר' נתן בורשטיין, רבי אליעזר יהודה קניג, אני יחד עם אחי ר' יצחק, ר' נתן'קה ברגשטיין אחיו הקטן של ר' נחמן, ור' צבי צוקר.

בין התלמידים היו גילאים שונים, גדולים וקטנים, כולם נשאבו להווי אחד של רעבינ'ס ישיבה. טרם היכרתי תפילות מליאי רגש. ההפרשים היו גדולים בין גילאי הבחורים אבל כולנו היינו אחד לצד השני.

לקראת הבר מצוה שלי היה עלי להזמין ולרכוש תפילין. לא היה לי מי שייקח על עצמו נטל יקר זה. והנה בישיבה נתנו לי לסדר מעט ספרים וסייעו בעדי שאוכל להרוויח כסף בדרך כבוד ובזכותם היו לי תפילין קדושות ליום הבר מצוה.

ואז הגיע המכה הקשה. יום הילולא דרשב"י התארגנו בחורי הישיבה לנסוע לאתרא קדישא. היה זה משאית ששימשה כאוטובוס שלקחה אותנו מירונה לשפוך שיח ולשמוח בשמחת החתונה הגדולה. רקדנו שמחנו והתלהבנו כבחורים צעירים. לא תיארתי מה מצפה לי בעוד רגע, מה שמלווה אותי מידי יום עד היום הזה. טרם התקדמנו לעבר הנסיעה חזרה הלכתי למקום בו הנחתי את התפילין היקרות ובעיניי

מכת חושך. אין זכר לאוצר החדש שלי היקר והקדוש. כולם נרתמו לחפש ולבקש לשאול ולדרוש. כמה יגעתי וטרחתי בידי ורגליי להשיג את המעות לרוכשם... לב של נער צעיר שבור ורצוף. התעודתי ובתחינה שפכתי שיח בטרם עלינו לנסיעה חזרה, וכך אמרתי: "ריבוננו של

ב'נחלת חן' - אותו הקים ומחזיק ר' בנימין כבר רבות בשנים - מעוררים על כך בכל שנה. לא מזמן ביקרתי שם, וניגש אלי אברך כבן שלושים, הזכיר לי את ההתעוררות שהיה לו ב'מכינה' בענין זה, ועד היום מקפיד על כך בהקפדה יתירה". תשאל, מהיכן בא לי הכחות וההרגשה

בוזה? תשובה אחת: מייסד הישיבה רבי שמעון ברגשטיין זצ"ל.

שיוועתי אליך אליך ותרפאני

ר' בנימין משיח בעיניי בורקות וחזון שנים אחורה כמו היה זה היום בבוקר. "ראיתי את התפילה של ר' שמעון, הנך יודע מה זה היה!?, הנך מתאר לעצמך, בכל בוקר נעמד היה בקידמת ההיכל ושואג שאגות כאריה, לא הקירות רעדו, הבנין כולו! בכל הקומות שמעו את קולו נוהם ושואג 'שיוועתי אליך אליך ותרפאני'. מילה במילה תיבה אחר תיבה כזו מתיקות משתפכת, כזו דביקות. קולו יכל להצטרד קמעא, והוא

עולם, תרחם עלי, תעזור לי, שיהיו לי תפילין חדשות בקרוב, רש"י ור"ת, ואם אזכה לך, אקבל על עצמי לא לשוח עם התפילין כל ימי חיי"(!). ראיתי בכך כרמוז, להרבות בקדושת התפילין במקום שראוי להתחזק בו.

אכן בהשגחה גדולה, תקופה לאחר מכן כבר התעטרתי עם תפילין חדשות, גם זה הגיע אלי לא בקלות, כילד למדתי כבר איך להסתדר לבד. ומיני אז בלתי ניתן לשכוח את הקבלה שעומדת בקיומה עד היום הזה; לבלי לשוח שיחה בטילה עם התפילין, קבלה זו נכנסה בעצמותי וידעתי שזה מה שנדרש ממני בעת הזאת. מטבע הדברים, אין זה מתאים לשוח אף פעם בבית המדרש ועוד בשעת התפילה, קל וחומר כשמדובר כשארבעת הפרשיות מונחים ומקיפים אותנו. אף במתמידים של נערי המכינה לישיבה קטנה

חזקו ארץ בנה יחיה עזרו, ומה כאילו?
 ב- ופכה מהירה והגשם על ידי הסלון
 אלף חלו אלף- הגמא הגדולה החל
 איה- (כן) עם מנה) פורין אנשלא

לשמוע בשמוע'ס או לקרוא בספר מוסר, זה לראות בעיניים ולעקוב עם הנשמה. איך חיים ונושמים את הרבי.

הסוד של מסירות נפשו שמלווה אותי לכל החיים היה הרגשת האושר הגדול שיש לנו כזה רבי גדול, ואין יותר מאושר מלעשות משהו בשבילו, לשמש את הרבי הוא הזכות הגדול ביותר, זה הנחה את ר' שמעון ואת רבו ר' לוי יצחק וזה מה שעבר ממנו אלינו התלמידים, ניצול הזמן לחטוף טוב בכל רגע אפשרי, והזכות והאושר לשמש את הרבי

בל תחשוב, היה לא פעם מתאמץ בכדי קבלת פרוטות זעומות, אולם לא ר' שמעון מי שילול בכך, ואכן, באורח פלא היה משלם משכורות בתאריך המוסכם והנקוב, בלי איחורים והשהיות, עובדא שרק ה' יודע איך הצליח לעמוד בכך".

« על פי מה התנהלה הישיבה? »

"בשאלות שעלו וספיקות שבלבלו לא הסיק לעצמו החלטות. הכל היה עולה ומתייעץ עם רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, שם היה פורס את שאלותיו וברוב תבונה הבינו אל נכון איך לנהוג בכל שעה וזמן.

אולם זה ידענו גם ידענו ועמד לנו להצלה שר' שמעון אינו מסוגל להוציא בחורים מההיכל ולהשליכם בראש חוצות, אף במידה ואולי השעה דרשה בכך. בלשונו שגור היה: "הרבי לא יעזוב אותנו, הרבי לא יסכים לנער הצעיר לעולל כך..." ואף כאשר בישיבה הוחלט להוציא בחור ממסגרת הישיבה, בא במהירות ללחום ולהתחנן על נפש הצעיר. כי מי יודע מה יהיה ממנו... היו אז בחורים בברסלב שפשטו הישיבה החזיקה אותם ולא רק הם אלא כולם כולם חייבים את החיים שלהם לרבי שמעון, ר' שמעון ניווט את החיים בישיבה, והיה לנו לעיניים בבחינת 'כזה ראה וקדש'.

« מי שימש כצוות הישיבה? »

"הרה"ג ר' צבי הירשמן שליט"א היה אז מגיד שיעור לבחורים הצעירים יותר, [בוגרים רבים זוכרים אותו ברבות השנים כמגיד שיעור בישיבה קטנה] וכן הרה"ג ר' זושא ווינשטוק (חתנו של ר' מרדכי לסקר ונכדו של ר' לוי יצחק) לבחורים הבוגרים יותר היה הראש ישיבה הנודע הגר"פ שרייבה. המגיד משרים ר' שבתי יודלביץ היה משגיח בתחילת לימודי. הסתובבנו נערים מגיל אחד עשרה עד עשרים ושבע בבית אחד(!) ברור שבדורנו לא נשמעים דברים כאלו, היה גם משגיח הרב בנעט שנחלה לאחר תקופה, ומאותו יום זכו להשגיח בקודש רבים מחשובי אנ"ש כדוגמת

ממשיך בעבודתו בקודש בשאגות ותחינות. היה זה בשבילי ההשפעה הגדולה שיכלה לרתת את כל גופי – תפילתו של ר' שמעון.

אסביר לך יותר בטבעו היה ר' שמעון תם ומתמם עם תמימים. בכל הילוכו שפע יושר ונאמנות. בחורים צעירים עם דם סוער אינם 'נוהגים' לציית למי שאינו מבין תירוצים וטעמים. אולם הלב של ר' שמעון זה מה ששפך דלק של התעוררות בכל העורקים ותדלק אותנו ברצונות עזים וכמהים לעבוד את השי"ת מיט א ברען שאין דוגמתו.

למפרע מתברר שההיבט הזה בהילוכו של ר' שמעון, היא זו שתשלומי השפעתה פי ארבעה וחמשה ממאמצי משגיח רגיל.

ראינו בו נפש שהשליך עצמו לכבשן האש הברסלבאית מבלי להציל לעצמו כמלוא חוט זעיר. מסירות נפשו לישיבה בכל הליכותיה היא זו שהקנתה עבורינו חשק, רצון ותשוקה להתאבק באפר האש שתוקד עד ביאת המשיח.

פרקי עסקנות היו לי ברבות השנים עם הרה"ח ר' משה גדליה אנשין ז"ל מירושלים. המשימות והאתגרים בשליחויות ותפקידים רובם לא קלים הם, ולא פעם נדמה כי לאחר יגיעה לא נותר אלא ללעוס קש וגבבא. מותש וחלש שאל אותי פעם לאחר פרויקט מאתגר: "בנימין מאין הנך שואב כוחות אלו, מאין?" "מההיכרות עם ר' שמעון ברגשטיין, יריתי כחץ".

« איזה 'מסירות נפש' ראית בר' שמעון? »

"עליך לשאול הפוך, במה לא ראיתי מסירות נפש, אם יש דבר כזה..." מתחייך ר' בנימין. "תבין, בימים עברו, טלפונים לא היו, הקשר היה שבור ומקוטע, ואף הכסף לא היה נזיל ונגיש כהיום. לדוגמא כאשר היה עליו לפגוש תורמים לישיבה שדרו בתל-אביב, לא אבה לילך ברכב או לנסוע באוטובוס, כסף מיותר לא היה לו, והלך רגלי. מספר קילומטרים רצופים פסע בחום הלוהט, אגלי זיעה רטובה עטפו אותו. ולדוגמא כאשר הגיע ליעד בו חפץ לפגוש 'תורם דגול' גילה שאינו נמצא במפעל... בלב נשבר ופצוע שב על עקבותיו והגיע אחר הצהרים להיכל הישיבה. בלי לספר ראינו כולם את שברון לבו ואת שעבר עליו. עקבנו לראות במה יחיה עצמו, ומה ראינו? בתנופה מהירה התיישב על יד הסטנדר ואל מול אותיות הגמרא הגדולה החל להתגנן בשורות ה'דף היומי', שם מצא פורקן לנשמתו. במשך הזמן החל לנסוע לתל אביב עם אוטובוס קו 54, בשנים מאוחרות יותר נעזר בבנו ר' בנימין שלקח אותו ברכבו. כזה עובדה לא היינו צריכים

אין ראיה על חברי שאלו אינו אלא בראי
 אפי הפנים שלו יודע את יקרה הפתח ארץ וחסו
 ביהקרהו ארבי אשכנזי, אברוח אחשבהלעו - האבוקשים
 רבים וחסו יקרה יקרה יורו אל הרבאי

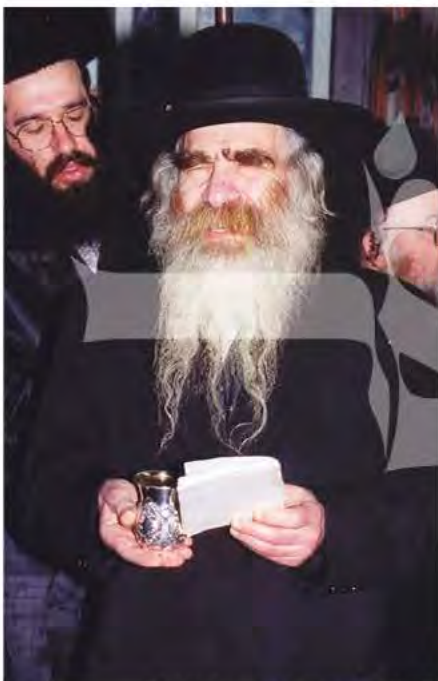
תמנין דרך. קונטרס מחברת 'תורה זמנית' שעי' תלמידי הישיבה בשנים קודמות

רבי נתן צבי קעניג, ויבלח"א גיסו רבי נתן ליברמנש. רבי שמעון טייכנר, רבי יעקב רייכה, בין התלמידים היו ר' נחמן ב"ר דוד רוזנפלד, ר' נחמן ור' מרדכי בני רבי אריה לייב שפירא, ר' נחמן פרידמן, ר' יעקב ליב ור' נחום דב שפירא בני ר"ש שפירא, ר' שמעון אנשין, ר' לייזר גלנט ואחיו ר' מנדל ועוד רבים.

החידוש הגדול, שלמרות השילוב המרתק בגילאים שונים אלו, השתלב הכל לתמונה ססגונית ומרהיבה של אהבת אנשי הצדיק, היו רק צריכים לבוא ולראות בעיניים את היהלומים הצעירים. כל בחור היה טנא גדוש פירות מתוקים של סדרי לימוד קבועים והתבודדות יומית קבועה ויראת שמים צרופה, איפה שנגעת נדבקת בירא"ש. הדרת חן ראו על פניהם וסדר יום אפוף רצונות עזים לדבוק בה' ולעשות רצונו בדרכו של הרבי.

אחד הדמויות המרכזיות שלא נמצאו כמוהו בדור, היה הרה"ג ר' פנחס שרייבר זצ"ל שעל התורה התרפק כילד המתרפק על סוכרים צבעוניים. הודו וזיוו מצאו להם חדווה ודביקות בתורה בהתמדה והנאה שאין גדולה הימנה. עיניו לא נעו ולא זעו מחוץ למחיצות הגמרא. בחורים שעברו על ידו לא זכו אף להבטה קלה. ואילו כשמסר את שיעורו הקבוע בין שעה שתים עשרה לאחד בצהריים, שקוע היה להשריש ולהקנות את מטמוני התורה אל התלמידים. היה פעם באיזה יומא דפגרי ונכנס לשיעור בחור אחד בלבה, ר' פנחס לא התפלא, שיעורו נמסר בעמקות ובהירות כאל שיעור מלא מפה אל פה, שכן כל בחור הוא עולם ומלואו.

מבחינים לא התקיימו בתקופה זו, אולם היה זה 'פאבריק של יראת שמים', מקום שמייצרים

דמותו האירה בישיבת. רבי נתן צבי קעניג זצ"ל

תלמיד הישיבה. הקדוש רבי אליעזר וויספיט הי"ד

שלא לדבר עם התפילין. במועמד העשירי לחתני הבר מצוה בבית שמש

אברהם יצחק כרמל זצ"ל ויבלח"א הרה"ח ר' יעקב ברבר שניהם התקרבו ביחד בישיבת רז"ן שברחוב עזרא הסמוכה, והחלו להגיע להאזין לשיעורים המרוממים של ר' נתן שנמסרו בכל שבוע בהיכל הישיבה, לא פלא אם כן שבאו וקבעו את מקומם שנים לאחר מכן, ר' אברהם יצחק כמשפיע ומרביץ תורה בישיבה ור' יעקב כמשגיח בישיבה לצעירים. אף ר' בנימין כהן היה אז בחור שהתקרב באותו תקופה מישיבת 'גאון יעקב' והחל להסתופף בצל ההסעות בחצות הלילה כשהוא פוסע בהצנע את דרכו מישיבתו אשר למרגלות 'פונוביז' עד לישיבת ברסלב.

« הקימה בחצות לא הפריע לקימת הבוקר לתפילה? »

היה זה אני שהגהתי את הרעיון להעיר את הבחורים עם טייפ. רעיון זה הנעים לישנים, לקום מתוך חדווה ושמחה על פני בקשות חוזרות לקום לשחרית.

הבוקר בפנימייה נראה כגדוד במלחמה. בין הבחורים קיפצו במרץ מבוהל בלי להחליף דיבור לפני התפילה, מגבת ביד וריצה מזורות למקוה וזניץ הסמוכה לשטיבלאך בית הלל. זמן הליכה ניכר. וכמה זמן נראה לך לקח עד ששבנו להיכל רטובים וטהורים? אחד עשרה דקות! רצנו במהירות לאורך הדרך. הצופה מן הצד היה משתומם לעצור ולראות נערים צעירים שהאש בווערת בקרבם טובלים בזריזות כזו. ידענו גם זכרנו כי קולו החזק של איש התפילה כבר נשמע בהיכל כמונה מעות.

זו היתה הווי ימי הבחורות שלא משים מזכרונות עד היום הזה. זכרונות עד כמה אמרתי בביתי אחר נישואי שאני משתוקק לשבות שבת בבני ברק בישיבה. כה התגעגתי בגעגועים שעד היום אני

ההתבודדות בוער בתפוצות כל הארץ כאשר בליל פורים יוצאים אוטובוסים צפופים מתבודדים. ועוד שנים אח"כ נתן בעין יפה לחברת "הניעור בלילה" להוצאות הפעלד בפורים בישיבה, ואני מזכיר אותו כדוגמא למשהו פנימי שחדר לנו בישיבה.

כדוגמא נוספת אזכיר את ידידי רבי נתן בורשטיין, האיש כבר שפך רבבות רבבות חביות ליטרים בדיו שהתפזר לאותיות ברבבות ספרי רבינו שזוכה להפיץ במשך השנים תחת השם 'תורת הנצח', ועוד הרבה לפני זה. כל זה שתינו ממעיין נובע אה, הלא הוא משנתו של ר' שמעון שטרך לדלות ולהשקות מאורו הגדול של רבינו הקדוש. ועמו יחד באו לשרת ולסדר את הסחורה הק' 'השמשים', דמויות הוד שהתהלכו בישיבה ונתנו לנו לחוש ולהתענג מכל שיחה ותורה.

ביותר היה בתקופה בה הישיבה נקלעה לקשיים, חזרו באותו תקופה רבי נתן ליברמנש ורבי נתן צבי להשקיע כוחות בישיבה, ר' נתן ליברמנש החל להגיע בימי רביעי למסור שיעור קבוע בליקוטי מוהר"ן. שקט הושלך בהיכל. על פני כולם נראה גיוס מלא בריכוז מופלא. ר' נתן טווה ורקם פסוק לפסוק ומדרש לראיה עד להלכה למעשה בעבודת השם. בסיום השיעור נשמעו מפי פיות הבחורים קריאות: נעשנו ברסלב'ער חסידים חדשים, עלינו כיתה בכיתות רבינו. הבהירות שקיבלנו בשיעוריו חיזקה בלבבנו התקרבות חדשה לברסלב מה שלא היתה אז בכבודו של עולם...

מורב אהבת ר' שמעון גלגות את האש למבקשי ה', באו ודרשו בהיכל בחורים וצעירים למיניהם מישיבות שונות. ידעו הם איפה שבין כותלי ישיבת ברסלב ניתן להתרומם טפחיים מעל הקרקע. הבולטים בהם היו הגה"ח ר'

ומשרישים ומקנים בו בקנין נצח את החיבור בל יינתק לחשיבה בתכלית הנצחי ובמהות הנבזה של עולם הזה. הדרך שהנחילנו רבינו ואהבה העזה כמוות לעשות רצון צדיק ולהגדיל את כבודו.

להרגיש זכות שיש לנו רבי כזה

היראת שמים שנחרט על בשרינו מלווה את כל חברי ותלמידי הישיבה עד היום הזה בכל היסוס ושאלה. בפרטי עסקנות ועשייה ברוכה בכל משעולי החיים אנו נפגשים בדמותו של ר' שמעון שלימדה אותנו איך נראה ברסלב'ער חסיד בכל פרויקט ויוזמה. להיות איש מעש למדנו ממנו, לא לבטל את הזמן. להרגיש זכות שיש לנו רבי כזה שנותן לנו אוצרות כאלו שאנו מוכרחים לנצל כל רגע וזמן בחיים. וזה אני רואה על חבריי שלמדו איתי בישיבה שעד היום כל אחד בחייו לפי כליו האישיים יודע את ייקרת הזמן לנצל את הזמן, ולחיות בהתקרבות לרבי ולעצותיו, לברוח מחשבונות המבקשים רבים את הבל העולם ולחיות קצת קרוב יותר אל התכלית, חיים של חסיד שעושה התבודדות ומשיח את לבבו לפני השי"ת בתמימות ופשיטות. וכידוע שאמרו אנ"ש שהבריה התיכון של מתקרב לרבי הוא לשבת לפני ה' בכל יום. בין אם יש דיבורים או לא.

עולה בראשי כעת ידידי משכבר הימים ר' דוד גרינוולד (המכונה 'דוקי'), איש מעש רבות בשנים שברוב פעילותו ענייני רבינו עולים בראש קומת עדיפותיו. הוא הראשון שהגדיל לארגן 'אוטובוס' לפעלד בימי הפורים. היה זה פריצת דרך שהבעירה קוצים ביער כולו. ועד היום אש

רבי אברהם מרדכי קרא אל האל, רבנו
 ברוך ורחמים פרצו מלואו והחצה נדמה
 שיהא אלוה בלויב... כולו אלוה שרפה קודם
 קיני אל היו נכאים על פניו, הלא רשד ורמ

טבלנו. רוב הבחורים הגיעו ללמוד מירושלים. זכורני את הקימת חצות והנסיעות לפעלה, כאשר פעם אחת העירני ר' דוד ב"ר יהונתן גרינוולד בשעת חצות. בקולו משך אותי אחריו לפעלה, וכך אמר: "בנימיני ביסט א פרישעה, דער פרייער וועט אויס גיין" (בנימין אתה צעיה, החופשי ילך וייעלם). כאומה כוחותיך בעצמך, השקיע זאת במה שנשאר לנצח, לעומת הבלי העולם המתפוררים ונעלמים להם ברוח.

בהיות בני לומד באחד משייכות ברסלב, התלונן בפניי לא פעם על המצב הגשמי הזול השורר בישיבה. שינה ללא תנאים, אוכל לא רצוי ואכיל וכו'. ובפי אמרתי לו תמיד: "תוכל לקחת לעצמך אוכל מהבית וכדו', ויעבור לך, אולם על ברסלב'ער ישיבה לא ניתן לוותר ולהחליפו באף דבר שבעולם. באף דבר! הקניית אהבה לצדיק, וציות לצדיק ורצון להתקרב אליו הוא אך ורק בין אנשיו ובין תלמידיו המחפשים ומבקשים לדבוק בדרכו בספריו ועצותיו. ואף כשיש חבורה שבועית שבה שומעים דיבורים מרבינו, אין זה דומה למי שלן וקם ולומד וחי בצילו של הרבי. אכן שנים לאחור מכן אני עוד שומע ברוך ה', מבני, שאינו יכול לילך לישון בלי לפרש שיחתו בקביעות, ואינו יכול לוותר על קימת חצות בזמנים שקבע לעצמו. על זה אין חולק שזה קנין נצח".

« היכן מתבטא אצלך בחיי היומיום הלימוד בישיבה? »

"וואס איז די שאלה? בכל אשר אני פונה, יש לי כיום שייכות לאנשים שעדיין רחוקים מתורה ומצוות לצרכי עשייה ויוזמה. עשיתי לעצמי חשבון נפש פעם, אם יצא דרכי איזהו חילול ה' כשאני פוגש אותם, ומה אומר לך, המאור פנים והדרך ארץ שלמדנו, משנים להם את כל ההיבט על יהודי נבון וראוי. לאוזני הם משחילים: "שיהיו כולם כמוך..." ויש אף כאלו שתורמים לי כספים למוסדות "נחלת חן" וכדו' בכל חג וזוג, אמנם לא הרבה, אך הערכה שלהם למצוות ותורה ניכרת ונשמעת במילים גלויות. וכן עורך דין אחד שנעשה בעל תשובה, כיום בגיל שמונים וחמש, ומתקשר אלי מידי פעם שצריך מזוהות ודברים שבקדושה וכדו'.

שנים אחורה כשייסדתי ובניתי את בית המדרש

כוסף לזה. אולם את דמותו של ר' שמעון אני יכול לראות רק במעשים שזכיתי ללמוד ממנו ולו במקצת.

קשה להעביר את ההרגש במילים; אולם, מרוב העובדות ניתן לשמוע מעט מהניגון המסתתר תחתיו. העניות שררה בישיבה, באופן שאם נשווה זאת להיום הרי שהבחורים כיום עשירים לעומת מה שקיבלנו. בשבתות, מלבד מעט דגים חלות ומיץ דגים וכו', לא היה כלום. בחורים קנו לעצמם סלטים ושמרום במקרר הישיבה כשכל אחד רשם את שמו בל יוחלף או יזוכה לרבים... ולמרות כל זה לא נמנעה ונחלשה קול הזמירות בבעירה הידועה של ישיבת ברסלב. השבת טיש בישיבה, הניתוק מכל העולם וחיבור לאור השבת המאירה ומחבבת את כל הדבק בה באור יקרות. עוד ביום ששי היינו עולים לקומה העליונה ורוקדים בשמחה עצומה על עצם יום השבת הקרבה ובאה.

« איך היה נראה חג השבועות בין הבחורים? »

השמחה היתה גדולה, וההמתנה ליו"ט כבר התבטאה בשפיכת הלב בליקוטי תפילות והשיחות בישיבה אודותיה ובפרט בספירת העומה. בחלל הישיבה חשו את כל הרוח של היום טוב. הזדרזו לעלות להיכל מיד אחר הסעודה בלי להחליף דיבורים מיותרים, החלנו באמירת התיקון, חלקם המשיכו באמירת כל התהלים, לאחמ"כ נעלמו להם בחורים להבטיח את השעה הקבועה לשפיכת שיח כמים בזמן קדוש זה. חלקם הספיקו לומר את תפילה נ"ו על המקוה של שער החמישים, והאיצו למקוה בהתלהבות. זוכר גם את ר' נחמן גלנט שכל מה שרצינו לדעת בענייני הזמנים העלות וברכת התורה וכל שאר הנושאים, הוא היה כעין הפוסק של הבחורים.

ר' אברהם מרדכי פלברבוים קרא את האקדמות, ברקים ורעמים פרצו מגרונו, המחזה נדמה שהכל עולה בלהבות. כולו אחוז שרעפי קודש, גיצי אש היו נראים על פניו, הכל רעד ורתת. כולנו עומדים ושואגים אחריו מנסים לתפוס ולנצל את האוצר וואס אידן פארמאגן... אף בקריאת המגילה בפורים זכינו להיתפס באור שאגותיו.

מורא'דיג נקרא לזה? געוואלד'יג? זה הרי אפס קצהו מהטבילה במעיין ההתקרבות לרבי בה

כרחם אב על בנים. רבי שמעון בריקוד עם תלמידי הישיבה קטנה

שנדרש זהו רק בזכות מה שלמדתי בישיבת ברסלב.

« היה לך קשר אישי עם ר' שמעון? »

תשמע סיפור. באחד השנים עברתי תקופה שהציק לי מאד דבר שלא ידעתי איך לנהוג בו. נטרדתי מכך מספר ימים והיה לי מספר דרכי פעולה איך לנהוג. לא ידעתי מה לעשות, בקל ניתן להימשך למריבות מיותרות שלא פוסקות. ויהי בחצי הלילה, בעת שוכבי על מיטתי, דמות ר' שמעון נראה לי בחלום ומילותיו חודרות לאוזני וכך אמר לי: "הרבי איתך אל תדאג". ואז אמר: "הפסוק אומר: 'שלום שלום אמר ה' לקרוב ולרחוק'". וקשה מדוע כתוב פעמיים 'שלום', לכאורה מתאים לכתוב רק פעם אחת שלום, והוא גם לקרוב וגם לרחוק? אלא השיב לי כך: "ה' מבקש מאיתנו שנהיה רק בשלום, ואם לפעמים דורשת מאיתנו השלום שנחתוך ונהיה מופרדים, גם זה רצוי, העיקר שלא נהיה בחיכוכים ומחלוקות. ניתוק לפעמים גם הוא מומלץ ועדיף על פני מריבות התקוטטויות ומחלוקות".

"קמתי כולי מזיע ומשתומם מהחלום. זה הרי בדיוק תשובה למה שאני נחבט בה בימים האחרונים. מיד בבוקר הרמתי טלפון לבנו מנהל הישיבה רבי נחמן שליט"א וסיפרתי לו על דבר החלום.

למשמע זאת זעק בהתרגשות: "זהו ממש רוח הקודש. הרי אבי עסק פעם בהשכנת שלום-בית ואמר להם פסוק זה. כשהוא מסביר להם: או שאתם חיים בשלום בשלימות, או שתתחלקו.

צילום ארכיוויוני

המגיד שיעור הגאון ר' צבי הירשמן שליט"א ר"מ בישיבה עשרות בשנים.

יורה. אולם זה אני רואה שההשפעה שלך על אחרים היא רק בדרך אמת. במידה והיא נעשית באמת כזו שהנך באמת נמצא במקום בו אתה מדבר ועומד תחת כל מילה שלך. כפי שמלמדת המשנה שבשביל שהדברים יהיו נשמעים, עלינו הדרישה שיהיה בנו יראת שמים. מילים תלושות אינם פועלות.

הכח שלי לעמוד במקומות אלו ולשמור לבלי להתפשר על כשרויות ולשמור את העיניים היכן

"נחלת חן" בבית שמש, ראה המנדס את הישרות והאמינות, וסירב לקבל את התשלום. היה זה כשישים אלף ש"ח, השתוממתי, והוא השתומם יותר: מהיכן לוקחים כזו אמת, כזה יורה... אך מי שהכיר את מי שאני הכרתי בישיבה כבר לא היה לו שאלות. כי ר' שמעון היה סמל לישרות ודייקנות.

המילה הטובה ככל שהיא נדרשת ביננו היא גם פורצת החוצה ומלמדת אחרים ורחוקים אורחות

הבריה הגדולה של חבורת ארבע
(היא) אלבר אפני ה' בכל יום בין
אם גם דיקורים אן לא.

נכונת הבית ישיבה לצעירים שנת תש"ן

ומבקשים להיבחן. כלל לא זכרתי מכך, זה הסתכם בסכום למעלה מעשר אלף דולר! הוכרחתי לעמוד במילה, למרות שזה היה קשה לי מאד באותו זמן. התחזקתי, וכי מה שייך זכות גדולה מזו?! שכחורים ישקיעו ראשם ורובם בתוך הנהר המטהר...

כך המשיכו בחבורה לעסוק בתורות, בהמשך אף הבאתי את משפיעי הישיבה מבני ברק רבי אהרן חשין ורבי אברהם צבי גלינסקי שבחנו את הבחורים והשתוממו מהיקף ידיעת התורות בליקוטי מוהר"ן בעל פה ובבהירות.

לפני כמה שנים, כאשר ראיתי שההסתרות והחושך מכסה ארץ, פניתי לאברך יקר שהוא היה בחור שאסף בזמנו את כל הבחורים ב'נחלת חן'. שוחחנו והסקנו שרק התורה של הרבי יוכל לטהר ולהחליף את השיח ולהצית מחדש את יקוד לפיד האש של הרבי. לכן, השעה מחייבת להכניס את לימוד התורה של הרבי בקרב כל אנ"ש ברחבי הארץ. רבים ניסו לייאש אותנו מראש, אך לאט לאט, ראינו את הכמיהה והצימאון של הציבור כך הקמנו את מפעל 'תמימי דרך' כאשר כוללים, ישיבות וארגונים מכלל קהילות אנ"ש ברחבי הארץ מצטרפים ליוזמה הברוכה. אף גדולי אנ"ש משפיעים ורבנים החלו למסור שיעורים בתורה הזמנית. ואכן מהפיכה של ממש מתחולל כאן. בפרט, בהמשך הדרך, כאשר ידידי הר"ר מרדכי גוטליב שליט"א הצטרף ליוזמה בכל הכח בארגון הנפלא 'לטייל בתורתו' שכולם מכירים ומברכים על כך, נדמה שאין אחד שלא רואה את המהפך שזה הביא וזה הזכות שלנו.

תורתו מגן לנו ומאירת עינינו, והנהר מטהר מכל הכתמים. ■

סיפורו של תורה הזמנית - תמימי דרך

ר' בנימין מוכר כיום ברוב ריכוזי אנ"ש כראש וראשון לכל קדשי בית ברסלב, הוא דוגל זאת ללא הרף שהכל בזכות הדרך שקיבל בישיבה. הוא מבקש לספר על אחד הזכויות הנעלות המלווים אותו בשנים האחרונות, והיא המהפכה בימינו שכולנו רואים בחורים ואברכים העוסקים בתורה הזמנית של 'תמימי דרך'. לא כולם יודעים אך הוקם הארגון, ור' בנימין מספר לנו, וכמו שאר דבריו שאנו מופתעים לשמוע על הלב הלוהט של 'ישיבת ברסלב' הבוער בקרבו עד היום העומד מאחוריה. וכך הוא מספר לנו:

"לפני ארבע עשרה שנים היה כינוס מרכזי בהילולת רבינו עבור בחורי אנ"ש בבית שמש בביהמ"ד 'נחלת חן'. נאם לפני הבחורים ראש החבורה ר' יצחק אייזיק דרדיק. בסיום דבריו ביקש ממני לדבר כמה מילים, לא התכוננתי לכה והדיבורים שה' שם בפי הלהיבו את הבחורים לעסוק בתורות של הרבי בליקוטי מוהר"ן. סיימתי את דבריי ואמרתי: 'מי שילמד במשך השנה שלוש תורות בליקוטי מוהר"ן, וייבחן על זה בעיון ישר-הפוך, יקבל סכום של 200 דולר עבור הנסיעה לראש השנה...'.

השנה מגיעה אל קיצה, ניגש אלי אחד הבחורים עם הרשימה של מי שעסקו יחד בתורות של הרבי במשך השנה כולה

הגרוע מכל הוא לעמוד באמצע במחלוקת". חלום זה היה לי לא פעם מורה דרך במבואות חי".

« מי עוד למדו בתקופתך? »
"רק לחשוב לפרט קצת שמות תלמידים שלמדו בתקופתי, מרגש אותי: לראות איזה ברסלב'ער חסידים יצאו משם, כמו ר' אברהם ירבלום, ר' אברהם אלחנן היילפרין ואחיו ר' אליעזר משה, ר' אליעזר בורשטיין ואחיו ר' נתן כמוזכר ור' שמואל - בניו של הרה"ח ר' נחמן בורשטיין ז"ל, רבי יעקב קעניג ראש כולל ברסלב בבני ברק, ר' שלמה אלבוים וכן ר' אליעזר וויספיש שנהרג בפיגוע קו 2 בירושלים הי"ה, ועוד.

ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה

תלמידי הישיבה לצעירים בברכפלד יצאו במסע הקודש לרגל ספירת 'יסוד שביסוד' לתפילת מעריב וספירת העומר בקבר רחל אימנו ע"ה.

בדרך זכו הבחורים לבקר ולהכנס לשיחת הכנה לקבלת התורה בביתו נאווה קודש של הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א, שהתרגש מאד לראות את הבחורים, ולאחר דברי ברכה והערכה לרבני הישיבה נשא דברי חיזוק ואמרות טהורות בפני הבחורים שיצאו ברגשי קודש שחדרו עמוק לליבם לב אבן לא נשאר אדיש מול מעמד נורא הוד 'יסוד שביסוד' לשמוע את הספירת העומר ותפילת מעריב אצל מאמא רחל, זעקת הלב של צעירי הצאן דעם רעבינ'ס קינדער בהשתוקקות וכיסופים להטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה לזכות לכתרה של תורה

השיקל'שיות המדי

תורה ק"א מביא רביז"ל את מאמר חז"ל: (אבות פ"ג) "כל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ, וכל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ".

ב

כוונת הדברים בפשטות לאדם החפץ לשכוח מה'בוס' הקשה וטרדת שעות העבודה, עליו ליטול על עצמו עול התורה. רבינו משייך זאת לעבודתינו הפרטית, כך: 'עול דרך ארץ' ה'ארציות', שהאדם שקוע בו, השעות הרבות שמחשבתו ודיבורו בהערכה ותשוקה לתאוות. ו'עול מלכות' הכוונה למידות הרעות של שבעים אומות העולם.

אל תאמץ לעצמך אחרים ממשפחה אחרת משפחתנו מונה ילדים ובנים בני תורה ותפילה ועבודת ה' טהורים ומזוככים - העול תורה היא היא התוצרת שלנו, ואילו רצונות מגושמים וארעיים - העול מלכות, הם דיבוקים שנדבקו ונאחזו בנו ונאמצו על ידינו בעל כורחו. בקבלת ה'עול תורה' אנו משילים ומפרידים אותם מאיתנו מבלי להינזק ולהיות נשלט על ידם. וכי בקשנו לרכוב במרכבתו של היצר הרע? קליפת הפרי של היהודי הנקי וטהור, הוא אותם תאוות ומידות רעות שבהם נאחזים העמים ביהודי, כשם שיצר הרע נברא להכות בנו מכשולים. וכי למה לנו כך? יצה, נסיונות, פיתויים, והסתות? רצונינו לראות את מלכינו כמלאכים הממליכים את ה' ומכונים 'גיבורים וקדושים', למה לנו לרכוב במרכבתו?

בתורה נ"ב מסביר רביז"ל את יעדינו להתקדם ולרקום תיקון לנשמתנו. התיקון בא רק על ידי בחירה, שאנו בוחרים בהשי"ת וקודם כל פעולה אנו עוצרים מתבוננים וחושבים: "האם כדאי לנו לעשות או לא?" וכשאדם בוחר בפעולה הנכונה זהו החותם שעמד בנסיון הבחירה, לעומת מלאכים קדושים

נעשה ונשמע
אמרו לאהא

גזרתינו

שעל אף כבוד ה' שעושים, אינם מתקנים מאומה ולא מקבלים על כך שכה הקב"ה חפץ לתת לנו אין-סוף-טוב, והטוב המושלם, זה הוא בעצמו. חכמת התורה, העצות והקדושה שניכלל בו. ולבוא אליו זה דווקא מתוך חיפוש אחר האור הנעלם בארבע עולמות של מניעות והסתרות. זה תיקון הנשמה ובעצם של כל העולמות כולם ש'בעל בחירה' בוחר בהשי"ת! וזה הסיבה שברא הקב"ה את היצר הרע.

'תורה תבלין - רייסט קינדער'!

בסמטאות 'מאה שערים' הישנה לפני כשישים שנה, הכירו כל ילדי השכונות הסמוכות מקטן ועד גדול את: 'רייסט קינדער' [תקרעו ילדים]. היה זה עובד זוטר הנוסע באופניים חלודות ומדביק מודעות. תואר שמו המפואר הודבק לו על ידי הילדים: 'רייסט קינדער'. זאת בהיותו מורח מי ביצים על הקירות הירושלמיות ומצמיד להם מודעות. מחובת עבודתו, בנוסף למודעות המותאמות לניחוח 'מאה שערים' הקדושה, היה מצרף אף מודעות אסורות כחילולי שבת וכדו' ה"י. אולם פנימיותו קיננה בו ולא רצה שהאנשים יקראו אותם. מה עלה ברעיונו? הדביק את המוטל עליו ותכף בסיומו הורה לילדים הזכים: 'רייסט קינדער!' 'אני מדביק, ואתם יש לכם עבודה - תקרעו את זה...' ותכף לא נשאר מהם זכר.

השבעים תאוות ומידות רעות, הם ההיכרות שנתן לנו הקב"ה עם יצר הרע, ועם התאוה הכוללת את כל סוגי היצר הרע. והוא מגלה לנו: 'בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין!' - 'רייסט קינדער!' אני נותן לכם יצר הרע אבל אתם תיכף ומיד תקרעו אותו! וכשתתגברו עליו תזכו לכל המטרה בבריאת העולם. זאת כוונת המשנה: "כל המקבל עליו עול תורה פורקין ממנו עול מלכות ועל דרך ארץ!"

כל דף גמרא בהבנה - פחות תאוה אחת

ההסבר להבנת יסוד זה הוא: שבכל דף שיודעים, מחוברים אנו ל'סם חיים' של התורה, וכך ניצולים מסם המוות של היצר הרע. האחיזה

הראש ישיבה רבי פנחס שרייבר זצ"ל בלימוד עם המשפיע ר' נתן שפירא.

כשאדם יודע דף גמרא, ביכולתו להבין את כל הראשונים וכל כתבי האריז"ל, הקבלה, והליקוטי מוהר"ן בבהירות שאין לה אח ורע..

למה לא קיבלנו תורה מסיני כמו עם ביאור שוטנשטיין?

וכי מדוע על הקב"ה למסור שני תורות? מומלץ יותר להביאה מסודרת כשפירוש רש"י הרמב"ם והבית יוסף מסודרים סביב התורה שבכתב. באפשרותו לתת לנו הלכות ברורות, ובשביל מה דרוש שנלמד ונתייגע עד שנדע?

אלא דווקא בדרך הזאת בחר הקב"ה, שיהיה תורה שבכתב ותורה שבע"פ! ואחד מההסברים בראשונים, שבשעת נתינת התורה הקב"ה שאל את כל השבעים אומות אם רוצים את התורה? והם שאלו 'מה כתוב בה?' והקב"ה אמר אני רוצה לתת לכם תורת 'חיים!' ואתם שואלים 'מה כתוב בה?' ולכן הוא השיב לכל עם את מה שלא רצו לשמוע, וכיון שלכל אחד היה תאווה שהתורה אסרה להם הם סירבו בהחלטיות לקבלה. וכשבא הקב"ה לעם ישראל אמרו מיד 'נעשה ונשמע!' הביטול המוחלט הזה הוא הגורם שקיבלנו את התורה.

למה הגויים לא יכולים ללמוד את התורה בימינו

כ'כתב סתר' קיבלנו את התורה, זאת משום שאף אם יחפצו אומות העולם לדעת את הכתוב בה ויחדרו ויחזרו לבתי כנסיות ולארון הקודש, ויתרגמוהו לצרפתית וילמדו אותה וידעו דברים הרבה, לא ימצאו בה מלבד סיפורים והיסטוריה מאום. את ה'תורת ומצוות השם' החיבור לה, זה לא יהיה להם! ובשביל לדעת לקיים את המצוות מוכרחים אנו את ההסבר של התורה שבע"פ.

ואיך ניתנת האפשרות ללמוד? רק כשהאבא והבן או הרב והתלמיד - יהודים, רק כך ניתן להעביר ולקבל את התורה! וכשיבוא מאן דהו להתגייר ויבחר להגיד שוב 'נעשה ונשמע', יקבלו גם אותו.

רבי יהודה הנשיא ראה שאומנם אין הגויים

וככל שלומדים בהבנה כזו, הרי שנפחתים התאוות רעות. וכך עלינו מוטל ללמוד ולהבין את כל חכמת התורה.

השתלשלות מסירת התורה שבע"פ למשה ובהרחבה: ה'תורה שבעל פה' שנתן לנו הקב"ה הוא הביאור של הקב"ה על כל פסוק. הקב"ה אמר למשה את התורה שבכתב, ואח"כ לימד אותו את כל ההלכות והסודות שיוצאים מהתורה. בכל פסוק ופסוק הקב"ה אמר לו מה הפשט בפסוקים האלו, ולדוגמא בפסוק: 'בסוכות תשבו שבעת ימים', כתוב לעשות סוכה ובאיזה ימים, אבל לא כתוב איך עושים סוכה? וכמה דפנות? וכו', אלא אחרי שנתן הקב"ה את התורה למשה, הסביר לו את הטעם שכתב בהתחלה 'בסכת' חסר בלי וי', ובשני עם וי', לרמז על ההלכות של סוכה.

משכך אמר גם משה רבינו, כשהגיע לעם ישראל, שיכתבו את כל התורה במדויק עם ה'חסירות' ו'יתירות', ואח"כ ביאר להם התורה, כפי ששמעו מהשי"ת, ואתו שימסרו לבניהם. וזה 'משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע' וכו'... הכוונה על התורה בעל פה שמסבירה כל פסוק בתורה ב'פשט רמז דרוש סוד'.

ועד רבי יהודה הנשיא הספרייה היהודית הייתה כ"ד ספרי התנ"ך, ללא סידורים מדרשים וגמרות. הלימודים שלימד משה רבינו היו בישיבות, אבל הכל בעל פה.

ביצר הרע היא אותם דפים שאיננו יודעים עדיין. אולם המקבל על עצמו ללמוד את 'כל' התורה, שזהו 'עול' תורה, שליטת היצר הרע נמוגה ממנו. איזה 'עיון' בגמרא מבטל את התאוות רעות? רבינו מדייק 'עול תורה', 'היינו מי שלומד בעיון!' כשנשאל בחור מה זה בעיון? ישיב מיד בהתלהבות: "בקיאות הוא לדעת כל גמרא היכן היא נמצאת, ועיון הכוונה ללמוד בפלפול, לוקחים סוגיא איזה שבועיים שלש ולומדים בעיון...". רבינו אומר שעיקר הלימוד זה בבקיאות ידיעת התורה לדעת דף ועוד דף, ומאידיך אומר רביז"ל שיש נחת רוח גדול כשמחדשים חידושים, ולכן עלינו לעסוק גם איזה שעה ביום בעיון.

אולם כאן כוונת רבינו ללימוד עיון מזוית שונה: 'שלומד בעיון, שמעיין ומבין חכמות התורה'. הוי אומר 'עיון' שגורם לו לבטל את כל התאוות רעות, הכוונה שלומד בהבנה ברורה ולא חלקית. עוד קודם החידושים והפלפולים, צריך ללמוד את הסוגיא עד שהחכמה שבה מובנת, ועל ידי 'עיון' כזה מבטלים את התאוות רעות.

עוד דף בהבנה - מחיקת עוד תאוה רעה כשקוראים אותם 'חז"ל' הכוונה למשמעות שמש: ח'כמינו ז'כרונם ל'ברכה, כי בכל דף גמרא בתורה יש 'חכמה' גדולה מאד, כשלומדים בעיון ומבינים נכון את החכמה שיש בה, זהו 'חכמת אדם תאיר פניו'.

וכו'... הכל זה רק ללמד אותנו איך להבין נכון סוגיא של הגמרא.

הנהוג בישיבה שכל כיתות ה'שיעורים' לומדים אותה גמרא, וכשנשאל את אחד מהכיתות: 'איזה ראשונים המג'ש שלכם אמר?' נראה שפחות או יותר כולם אמרו את אותו הדבר. נחשוב לעצמינו שתכננו יחד על מה לדבר... ובאמת, כולם בדקו היכן יש את הנקודות בראשונים שיעזרו לנו להבין היטב את מהלך הגמרא.

זוהי התפקיד של הישיבה, כדי שאנחנו נוכל עוד שנים רבות ללמוד ב'כולל', לפתוח דף גמרא ולראות איך ללמוד אותו נכון - 'להבין ולעיין' בחכמות התורה! כשם שידועים אנו שב'חיידר' מתחילים ללמוד גמרא, ומלמדים לתרגם את המילים, ואפילו בישיבות קטנות לומדים לחבר את המילים לרש"י, עדיין לא לומדים 'להבין' את המהלך בגמרא. ואת זה לומדים בישיבה גדולה, ולכן צריכים להכין את השיעור כראוי ולשננו כצורך עד שהדברים יתבהרו בלב.

זהירות מרציחה! - חשיבות זמן הבחירות

מה קורה לנו בשנים אלו מ'בן עשר למשנה' ועד גיל 'בן שמונה עשרה לחופה'? המוח מתפתח רוקם וסורג ידיעות לכדי מלבושים נאים. נחוץ לנו לדעת שזו השעה הטובה ביותר לקנות את ההבנה בגמרא, והערך לכך עולה למעלה מכל דמיון.

גדלנו כולם על מעשה דרבי עקיבא שבגיל ארבעים התחיל מאלף ב'ית, עד שהלך ללמוד בישיבה של רבי אליעזר שהיה ממעתיקי השמועה.

מלבד גדולותו בתורה של רבי עקיבא, היה גם גדול בגופו. חז"ל מספרים עליו שמחמת כוחו קראו לו לעשות מצוות של טומאת מת-מצווה. כידוע שחשיבותה של מצוה זו, שאף לכהן גדול מותר להטמאות לו. וכשרך על מפתנו של רבי אליעזר בן הורקנוס,

וחכמת התורה?! מביאים קושיא ועליה תירוץ, וכל אחד שאומר משהו מתקיפים אותו בכמה קושיות, ובסוף יש איזה תירוץ דחוק. ועל הסבר זה יש מחלוקת רש"י ותוס' מה הכוונה בזה, אמנם נהיר לנו שמתוך משא ומתן זה מתקבלת ההבנה הנכונה על המשנה וכל פרטי ההלכות ברורים על ידי זה.

הרי כששאלו את השאלה ידע מסדר הגמרא את התירוץ, ומדוע מאריך להסבירו? ומדוע כששואלים סתירה ממקום למקום, ויש כבר תירוץ והמסביר יודע שזה לא סתירה, או שמשאירים את המיישב ב'תיובתא', בשביל מה אם כן מביאים אותו אם ידעו שבסוף לא יתחשבו בו? ..

הבנין המרתק של ספרי השו"ת אלא ה'הוא אמינא' ופרטיו הרבים, הם פרטים שמסבירים את המשנה, והסברא שאינה נכונה כאן, במקום אחר תהיה נכונה. כי "דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר", והתירוץ הטוב שלך הוא לא טוב, כי יש פה איזה סברא נכונה אחרת, והסברא שלך - נצרכת להבין סוגיות אחרות. בתוך וחכמת הגמרא זו עוד לפני 'פלפולים', רק ההסבר שרבינא ורב אשי רצו להסביר בסוגיא זו.

איזה שאלות יש בספרי 'שאלות ותשובות', של הראשונים, הרמב"ם הרשב"א וה'תרומת הדשן'? שאלו את הרשב"א שאלה באיזה דבר שאין התייחסות לזה בשום משנה וגמרא, והולכים הראשונים ועושים 'תשובה'. וממה היא בנויה? מביאים גמרות מפה ומשם, ובכדי שלא יסתרו אחד את השני הם בונים סברא זו וסברא זו, עד שנבנה מהלך שממנו נעשה תשובה ברורה ביותר.

תפקיד הישיבה - הבנת סוגיית הגמרא טוב וזה התפקיד המרכזי של הישיבה, כדברי רבינו כאן: "שמעיין ומבין חכמות התורה!" וכשיוצאים מהישיבה עלינו לצאת עם ידיעה איך להבין נכון המהלך כולו של הגמרא. אמת, ללמוד מסכת בבקיות גם היא חשובה, אבל כל מה שלומדים עם המג"ש בשיעורים ומחדשים

יודעים, אך עוד מעט גם היהודים לא יידעו, על כן הוכרח לכתוב גם את המשניות. אך גם הוא כתב את המשנה בלשון כזו שהדינים כתובים איך לקיים כל פסוק, אך מנוסח המשנה לבד אי אפשר לבאר את כל התורה שבכתב. וכבר אמרו חז"ל: (סוטה כב.) "התנאים המורין הלכה מתוך המשנה הרי זה מבלי עולם", כי הביאור שרבי יהודה הנשיא ביאר לתלמידיו מוכרח בכל משנה! ה'עצבים' שחוטף הגוי שלומד 'גמרא'...

מאות שנים נמשך הביאור של כל משנה, עד שחששו האמוראים גם הם, והגיעו רבינא ורב אשי וסדרו את הכל, ומר בר רב אשי כתב את הכל. ונשאלת השאלה: אם כיום הכל מבואר, והמשנה מובנת בגמרא בפרטי פרטים, יכולים הגויים לשבת בישיבות ובכוללים ולהתענג בחכמת והבנת הנלמד?

אלא בפיקחותם של רבינא ורב אשי משכו מידם תענוג זה, משום שכתבו את הכל בשפה שרק ראש יהודי יוכל להבין את זה! יהודי שפיו שמוה, ולא אוכל מה שאסור יהודי קדוש ששומר בקדושתו, רק יהודי כזה יכול להבין את המשנה ולהבין איך מגיעים מזה לקיום ההלכה.

גוי שירצה ללמוד גמרא, אחרי קריאת דף אחד הוא יזרוק בכעס את הכל מהחלון, וכי זה לימוד

אמת, שרבינו מדבר כאן על לצאת מכל התאוות והשיעבודים, אבל בנוסף לכך הוא גם אומר שבשביל לצאת מכל זה צריך ללמוד תורה עד שמבינים אותה היטב, ובישיבה סוללים את נתיב ההבנה הראויה.. לכן נשפוך ליבנו כמים שיאיר ליבנו בהבנתה ובאהבתה תמיד

הגד"ח חיים קירשבוים ר"מ בשיעור ג' בלימוד עם תלמידים

אמר לו: "אני זוכה ללמוד תורה, ואני זוכה גם לקיים מצוה שקובר מתים הייתי!" השיבו רבי אליעזר: "רוצח נפשות אתה! שרצחת את רבי עקיבא!" כך לא יצמח רבי עקיבא! בזמן חשוב זה שאתה לומד לדעת ללמוד דף גמרא נכון, איך להבין את חכמת התורה, את כל המילים שיש אחרי התורה, אסור לך לעשות שום דבר, רק להיות מרוכז בלימוד, אחרת לא תצמח רבי עקיבא!

התבודדות על ההבנה בתוספות

ההלכה מלמדת: "הולכי דרכים ההולכים ל'דבר מצוה' פטורים מן הסוכה". והדוגמה לכך היא: כגון 'ללמוד תורה'. ובכל זאת רואים שכשמגיע לרבו שלו ולומד תורה כבר חייב בסוכה! הרה"ח רבי משה קרמר שליט"א הסביר לי סוגיא זו ע"פ המעשה הזה של רבי עקיבא. מה שכתוב ש'פטור מן הסוכה' הכוונה על הזמן שהאדם לומד בישיבה, שאינו לומד בבקיאות, אלא בכדי לדעת 'איך ללמוד' דף גמרא, ובאופן כזה פטור מסוכה, ופטור ממת מצוה! יקרת זמן זה לא ישוב בעתיד.

ומה יהיה בעת שבתנו מול ה' בהתבודדות? על זה גופא נתבודד: "כמה המה שלנו יבש! כמה הוא יושן ואינו מבין! על זה גופא נפרש שיחתנו! זכורני כשהתקרבותי אל אור רביז"ל, שמעתי כאן מהרה"ח רבי נתן ליברמנש שליט"א מתבטא לבחורים: "האם יצא לכם פעם להתבודד, 'ריבוננו של עולם! אינני מבין את התוס' בדף כ עמוד א', מתי אזכה להבין אותו?!"...

ברצונו להדגיש שיש התבודדות שבקשתינו היא לצאת מכל התאוות, ולזכות לאור הציצית וכדו', לעומת מה שאנו לומדים ולא מבינים כנדרש שגם צריך לכאוב לנו, ואף על זה עלינו לבקש!. אמת שרבינו מדבר כאן על לצאת מכל התאוות והשיעבודים, אבל בנוסף לכך הוא גם אומר שבשביל זה צריך ללמוד תורה עד שמבינים אותה היטב, ובישיבה סוללים את נתיב ההבנה הראויה.

האושר וההבנה בכתבי האריז"ל אחרי ההבנה הנכונה בש"ס

האדם המאושר ביותר עלי אדמות, במידה וזכה בשנות הישיבה ללמוד גמרא, ולגלות את המהלך ואת החכמה ששמו רבינא ורב אשי בגמרא. לאדם כזה לא יהיה עול ללכת ל'שיעור', רק התענוג הגדול ביותר. במשך השנים הוא ילמד את כל התורה מספר פעמים, וכך יזכה לכל האור של האנפין נהירין בתורה ולהינצל מכל התאוות הרעות.

צילום ר' יוקי טפירא

התפקיד המרכזי של הישיבה הוא מה שהרבי אומר "שמעיו ומבין חכמות התורה!"

עלינו לצאת מהישיבה עם ידיעה איך להבין נכון המהלך כולו של הגמרא..

שגור על לשוני לומר: "צריך לקרב את כל העולם ל'ברסלב', ואת כל ה'ברסלבערס' לעצות של הרבי"..."
בברכה שנוכה שהאור של רבינו יאיר לנו, וע"י זה נזכה להתענג בעולם הזה ובבא בטוב ובנעימים אמון. ■

את ה'סם חיים' ירגיש כבר בעולם הזה! יהיה לו בכל יום חיות ושמחה. כשאדם יודע דף גמרא, ביכולתו להבין את כל הראשונים וכל כתבי האריז"ל והקבלה בבהירות שאין לה אח ורע. ואילו כשאינו יודע ללמוד דף גמרא טוב, האיך יוכל להבין כתבי האר"י וליקוטי מוהר"ן כראוי...

נדרים לה' אשלם

מעמד סיום מסכת נדרים באתרא קדישא מירון בישיבה לצעירים

ליצור רבי אהרן חלין סיפר באמוראים על ר' מתתיהו מאמון שהיה כובד באמצע באמורא 'אביי רבא'. בסיוע תפילה ופלטאות לא בחור תפס חברותא ופחל אחזר אתה ביחד בלא סב על כל הפחולקות ליל בין אביי ורבא מכל המסכת נדרים לצד צמח און בדרך אציר וקדיל בכדי לסיים את המסכת - - - בחוויב הפאתא לא אלהא אצולא באצון אמירון, הפתאנו תפילת יום כיפור קטן על ציון של רבא, הפתאצוריות בוקיץ לחקים כאלו נאטל אצמוד המלגיו רבי דוד בורשטיין ליל"א, וכולא מתאצוריים אתה יחד אלהב ואתפילת ביום מסואף צב.

כאות הוקרה לכלל תלמידי הישיבה ההוגים על תלמודם בצורה מיוחדת מאוד, ערכה הנהלת הישיבה סיום רבתי ברוב פאר והדה שהתקיים כאמור באתרא קדישא מירון, עם שולחנות ערוכים בסעודת מצוה.

כך נערך מעמד הסיום, במהלכו נשמעו דברי חיזוק נפלאים כהכנה לקראת ימי הבין הזמנים ודברים נרגשים מרבני הישיבה שכולם השתתפו ב'יומא טבא לרבנן' ולאחר מכן כובד ר"מ הישיבה הקדושה הרה"ח רבי נחמן ברגשטיין שליט"א בדברי חיזוק של אהבת תורה ויראת שמים.

מסע קודש זה, ובראשו מעמד הסיום הנרגש עמהם יצאו בני הישיבה לעבר ימי בין הזמנים ניסן, ובכך הסתיים זמן חורף שבס"ד מרובה היה מלא וגדוש בישיבה בעומקה של תורה מתוך תחושה של הספק רב ובעיקר ידיעת המסכת על בוריו, כשהבחורים מתעלים בתורה ועבודה בקדושה וטהרה. אשרינו!

יומא טבא לרבנן נהוג אמנם בכל תפוצות ישראל, אך כשמדברים על דעם רעבינ'ס ישיבה הרי שיציאה לדרך לסיום מסכת קודם לה גדולות ונצורות של עבודת השם בתורה ותפילה כפי שרגילים כבר תלמידי הישיבה.

וכך כותב לו בחור מהישיבה ביומנו האישי:
 צב ראל חובל ניסן יצאנו אל צב אתרא קדישא מירון, בדרך אמירון צטנו אלהטאח ולהתפאל על מאצות באמוראים בקדושים 'אביי ורבא' המאיד

במעמד מפואר רב רגש נערך סיום כל מסכת 'נדרים' שנלמדה במשך זמן חורף תשפ"ג בהיכל הישיבה לצעירים שכבר פקיע שמייה בעולם הישיבות, כמקום שמגדל תלמידי חכמים צעירים לשם ולתפארת כרמה של ברסלב המעמד המרומם נערך באתרא קדישא מירון באולם מפואר רחב ידיים של מוסדות 'אור הרשב"י' בכניסה ליישוב במורד הר הקודש והמקודש.

באמירת הקדיש על סיום המסכת

שובה קבלת התורה אצל ה'עיר וקדיש'

באתריה דמר בריקודים של מצוה בשבחו של צדיק.

במהלך סעודת שבת קודש ששורה בו צמאון גדול להשי"ת האריכו בניגוני קודש במתיקות והשתוקקות בנעימות השבת קודש, וגם הספיקו לסיים את הסעודה בשעה מוקדמת יחסית, כשכולם מזדרזים לעלות על יצועם כפי שמשפיע הישיבה הבלתי נשכח רבי אברהם יצחק כרמל זצ"ל היה אומר בשבתות אלו במירון ש'אשרי הזוכה לנצל את הצמאון השורה בליל שבת קודש, בעבודת השם של החצי השני של ליל שבת -

חצות הלילה מגיע, בחורים מתנדבים להעיר את כולם, הכיסופים והכוננות הגבוהה כבר עושה את רוב העבודה, איש לא נשאר רדום כשבזריזות ובשקט עולים להר הקודש כאשר הציון הק' מתמלא והבחורים החלו לרנן ולזמר לק-ל חי בזמירות דוד בן ישי באמירת כל ספר

'ספסופה' שלמרגלות מירון לקראת שבת קודש, ומשם הגיעו למתחם ל'טועמיה' כשנשאר כמה שעות להתכונן בהתבודדות ותפילות במערת ציון הרשב"י ושאר ההכנות לקראת שבת קודש המתאחדת בקבלת התורה.

המתחם היוקרתי שהוכן כלול בהדרו בשביל הבחורים, קושטו כמודעות פאר עם דיבורי קודש המעוררים כל לב לנצל כראוי שבת קודש זו לתורה ותפילה והתרוממות והתעלות באהבת ודיבור חברים, שבת אצל הצדיק שהוא שבת דכולהו יומין אצל דעם רעבינ'ס בחורים אין זה דבר של מזה בכך, הכיסופים והשמחה מורגש בכל פינה בסדר לימוד ברבים שעתיים לפני השקיעה כאשר מתוך רינה של תורה החלו ב'הודו' של ערב שבת בערגה וצמאון כאשר משפיע הישיבה הגה"ח רבי אהרן חשין שליט"א ניגש לפני התיבה והקהל מתרומם איתו ביחד ב'לכו נרננה' ו'לכה דודי' ובשירת 'בר יוחאי'

שיאו של זמן חורף, חודש כסליו, בין כותלי הישיבה הגדולה התלמידים שוקדים בעומק סוגיות הגמרא ביגיעה מעיינים וקשים ומתרצים בראשונים ואחרונים, עמילות בתורה מבוקר עד ערב, בישיבה הק' מודיעים על שבת קבלת התורה בצילו של 'עיר וקדיש מן שמיא נחית', ההתרגשות גואה, כל שבת בישיבה זה מעין עולם הבא, שבת ישיבה בצילו של העיר וקדיש על אחת כמה ומכה... ערב שבת קודש פרשת יתרו, אחרי תפילת שחרית כוונתיקין יוצאים לעבר מירון, מנצלים את הזמן ב'שניים מקרא' ושיעורים קבועים, באמצע הדרך מתעוררים בתיקון הכללי וליקוטי תפילות על שבת בציון 'שעיה הנביא' בכפר 'ברעם', סמוך למירון הוסיפו לעצור בתפילה על ציונם של בני רבי יוסי, שם בתוך עצי היער התפזרו להתבודדות ושיח לפני ה' בהמשך טבלו במקוה

אנשי הבעה תפילה

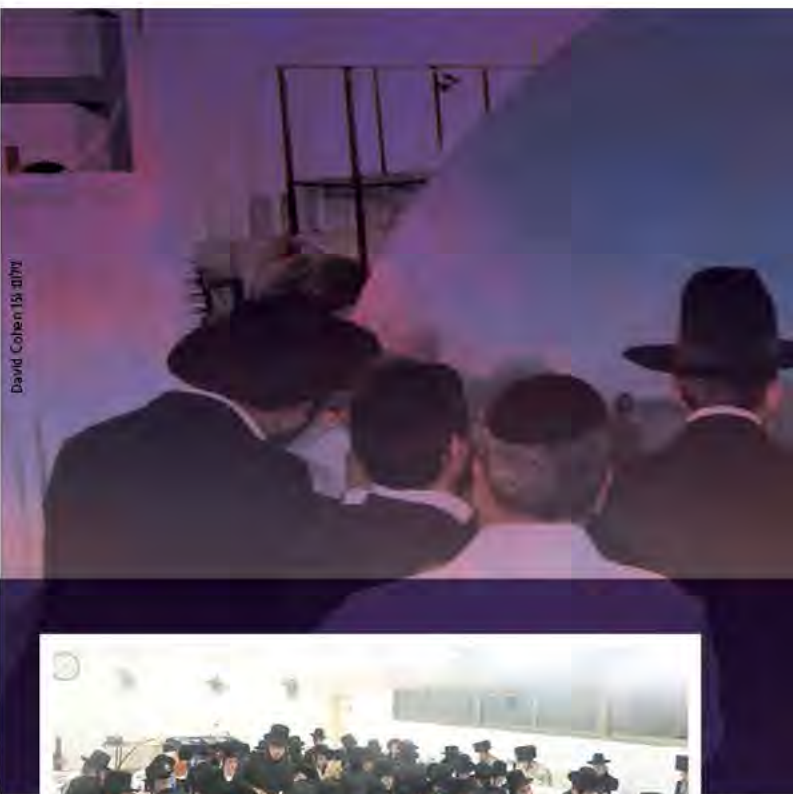
חבורת תפילה בהיכל 'דעם רעבינ'ס ישיבה'

"רוצה להרגיש טעם בתפילה?" המודעה מבשרת על קבוצה שמתארגנת לחבורה שבועית להתחזק בצוותא חדא בדבר העומד ברומו של עולם הלא הוא עבודת התפילה, במודעה מוזמנים תלמידי הישיבה להירשם, ואכן בני היכלא קדישא נרשמים בזה אחר זה וחבורת התפילה יוצאת לדרך, וכי מי לא רוצה להיות מאנשי הבעל תפילה...

בשעה היעודה, שמדובר בזמן הקצר של ההפסקה לארוחת ערב, 7.15 וחדר השיעורים מתמלא עד אפס מקום, הבחורים היקרים מייסדי החבורה לא מאמינים לכוז היענות גבוהה, המגיד שיעור הרה"ג ר' שלמה רובינפלד פותח בדברים קצרים על מעלת ההתכנסות, שכל אחד טרח והקדיש מזמנו האישי למען החבורה הק', שום "כיבוד קל" לא היה שם, איזה רעש יש בשמים מאלו לבבות טהורים שמתקבצים למטרה אחת בשביל לדבר ולשמוע על 'תפילה'. כך הרחיב בדבריו על עבודת התפילה שהוא כל עניינו של רביה"ק שאמר "גאר מיין זאך איז תפילה", וזה החלק המרכזי בהתקרבותנו אליו, ובפרט להתפלל תפילה בכח עם אנ"ש כאן בישיבה הק' הנקראת על שמו.

הזמן עובה, כבר צריך להכנס לסדר שלישי בני החבורה מסכמים שכל אחד ירשום לעצמו נקודות בהם ידברו בשבועות הבאים ושאר רעיונות לייעול החבורה בהתרוממות והתעלות אמיתית בעבודת השם

הבחורים ישבו ביחד בשבוע השני של החבורה, כל אחד מאיר את נקודת החבר מעומק נקודת ליבו, במרכזו שומעים בשקיקה את דבריו של ר' שלמה שבחר למקד את דבריו דווקא ב'דברים הקטנים' כלשונו, שגם אם לא זכו לתפילה בכח כדבעי מלמד אותנו הרבי לתפוס את עצמינו לפירוש המילות ואפילו לתפילה בכח בסוף שמונה עשרה או ב'עלינו לשבח', וסיפר על עצמו שזה הפעם אותו לראות על בחורים בישיבה עוד בתחילת התקרבותו לפני שנים רבות, כאברך מקורב כשקבע מקום תפילתו כאן בישיבה אכן החבורה היא חבורה שבועית, אבל מיותר לספר שהיא מורגשת עמוק וחזק במהלך כל התפילות בישיבה בשבת ובימי החול, בשחרית מנחה ומעריב אשרי העם שככה לו

תהלים בשעת חצות ליל שבת קודש במקום הקודש, אה – איה העט והקולמוס שיוכל לתאר עלי גליון טעם הגן עדן והשפיכת לב והשמחה עם הכיסופים באותה שעה - - -

חלק מהחבורה אף יצאו בראשות משפיע הישיבה שליט"א אל מחוץ ליישוב כשבדרך זכו לשמוע דיבורים ושיחות שחדרו אל תוך ליבם, כשזוכים להשיח לבבם לפני השם.

והרי מדובר כאן בשבת של ישיבת ברסלב.. וגם כאן במירון ניגשים לסדר לימוד של שעה וחצי כאשר הבחורים מתכוננים בכך לתפילת שבת קבלת התורה, כך נערכה התפילה עם הנץ החמה בהתרגשות. וסעודת שבת קודש אחריה שבמהלכה ריתק את התלמידים המגיד שיעור הגה"ח רבי אברהם צבי גלינסקי שליט"א בלימוד סיפורי מעשיות בשילוב סיפור אישי שחזק באמונה ובטחון. אחרי הסעודה הלכו לנוח מעבודת הלילה ומתוקה שנת העובד.

אחה"צ התאספו לסדר לימוד בגמרא הנלמדת עם הספק מיוחד, אחר 'עונג שבת' שנערך במתחם האוכל.. ובסעודת רעווז דרעווין שמעו את משא המרכזי של השבת מפי המשפיע ר' אהרן שלמד תורה קט"ו על הפסוק שבקבלת התורה 'ומשה ניגש אל הערפל', שהרבי מלמד שם איך שדווקא בתוך מצב מעורפל במניעות וקשיים שם נמצא האור, כך הרחיב במעלת לימוד התורה ושבירת המניעות שמכביד היצר בכל יום חדשים לבקרים על העסק בתורה, ועכשיו בשבת קבלת התורה זה הזדמנות מיוחדת להכנס לעול תורה בכח הצדיקים.

אחרי מעריב חיכה לבחורים הפתעה מיוחדת בדמות הדלקה מיוחדת לכבוד התנא האלוקי רשב"י זיע"א בשירה ובזמרה בשירים וריקודים ובסיומה סעודת מלווה מלכה כיד המלך.

מלאים וגדושים בכל טוב ברוחניות ובגשמיות חזרו הבחורים בכוחות מחודשים להמשך זמן חורף והתעלות לקראת סיום ימי השובבי"ם בישיבה!

שבת אצל הצדיק – מעין עולם הבא ■

מדוע אדום ללבוש

בזהר הקדוש מובא, הרבי מדבר על כך, שעל ידי כל פגם שהאדם פוגם, הוא גורם 'דם נידה להשכינה'. זהו לשון שאי אפשר להבין, אבל כך כתוב בזהר הקדוש.

בכל פעם שאנו ניגשים לקיים מצוה אנו אומרים מקודם: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה"; מהו 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' איננו מבינים, אולם כך כתוב בזהר הקדוש! כל פגם גורם 'דם נידה להשכינה', וממילא לא יכול להיות יחוד. רואים אנו עד כמה חמור ונורא אפילו רק פגם כלשהו - לא רק פגם גדול של עבירה ממש; אצל אדם פשוט הפגם נעשה על ידי עבירות ממש, אולם אצל אדם גדול במעלה אפילו רק הבטה לבה, מחשבה או דיבור שאינם כהוגן, נחשבים לפגם וגורמים דם נידה להשכינה, וממילא לא יכול להיות יחוד למעלה.

אומר הרבי, כל זמן שעדיין לא תיקון 'תיקון הכללי' אזי השכינה בבחינת "מדוע אדום ללבושך"; במעשים שאינם כראוי גורם האדם דם נידה להשכינה, ואזי הדיבור אסור - אסור אז לדבר כלל וכלל! "נאלמתי דומיה", 'דומיה' הוא מלשון 'דם', בגלל הדמים נאלמתי ואיני יכול לדבר כלל וכלל. עיקר הדיבור תלוי בתיקון הברית: "ויגד לכם - את בריתו". על ידי שמירת הברית זוכים ל'ויגד לכם', ואזי יש להאדם דיבורים.

בתר דשכיב רבי שמעון הוה אמר חד לחבריה אל תתן את פיך לחטיא את בשרך". החבריא הקדושה אמרו זה לזה: רבי שמעון איננו עוד - אל תדבר! רבי שמעון היה קשת הברית, 'ויגד לכם את בריתו', ויגד הוא מלשון גיד, כלליות הגידין. כל זמן שרבי שמעון היה חי - היה בחינת 'ויגד', יכלו לדבר, אולם בתר דשכיב רבי שמעון, "וכשאין תיקון הכללי", אזי הדיבור אסור, "בבחינת נאלמתי דומיה".

אלא שכאן מתעוררת קושיא עצומה: מי הוא זה שיוכל להתפאר שהוא אוהב ב'תיקון הכללי'? זאת ועוד, הדרך היחידה לזכות לתיקון הכללי היא רק

על ידי הדיבור; על ידי ריבוי הלימוד, על ידי ריבוי התפילות, על ידי שמירת הדיבור כראוי; רק על ידי כל אלו יכול האדם לזכות לתיקון הכללי, אולם אם הדיבור עצמו אסור, אזי 'נפל פיתא בבירא'? ובמה יזכה האדם לתיקון הכללי?!

כל זמן שהאדם לא תיקן עצמו בתיקון הכללי אזי 'הדיבור אסור', אין יכולים לדבר, אסור לדבר. הרבי בהמשך דבריו אומר: "לא תלך רכיל בעמך" - זה שבכל זאת מדבר, עובר על לאו של 'לא תלך רכיל'. כיצד אם כן יזכה האדם לתיקון הכללי?!

כל זמן שהדיבור אסור - התורה שהאדם לומד היא לא תורה, הדיבור הוא לא דיבור, אין שום שלימות לדיבוריו; כיצד אם כן יזכה האדם לתיקון הכללי?!

אבל ביומי דרבי שמעון הוה אמר חד לחבריה 'פתח פיך'; 'ביומי דרבי שמעון' פירושו שקשת הברית על תיקונה, ואז נאמר: 'פתח פיך', אז הדיבורים הם דיבורים! אולם "בתר דשכיב רבי שמעון", אזי "אל תתן את פיך!".

מתעוררת מאליה קושיא עצומה: כיצד יזכה האדם לתיקון הברית אם לא על ידי ה'דיבור'? הרי תיקון הברית עיקרו תלוי בריבוי דיבורים קדושים? כ"שחם לבי בקרבי" העצה היא: "דברתי בלשוני"! להרבות בדיבורים, בין בתורה ובין בתפילה, העצה היא לדבר דיבורים טובים.

אבל אם הדיבור אסור ואין יכולים לדבר; אם הדיבור 'אסור' הוא, מה יעשה האדם ויזכה לתיקון הכללי? (התירוץ 'יבואר להלן בהמשך השיחה).

כל זמן שתלמידו קיים

בליקוטי הלכות מבאר רבי נתן את הענין. רבי נתן מקשה קושיא: מחד, כתוב בתורה שמשח רבינו אמר: "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתוך", ומאידך, בסוף ספר יהושע כתוב: "ויעבדו ישראל את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים". דהיינו: כל זמן שיהושע חי לא היה שום פגם, אפילו בימי הזקנים שחיו אחרי מות יהושע גם כן לא היה שום פגם. נמצא איפה, שמשח רבינו אמר "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתוך" ובפועל המציאות שונה לגמרי? שהרי

נשיא הישיבה
רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל
שיעור שנאמר בהיכל הישיבה
ל"ג בעומר תשל"ד

בכח הצדיקים גם אנו 'ביומוי דרבי שמעון'

צילום: ארכיון ברגר

משנת רבו ולהודיע בפני כל עם ועדה מיהו רבו, שכן המורא רבך' אז גדול ביותר וגם הדיבור מגדולת נמנע ממנו, שכן רבו עודנו בחיים חיותו, הרבי בעצמו עדיין חי!

ברם, אחרי שנסתלק משה - פתח יהושע את פי קודשו והודיע לכל מי היה משה רבו, הוא הודיע לכל מי היה משה רבינו!

נמצא איפה, שלאחר הסתלקותו, גדלה מעלתו של משה עוד יותר מבחיים חיותו! שכן, כל זמן שמושה חי - יהושע היה מוכרח לשתוק, יהושע לא יכול היה לדבר מ'גדולת משה'; כל זמן שמושה חי, לא היה רשאי לדבר. אולם אחרי הסתלקות משה, פתח יהושע את פי והודיע בפני כל עם ועדה מיהו משה רבינו!

זהו הפשט בתירוץ הגמרא ש'רבי שמשאיר אחריו כזה מין תלמיד הריהו חשוב כלא מת'; 'כאילו לא מת' אין פירושו שכוחו של הרבי נשאר 'כבחיים חיותו' - אלא 'אף יותר מבחיים חיותו', אלא שלא ידעו מכוחו הגדול!

בכל השנים בהם חיו יהושע והזקנים שאחריו כתיב 'ויעבדו את ה'", ורק משנסתלקו החל העם לעבוד עבודה זרה, רק מאוחר יותר; לפי הכתוב בספר יהושע הרי שהמציאות בפועל הייתה הפוכה לגמרי ממה שמושה רבינו צפה! זוהי קושיא שהגמרא כבר הקשתה!

והגמרא מתרצת: שרבי שמשאיר אחריו תלמיד - חשוב 'כאילו לא מת'! משה רבינו הרי השאיר אחריו את תלמידו יהושע, ולכן חשוב כאילו לא מת: רבי שמשאיר אחריו תלמיד הריהו 'כאילו לא מת' ממש! זהו תירוץ הגמרא.

אמנם, עלינו להבין מדוע באמת נוהג הדבר כך, שרבי שמשאיר אחריו תלמיד הריהו כבחיים חיותו ממש?

זאת ועוד, וכי מעלת משה רבינו הייתה פחותה ממעלת תלמידו יהושע? - הלא קל וחומר הוא! ומה אם בחיי משה בעצמו היו פגמים - בחיי תלמידו שאז משה רק 'כאילו לא מת' לא כל שכן? שהרי בחיים חיותו של משה המצב היה 'תשחיתון'? בהיות עם ישראל במדבר ארבעים שנה היו כסדר פגמים ופגמים, תמיד 'וילוננו' 'וילוננו'? לבוא ולומר שאחרי הסתלקותו של משה לא היה שום פגם רק בגלל ש'כאילו לא מת'! ומה בכך שהוא 'לא מת' - אז לא מת! הלא אפילו בחיים חיותו כבר היה בחינת תשחיתון?

אותו דבר היה עם אליהו ואלישע. אליהו הנביא היה הרב ואלישע היה התלמיד. אליהו פנה לאלישע ואמר: "שאל מה אעשה לך?" מה אתן לך? בקש ממני! מה אתן לך בטרם אסתלק מן העולם? נענה אלישע ואמר: "ויהי נא פי שניים ברוחך אלי!", רצוני לקבל כח פי שניים מכוחך! נשאלת השאלה: וכי יעלה על הדעת שתלמיד יבקש מרבו כח פי שניים מכוחו? כיצד יכול הרב להעניק לתלמידו כח שלו עצמו אין בכלל?

אלישע ביקש: 'כמה כח שיש לך - כזה כח שיהיה לי פי שניים!' נענה אליהו לאלישע ואמר: "הקשית לשאול", בקשת דבר קשה מידי. אלא מאי? "אם תראה אותי לוקח מאתך יהי לך כן", אם תהיה נוכח בשעת הסתלקותי אזי תמלא בקשתך!

וגם כאן נשאלת השאלה: כיצד יכול התלמיד לבקש 'כח פי שניים' מכוח רבו, כאשר בהמשך אומרת הגמרא שבקשתו של אלישע אכן נענתה והוא זכה לפי שניים! כיצד יכול להיות דבר שכזה וכי מעלת התלמיד עולה על מעלת רבו?!

פי שניים ברוח

אלא שבספרים הק' מובא התירוץ כדלהלן: כל עוד משה היה בחיים חיותו, לא יכול היה לגלות גדולותו. וגם לתלמידו יהושע עדיין לא היה את העוז והגבורה לדבר מגדולת משה רבו - כל עוד הוא חי.

כל עוד הרבי חי, לא יכול התלמיד להפיץ את

כשהתלמידים חשבו שרבי שמעון נפטר אזי אסור הדיבור 'אל תתן את פיך לחטיא' - רק אלו שהודיעו רבי שמעון עודנו חי' יכלו לפתוח פיהם

אותו דבר היה אצל רבי שמעון, 'בחר דשכיב רבי שמעון', לאחר הסתלקותו של רבי שמעון - אם התלמידים חשבו שרבי שמעון נפטר כבה הזהר הקדוש לא תקף עוה, אזי 'אל תתן את פיך לחטיא', אל תדבר. אבל היו תלמידים שהודיעו: 'רבי שמעון עודנו חי!' רבי שמעון לא נסתלק! תלמידים אלו פתחו את פיהם.

וכי תלמידיו של רבי שמעון לא דיברו לאחר הסתלקותו? וכי לא דיברו ביניהם? הם לא חזרו על דברי תורתו של רבי שמעון? וכי לא חזרו בלימודם על כל ההשגות ששמעו מפי קודשו? הרי יש קטעי זהר גם אחרי הסתלקותו של רבי שמעון?

אותו דבר היה עם אלישע. אלישע לאחר הסתלקותו של אליהו, החל להודיע מי היה אליהו!

הרבי אומר באמת: "הכל בכוחו של רבו" - ואף על פי כן כוחו היה באמת גדול יותר! הכח שאלישע קיבל לאחר הסתלקותו של אליהו היה 'הכל בכוחו של רבו' - ואף על פי כן כוחו היה באמת גדול יותר! וכך היה גם אצל יהושע.

בליקוטי הלכות מפרש רבי נתן את הפסוק כך: "כי ידעתי כי אחרי מותי" - אם אתם תדמו בנפשכם כי אכן 'אחרי מותי', או אז יתקיים בכס 'השחת תשחיתון'. אולם כל זמן שיהושע חי לא הייתה מציאות של 'אחרי מותי', בגלל שיהושע הודיע לכל - משה עודנו, משה חי!

וזהו התירוץ ממנו דיברו – רבי נתן עונה תירוץ זה – שכל זמן שהתלמידים חיו, לא היה מצב של 'שכיב רבי שמעון', רבי שמעון היה חי, ומשום כך יכלו באמת לדבר! ברם, כשחושבים ש'שכיב רבי שמעון', אזי אין יכולים לדבר.

צדיק עליון וצדיק תחתון

רואים באמת עד כמה גדול וחשוב העניין המובא בספרים: שבשעה שהאדם לומד גמרא, או שאר ספרי קודש, יצייר בדעתו כאילו התנא עומד ומציית לכל מילה שיוצאת מפיו. אכן, גדולי ישראל, הצדיקים – הם נהגו ממש כך! כשהם למדו מאמר של תנא – התנא לא היה כ'מת' בעיניהם, אלא ממש כאילו התנא עומד על ידם!

בתורה י"ב אומר הרבי: 'וציית לקליה! התנא ציית לקליה! אכן בתורה זו אומר הרבי שזהו 'בחינת נשיקין', הלומד נושק עצמו עם התנא! הלומד 'נתדבק ברוח פיו של התנא!' – עם רוחו של לומד המאמר!

כתוב: 'צדיקים יירשו ארץ'. אומר הזהר הקדוש: 'צדיקים תרי משמע'; המילה 'ארץ' מרמזת לתורה שבעל פה, ארץ זו השכינתא שהיא תורה שבעל פה; שני צדיקים שירשום תורה שבעל פה, ואלו הם? הוי אומר: "דא צדיק עליון וצדיק תחתון" – הצדיק שחידש תורה זו, והצדיק שלומד תורה זו!

שהרי שניהם מוכרחים, הן הצדיק שחידש, והן הצדיק שלומד! באחד אין שייך 'ירושה' (צדיקים ירשו ארץ), ירושה הכוונה, שהדבר עובר מדור לדור, רק אז שייך לשון 'ירושה'. אולם אם הדבר נפסק, אין זו ירושה! ומי הם הצדיקים שעל ידם עוברת הירושה מדור לדור? "צדיק עליון וצדיק תחתון!"

נמצא איפה, שעל ידי שאנו למדים מאמר של צדיק, מאמר של תנא, של אמורא, או כל לימוד אחר – אדם שזוכה, אזי על ידי לימודו הצדיק ממש בבחינת 'לא שכיב', הצדיק חי וקיים!

כשלומדים באופן זה, אזי גם הלימוד הוא ענין אחר לגמרי! הצדיק חפץ באמת לשמוע כיצד האדם לומד; הרבי אומר שהצדיק מקבל תענוג נפלא מפיו של הלומד, הוא חפץ לשמוע את אמרי פיו!

ובתורה ההיא אומר הרבי, שאם הלומד הוא רשע – 'שד יהודי', אזי התנא לא רוצה שדברי תורתו ייצאו מפיו! הוא לא רוצה! שכן, על ידי הלימוד נעשה 'בחינת נשיקין', והגמרא כבר אומרת: "כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבילה טובה הימנו"; וכי התנא חפץ לנשק עצמו עם נבילה!?

יש ווארט מהחזרה מלובלין, א גוט ווארט, על דברי המדרש "כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבילה טובה הימנו". שואל החזרה: מדוע באמת 'נבילה טובה הימנו'?

אומר החזרה כך: יש ששה סדרי משנה, דעת כנגד סדר טהרות; חכמה כנגד סדר קדשים וכו'; מאחר ודעת כנגד סדר טהרות, נמצא איפה, שכל תלמיד חכם שאין בו דעת, דהיינו, שלימודו בלא טהרה, הוא לא נזהר בטבילת מקווה – אזי נבילה טובה הימנו; אדם שנוגע בנבילה נטמא ב'טומאה שאינה יוצאה מגופו', מה שאין כן פגם זה שהוא 'טומאה יוצאה מגופו' ולכן נבילה טובה הימנו, שכן, זוהי טומאה היוצאה מגופו. כך פירש החזרה את המדרש.

נמצא איפה שכל דבריו סובבים אודות פגם הברית; ואפילו אם האדם הוא כמו שהוא, אף על פי כן, אם הוא זהיר בטבילת מקווה אזי תורתו בטהרה.

בראתי תורה תבלין

נמצא איפה, שאפילו אם הוא כמו שהוא, הרי מה שייך לומר אצל הצדיק, הצדיק חפץ הרי שכל אחד ילמד תורה (ואפילו אם הוא בבחינה ש'אין בו דעת' ח"ו) אלא מאי? בגשתו ללימוד התורה – יעורר רצונו שלימוד התורה יטהר אותו מטומאותיו!

"בראתי יצר הרע – בראתי תורה תבלין!" הרי לנו שעל ידי לימוד התורה מוכרחים להתרפאות! אין מציאות כזאת שהצדיק יאמר: "אני חפץ שרק צדיקים יתקרבו אליי ואחרים לא", שכן, כיצד יתרפאו אלו שאינם צדיקים? התורה היא הרי תבלין לכל אחד ואחד?! 'תבלין' פירושו שהוא לא נועד רק לגדולים במעלה – התורה היא תבלין לכל אחד ואחד. כיצד נוכל לומר שתבלין זה מיועד רק לגדולים במעלה, ומה יעשו הקטנים במעלה? התורה היא תבלין לכל אחד ואחד, כל מי שמתקרב לתורה – התורה מקבלת אותו! אלא מאי? צריך לדעת דבר אחד: "דע לך שכעת אתה הולך להיטהר!", יש לנו יצר הרע עב ומגושם מאד שגורם לאדם להיות מלוכלך מאד, והתורה היא זו שמטהרת ומנקה אותו!

אדם שניגש ללימוד התורה עם כוונה זו, אזי התורה רוצה בו - אדרבה "אני רוצה אותך!".

דיברנו פעם על כך; מדוע נקט בלשון 'תבלין'? הרי יכול היה לומר: 'בראתי יצר הרע – בראתי תורה'! התורה היא כנגד היצר הרע, ומהו הלשון 'תבלין'? תבלין זה הרי מיני בשמים!?

דיברנו פעם על כך שמכל המידות רעות נודף ריח רע, ריח רע מאד נודף מהמידות רעות, משום כך צריך כנגד זה בשמים שיינתנו ריח טוב, ריחות טובות; "בראתי יצר הרע" שמגביר המידות רעות וריח רע נודף מהם – כנגד זה בראתי תבלין!

החזרה מלובלין אומר: מהו 'תלמיד חכם שאין בו דעת' דעת הוא סדר טהרות, כשאין בו טהרה אזי...

פסוק בישיעה. אומרת הגמרא שפסוק זה נאמר על משיח, שהוא 'מחולל מפשענו, דאיתעביד חול בגינייהו', משיח עושה עצמו 'חול' למענם. מסביר הרבי, מה הפירוש שמשיח 'עושה עצמו חול למענם'? 'דאיתעביד חול בגינייהו', משיח סובל 'מרעין', ומה הם ה'מרעין' שלו? שהוא נהיה 'חול בגינייהו'! הרבי אומר שם שהצדיק האמת זוכה להשיג השגות אלוקות נוראים מגבתי מרומים, אך הצדיק מוריד עצמו מהשגותיו הנוראות ומסייע לכל אחד להבין דבריו. כשהצדיק מוריד עצמו לקטני המעלה, זה עברו צער גדול מאד, הוא נהיה 'חול'! מ'קודש' הוא נהיה 'חול'!

אלא מאי? זהו רצון השם יתברך! אלו הם ה'מרעין' מהם סובל משיח, 'סביל מרעין'! מה הם המרעין שמשיח סובל? שהוא לוקח השגות גבוהות מאד וממיר אותם לכסף קטן, ועל ידי זה נהיה 'חול בגינייהו'! 'הוא מחולל מפשענו' הוא מלשון חול – בגלל פשענו צריך הצדיק להיות 'בחינת חול' ולהוריד עצמו אלינו. אלא מאי? זהו רצון השם יתברך! זה הפירוש: 'סביל מרעין'. הצדיק באמת סביל מרעין בגלל זה, שכן, בלא זה הוא 'מטייל בגנזיא דמלכא', בעולם האצילות, הוא עסוק בהשגות אלוקות. אך הצדיק משליך הכל ומוריד עצמו לכל אחד ואחד: "צריך להיטיב עם יהודי פלוני!"... הצדיק לא יכול להיטיב עם האדם כי אם כשמוריד עצמו לתוך הצינור בו שרוי האדם!

במעשה מ'בערגער ועני' אומר הרבי, שהברגער מוכרח היה להיכנס לביתו של הידניאל – אבי אבות הטומאה רח"ל, ומשם להוציא נשמה; הצדיק מוכרח לירד לתוך צינורו של הרשע ולשבור, ומשם להוציא נשמה, הוא מוכרח לירד לשם.

ובתוך כך הוא מכניס עצמו לכזה מקום טומאה; ובאמת משום כך, לא כל אחד ראוי להיכנס לכאלו מקומות מטונפים, אבל מי שכן ראוי, סובל צער נורא בשעה שהוא שם. אלא מאי? אם זהו רצון השם יתברך – ממלא הצדיק רצונו!

מפרש הרבי, שזוהי הבחינה של 'סביל מרעין', זהו הסביל מרעין. משיח צדקנו סובל 'סורים' עבור כל העולם כולו, בגלל שהוא מוריד עצמו! לולא זאת, לא היה קיום לעולם, לולא 'רוחו של משיח' שיש היום לא היינו יכולים להתקיים בגלותנו!

ורוח זו של משיח הולכת ומתפשטת בכל העולם כולו, יורדת ומנמיכה עצמה לכל אחד אחד. אפילו אם האדם הוא כמו שהוא, עם כל ריחוקו וגשמיותו – הצדיק מוריד עצמו אליו, וזהו ה'סביל מרעין'!

כל אלה הם הוכחה לכך שמשיח צדקנו לא רוצה לרחק אף יהודי! שכן, מעלתו של משיח צדקנו מופלאה היא! וכי נוכל לצייר לעצמנו את

התורה היא מיני בשמים שנותנת ריחות טובים, וריחות טובים אלו הם כנגד אותם ריחות רעים.

ביומוי דרבי שמעון

מכל אלה אנו למדים, שאנו לא יכולים לומר הצדיק חפץ לקרב רק אנשים גדולים במעלה, ואנשים קטנים במעלה לא. הצדיק חפץ לקרב את כולם! הוא חפץ בכולם! שכן אם לא, מה יעשו קטני המעלה?

וכך גם לעניננו: "בתר דשכיב רבי שמעון, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך". נמצא איפה, ש'בתר דשכיב רבי שמעון': רבי שמעון היה 'קשת הברית' ובימיו היה 'יגד לכם בריתו', היה הדיבור מותר. אולם משנסתלק רבי שמעון, אזי הדיבור אסור, ומה יעשו כעת? מי הוא קשת הברית בימינו? מי הוא זה שיכול להתפאר שהוא 'קשת הברית'? מי יכול להתפאר בזה? ואם הדיבור אסור, מה נעשה אנן?

אשר על כן מוכרחים לומר כנ"ל: שהגדולים במעלה, הצדיקים, הם הם שמודיעים לנו שגם עכשיו 'לא שכיב רבי שמעון', אין דבר כזה 'שכיב רבי שמעון', גם על ימינו נאמר: 'ביומוי דרבי שמעון'! ועל כן הדיבור מותר.

בהאי חיבורא יפקון ביה מן גלותא

כתוב בזהר הקדוש: "בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא". נשאלת השאלה: מיהו זה שיכול ללמוד זהר? מיהו זה שיכול להבין סתרי זוהר? וכי קטני המעלה הם אלו שיוודעים ללמוד זוהר? נמצא איפה, ספר הזוהר הקדוש מיועד רק לגדולים במעלה?

אלא מאי? מספר הזוהר הקדוש יוצא כזה מין אור - כזה מין אור שמואיר ומשפיע על כל אחד ואחד! לא רק על זה שעוסק בלימודו, אלא אפילו על זה שלא לומד את הזוהר הקדוש! 'בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר' מפיץ כזה מין אור, כזה מין רוח טהרה נכנסת בלב האדם; רוח הטהרה מתפשטת בכל העולם כולו על ידי זה.

נמצא איפה שרבי שמעון; היום הרי ל"ג בעומר, היום עוסקים כולם בגדולת רבי שמעון, כל הצדיקים נוהגים כך; דברי הזוהר מפיצים כזה מין רוח טהרה, שאפילו אחד שלא לומד, ולא מסוגל להבין את דברי הזוהר, קשה לו להבין את דברי רבי שמעון, אף על פי כן הרוח טהרה שיוצא מהזוהר הקדוש – משפיע על כל יחיד ויחיד!

דאיתעביד חול בגינייהו

הגמרא אומרת: "והוא מחולל מפשענו", זהו

יצחק לוי, תרצ"ו

אבל לפי מה שדיברנו כעת, הפשט הוא לא שהדרכים סגורות בפניו; אדם שחושב שרבי שמעון כבר לא קיים, שרבי שמעון היה רק 'בימיו' ועכשיו 'שכיב רבי שמעון' – לאדם כזה הדיבור אכן אסור, אין לו דיבורים. אבל אם בעיני רוחך יהיה 'בימיו דרבי שמעון', תאמין שרבי שמעון חי וקיים – אזי גם כוחו יימשך עתה, הכח ההוא שנמשך מרבי שמעון יימשך גם עתה ותוכל לפתוח פיך!

בנו העובד אותו

בספרים הק' מובא, שממשה רבינו עד רבי שמעון העולם יכול היה לתהקיים רק על ידי תורה שבנגלה, זה מה שהחייה את העולם. מאוחר יותר נהיה מצב שההסתרה התגברה כל כך, עד שכל התנאים בכרם יבנה הסכימו פה אחד: "עתידה תורה שתשתכח מישראל, ואמר רבי שמעון: חס ושלום!", נשאלת השאלה: רבי שמעון הביא ראיה מהפסוק: "כי לא תשכח מפי זרעו". חס ושלום - 'כי לא תשכח מפי זרעו'! נשאלת השאלה: וכי שאר התנאים לא ידעו פסוק זה? כולם הרי היו בעלי רוח הקודש, גם הם ראו את הפסוק: "כי לא

הפשט 'חבלו של משיח'? הפשט הוא שלמשיח יש חבלים! 'חבלו של משיח' פירושו: שכל יהודי צריך לסבול 'חבלים', וגם משיח בעצמו סובל חבלים. מה החבלים שלו? אלו חבליו – שככל שמתקרבים להתגלות משיח, העולם הופך להיות יותר ויותר מגושם, העולם נהיה יותר מגושם ומוזרה, וכל חיות העולם היא רק מרוחו של משיח, משיח מוכרח להיכנס עמוק יותר, ומזה הוא סובל מרעין, הוא נהיה יותר ויותר 'חול'! אבל זהו זה, בלעדיו לא יכולה להיות בשום פנים ואופן גאולה שלימה – רק על ידי 'רוחו של משיח' תהיה הגאולה! אלא מאי? משיח הוא כזה מין טוב עין, כזה מין רחמן, שהוא מפקיר עצמו עם כל השגותיו לגמרי כדי שרצון השם יתברך יתמלא!

הוא הדבר לעניינינו. רבי שמעון הוא קשת הברית - ס'א"ז דאך געוואלדיג! גדולתו הרי נוראה עד מאוד! אבל הוא לא מסביר את הפסוק: "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך" – אל תלמה, אל תתפלל, כיצד אפשר לחיות בצורה שכזאת? אם "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך" הכוונה - שכל הדרכים סגורות - כיצד אוכל לזכות למעלה כלשהי? הדיבור אסור הרי לגמרי?!

גדולתו? גדולתו הרי נפלאה ביותר! אלא מאי? הוא סובל מרעין, אפילו ממקום גדולתו הוא יורד ומתקרב לכל אחד מאתנו!

הוא הדבר בסיפור שלנו, רבי שמעון הקפיד על רבי אלעזר: "מדוע אתה מרחק אחרים? בא אליך רבי חגאי?...!" אנשים הרי ידעו מיהו ר' חגאי; אמנם רבי אלעזר בגדולתו יכול היה לעשות מופת שתתלקח אש ביניהם, אבל היה עליו להמנע מכך - שלא תתלקח אש ביניהם, ושיוכלו לדבר ביניהם, לא לרחק אותם! בגדולתו הוא ריחק אותם זה מזה. אש התלקחה ביניהם וממילא הוכרחו להיפרד זה מזה.

לא זהו רצון השם יתברך, אל תראה עצמך עם האש שלך, אני יודע שאש להבה בוערת בקרבך, ואתה יכול לעשות מחיצה. אבל בעת כזאת לא רוצים שתגלה אש שתגרום לשני להיפרד ממך, את האש תשמור לפעם אחרת, כשהשני יילך כבה עכשיו הורד עצמך אליו! איי עבורך זו התגשמות? אז סביל מרעין, דאיתעביד חול בגינייהו!

חבלי משיח

בספרים מובא באמת שחבלו של משיח; מה

תשכח מפי זרעו?! הרבי אומר באמת שבפסוק זה מרומז שמו של רבי שמעון.

אלא הפשט הוא כך: כל התנאים, כל אחד ראה רק לפי כוחו. הם ראו שהתורה שבנגלה שנמשכה ממשה רבינו עד לימיהם עתידה להשתכח וחייבים איזשהו כח גדול יותר – רק עם כח גבוה יותר לא תשתכח תורת הנגלה!

ואז יצא לאור עולם ספר הזהר הקדוש! מספר הזהר ייצא כזה מין כח שבזכותו לא תהיה שכחה! ולכן דייקא רבי שמעון היה זה שאמר: כי לא תשכח מפי זרעו, משום שדייקא על ידו לא תשתכח התורה!

עד אז היה הדיבור אסור, לא ניתנה רשות לדבר מתורת הנסתר. מ'תורה דעתיקא טמיר וסתים' אסור לדבר כלל וכלל. כל זמן שאפשר היה להתקיים עם התורה הנגלה, צריך היה להשתמש באמת רק עם תורת הנגלה.

רבי שמעון הרי מלא בתורה שבנגלה, התורה כולה מלאה עם דברי רבי שמעון. אלא מאי? רבי שמעון שצפה ששכחה עתידה לבוא לעולם, הבין שצריך לדאוג לכזה מין כח, שעל ידו לא תהיה שכחה - זהו כוחו של רבי שמעון בעצמו!

הרבי אומר באמת: כ'י לא תשכח מפי זרעו' סופי תיבות יוחאי ומפי זרעו דייקא, מפי זרעו של זה שמרומז בזה הפסוק והוא רבי שמעון בן יוחאי בעצמו.

מכל אלה אנו למדים, שכל צדיק רואה כל מה שעתיד להתרחש בעולם. הצדיק רואה ששכחה והעלמה עצומה עתידים לבוא לעולם, הסתרה נוראה, ולכן מוריד הצדיק עצמו, ומבטל עצמו לגמרי, כל השגותיו הוא מבטל בשביל זה.

הרבי אומר באמת: "כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו", 'עבד' הכוונה עבד פשוט, ו'בנו' זה בנו! אומר הרבי כך: הצדיק הוא 'בן' – והוא 'עובד', כמו עבד פשוט, שזה גבוה עוד יותר מבחינת בן! 'בן המחפש בגנזיא דמלכא' – הצדיק הוא בן ויחד עם זאת הוא גם עבד, יש בו את שני הבחינות! הוא באמת בן ואף על פי כן הוא 'עובד אותו'! יחד עם זאת הוא גם עבד פשוט!

זוהי גדולת הצדיקים, בעצם הם 'בחינת בן', אבל הם רואים שאם הם יהיו רק בבחינת בן אזי הם רק יחפשו בגנזיא דמלכא, ומה יהיה עם הדור כולו? הדור כולו יפול לגמרי! ומה נאמר אנן? כיצד נחזיק מעמד עד ביאת המשיח אם הצדיק כל כך 'נעלם מעין כל חי'?

התירוץ הוא: הצדיק הוא אכן בחינת בן, אבל יחד עם זאת גם עבד! הוא מבין שאם הוא יישאר בבחינת בן, לא תהיה לזה תועלת כלשהי, לכן יחד עם זה שהוא בן – הוא גם עבד! ■

(ייש"כ להרב יוסף מענדל האס הי"ו על עריכת השיעור, הזכויות שמורים לו)

"בראתי יצר הרע - בראתי תורה תבלין!" הרי לנו שעל ידי לימוד התורה מוכרחים להתרפאות!

למפעל הגדול דעם רעביני'ס ישיבה ולמיסדה ועל שטחיהם
 למעלה משישים שנה למפעל הגדול דעם רעביני'ס ישיבה ולמיסדה ועל שטחיהם
 למעלה משישים שנה למפעל הגדול דעם רעביני'ס ישיבה ולמיסדה ועל שטחיהם

זמן
 אנ"ש
 משגיח
 הישיבה
 בשיחת הוד
 קדומים לקראת
 קבלת התורה
 משה הלוי

עת דמדומי חמה, נדמה כי המולת ושאון העיר הגדולה, אינם מצליחים לערער את השלווה המיוחדת השורה בתוך הבית שברחוב אבן האזל בירושלים. אנו מוזמנים להיכנס פנימה ומיד נפגשים במבטו הקורן והמאיר של בעל הבית ה"ה הגה"ח רבי יצחק שבתי הכהן אנגל שליט"א. ר' יצחק, שכבר בצעירותו זכה להסתופף בין גדולי אנשי שלומינו, ספג אל תוך מוחו ולבו את כל מה שיכול לאחל

רצופות בזה אחר זה עם נכדיו, הוא נאות להכניסנו בצל קורתו. "זו, הרי אתם באתם לכאן, לא בשביל עצמכם, באתם לכבוד הישיבה של הרבי, וכי אפשר לסרב...?".

« אנו מתיישבים ומבקשים לשמוע תחילה על הקשר המיוחד שלו לישיבה הקדושה: ר' יצחק: האמת שהסיפור מתחיל לפני שנים רבות, עוד בטרם נפתחה הישיבה בפועל. אבי מורי זצ"ל עלה לארץ ישראל בין מלחמת העולם הראשונה לשנייה. הוא היה אדם עני ועבד קשה מאוד למחייתו. בכלל, שררה עניות נוראה בארץ, וקשה היה לפרנס משפחה בתקופה ההיא. באחד

לא מעשר ולא חומש, חצי מהסכום ישירות לצדקה. למעשה, בשלב מסוים התחילה השואה האיזומה והסיכויים לקבל את הירושה התרחקו ממנו עוד יותר.

המלחמה הסתיימה, עברו עוד מספר שנים וחלק מפליטי השואה החלו לקבל כספי "פיצויים" מהממשלה בגרמניה. אך מאחר שאבי עלה לפני המלחמה, הוא לא נחשב אצלם כפליט אף שאיבד את משפחתו ואת כספו. ולכן לא היה זכאי לקבל את הכספים. עסקו מסוים נרתם לסייע לו ויחד הם ערכו בקשה מסודרת. והפעם, לא על פיצויי מלחמה, אלא על כסף הירושה שהפסיד בגין המלחמה שפרצה. הוא אסף את כל המסמכים הרלוונטיים ושלה הכל לוועדה. לאחר תקופה, שלחו לו סכום גדול מאוד. בקשתו התקבלה וכעת החזיק אבי בסכום ענק במושגים של אותם ימים. "אבא ז"ל, הסתפק מה עליו לעשות. מצד אחד הבטיח שאם יקבל את הירושה יתן מחצית לצדקה. אך מאידך, הכסף שבידו הגיע מהממשל בגרמניה כפיצוי ולא מדובר על הירושה עצמה. מה עושה יהודי במצב שכזה? שואל מורה הוראה. הלך אבי ושטח את הספק באוזניו של פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצ"ל. הגרי"ש האזין לשאלה ופסק שיש לתת את מחצית הכסף לצדקה כפי שהבטיח.

כעת הכל היה ברור יותר ואבי החליט לתת את הכסף עבור בניית ישיבת ברסלב בעיר בני ברק שעדיין היתה בשלבי בניה. כך שכבר מאז, חשנו קשר מיוחד ולבבי לישיבה של הרבי.

ויהי ר' שמעון - נושא חן

כאשר הייתי אברך צעיר הייתי המארח של מייסד וראש הישיבה רבי שמעון ברגשטיין אצלי בבית בכל ראש השנה. הוא היה בא לקיבוץ בירושלים וכך נוצרה בינינו ידידות מאד קרובה. בהמשך הוא אף רתם אותי לכל מיני פעילויות עבור הישיבה. התלוויתי אליו לביקורים אצל כל מיני אישים חשובים, החל מגבירים למיניהם וכלה בגדולי ישראל מכל החוגים. אני נזכר כיצד הלכתי איתו פעם לר' פנחס (פינע) לויך, אחיו של ר' יצחק מאיר לויך. הוא קיבל אותנו בחמימות יתירה ואף תרם סכום הגון עבור הישיבה.

"היכן שהלכתי עם ר' שמעון, תמיד הייתה נשיאת חן. אנשים פשוט הרגישו את ה"מסירות נפש" שלו בכל מילה שהוציא מפיו, ולכן גם ההערכה הייתה בהתאם. ניתן לומר כי ר' שמעון נשא חן בעיני כל רואיו, להיכן שרק הלכנו יחדיו. הגיעה איתו ביחד גם ה"סיעתא דשמיא". הקשר בינינו היה קרוב מאוד, הוא היה מגיע אלי לירושלים ואף אני הייתי בביתו בבני ברק לא מעט פעמים. לדוגמא, בספר שלי - "ברסלב מאחורי הפרגוד", כתבתי עליו, על ר' שמעון, יותר ממה שכתבתי על כל גדולי אנ"ש.

בנין ישיבת 'עץ חיים'

כאשר עוסקים בלימוד תורה עם תלמידים חשוב ביותר להאהיב עליהם את התורה הקדושה. אם יהיה לילד או לבחור ערבות בלימוד, הוא כבר לא ירצה דברים אחרים

הימים התגלגלה לאוזנו שמועה, כי אחד מקרובי משפחתו בפולין נפטה, והשאיר אחריו ירושה גדולה מאוד. "כנראה", כך אמרו המבינים לאבי, "גם לך יש חלק בירושה". אבי התחיל לברר את השמועה, ניסה בכל מיני דרכים אבל לא הצליח לקדם משמעותית את העניין. בצר לו, הבטיח שאם יצליח להגיע לירושה היא ולקבל את חלקו המגיע לו, אזי יתרום מחצית (!) מהסכום לצדקה.

לעצמו ברסלב חסיד. הוא אומנם נמצא במרומי שנותיו אך זכרוננו חד כתער. מרגש להיות בקרבתו ולשמוע מכלי ראשון על דמותם של חסידי עליון כמו רבי שלמה וועקסלער ורבי אברהם שטנהארץ זכר צדיקים לברכה, הדברים קולחים מגורנו וכולו אומר פשיטות וכן של אמת. ר' יצחק שליט"א, נוהג בנו בטוב עין ולמרות סדר יומו העמוס בלימוד תורה, בחברותות

זקן אר"ש עם המשגיח הוותיק רבי יצחק מנדלסון שלי"ט"א

ר' יצחק נזכר בתפילותיו של ר' שמעון, היה לו קול חזק מאוד וכשהתפלל היה רושם כזה שעוד רגע קט הלב שלו יוצא, זו הייתה השתפכות אמיתית. פגשתי פעם יהודי שאינו מחסידי ברסלב וסיפר לי ששמע פעם את רבי שמעון בתפילה ב'בתי וורנר' בעת שהיה בביקור בירושלים, ותפילתו הייתה כאריה ממש.

פעם ניגש אלי יהודי ומספר לי: "בפעם הראשונה שהגעתי לבני ברק לשבת, הייתי בדרך לשטיבל של חסידי 'סלאנים' ופתאום שמעתי בדרך מישהו צועק את 'ברכת החודש' בניגון מיוחד וכובש כל לב, הייתה זו ישיבת ברסלב. עליתי לישיבה וראיתי את רבי שמעון אומר 'ברכת החודש' בכזה התעוררות. 'מחזה זה' כך העיד 'לא מש מזכרוני...'"

משגיח בישיבה

בהמשך, בשנת התש"ן, ביקש ממני ר' שמעון שאשמש בתפקיד משגיח בישיבה. אני נזכר כיצד הייתי חוזר באוזני הבחורים ואומר להם שוב ושוב: "הישיבה היא כמו תיבת נח כפשוטו ממש. בחוץ יש מבול של תאוות ובלבולים, וכאן בישיבה אנחנו מוגנים מכל ה'מרעין בישין'".

באחת השיחות בישיבה אמרתי: "כתוב אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, ולכאורה קשה הרי גם בבית המדרש יש יצר הרע, ניתן להיכשל בשיחה בטלה, במחלוקת, בלשון הרע ובכל מיני

צילום: אריאל ורטה

חסידות נפש לרבי. רבי שמעון ברגשטיין נושא דברים באסיפת גדולי אר"ש. נראים בין השאר, רבי מיכל דורפמן ורבי משה בורשטיין

מנו של חיזוק. החסיד הוותיק רבי משה פרידמן משמאל עם בנו החתן הרב ר' בצלאל ברוך שליט"א ביום חופתו

התשובה. בדרך הזו, כל התלמידים מתרוממים וחסידים נעימות בלימוד ולא ההיפך חלילה.

מסופר על הגאון רבי אברהם גניחובסקי ז"ל, שהיה עושה עניין שלם מכל שאלה שהתלמידים שאלו. הוא היה חוזר על השאלה ומציע לתלמידים לענות תשובה. חדר השיעורים היה נעשה כמרוקחה וככה הצליח להכניס את כולם לעניינים. בדרך הזו, התורה אינה רק "תורה דיליה", של מוסר השיעור, אלא כולם מרגישים שותפים פעילים, ושאלו אותו פעם, הרי לא זה השיעור שהכנתם?! ותשובתו הייתה וכי המטרה שאני אומר את השיעור? רצוני שהתלמידים יגידו בעצמם את השיעור!

זה הרבי מלמד אותנו, 'להרגיש נעימות התורה'. ואת הדבר הזה צריך להכניס חזק אצל כל מי שעוסק בהוראה וחינוך. מי שישקיע בהנחלת "ערבות התורה", יראה בוודאי ברכה גדולה. כך אני מורה שוב ושוב לנכדיי הזוכים כיום להרביץ תורה בישיבות ב"ה.

חזרה ושינון

רבי יצחק ממרום שנתיו לאויו"ש, מלין מעט על החלישות שירדה לעולם בעניין החזרה והשינון. "כשלמדתי בישיבת עץ חיים, עסקו בעיקר בשינון הסוגיות. שמו דגש חזק על הבנה טובה של הסוגיא ואז למדו אותה שוב ושוב עם רש"י ותוס', בכל פעם שחוזרים - מבינים טוב יותר. זו שיטה שמזכירה את עצמה במיוחד אצל תלמידי הישיבות, ככל שחוזרים יותר מבינים עוד נקודות שלא הבינו בפעם הקודמת. לדעתי, גישמאק אמייתי ואהבה חזקה ללימוד מקבלים דווקא כאשר לומדים כך.

למרות שהיו מגיעים לישיבה אצלינו ב'עץ חיים' כל מיני תלמידי חכמים וגאוני עולם למסור שיעורים עמוקים, עדיין עיקר עסקנו היה בשינון הפשוט של הסוגיא. החלום שלנו בתור בחורים היה לזכות לשנן את כל המסכת, עם רש"י ותוס', שיהיה אצלנו כ"מונח בקופסה".

"ב"ה יש לי טעם טוב בדף גמרא עד עצם היום הזה" מפטיר ר' יצחק בסיפוק, תוך כדי שהוא מדגיש כי את הדרך הזאת של חזרה ושינון ינק מראש הישיבה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, אצלו למד בעץ חיים.

"היה לנו בעץ חיים, מג"ש מיוחד שנודע אחר כך כצדיק נשגב רבי אפרים זלניק, הוא חניך אותנו לחזור שוב ושוב, זו הייתה הדרך הפשוטה והמקובלת. ברבות השנים נוצר מצב בישיבות שהבחורים רק מתחילים ללמוד את הגמרא וכבר מבקשים לפלפל ולהקשות ולעיין בריבוי ספרים של ראשונים ואחרונים. כמובן שהכל נכון וטוב, אבל הטעם שיש לקושיא שמגיעה אחרי הבנה טובה, זה ממש עניין אחר. אני אומר כל הזמן: טעם ומתיקות בדף גמרא זה מתנה לכל החיים, שאומרים חיים טובים הכוונה להרגשת נעימות בתורה, וכמובן מבקש זקן אנ"ש להדגיש שהכל

אברך שיש לו את היכולת לדבר עם בני הנעורים חסידות ויראת שמים שיעשה זאת ולא יתמהמה. זו זכות אמיתית והצללת נפשות ממש

בצעירותי ברסלב היתה אחוז ממאה ממה שיש היום, אין ספק שהישיבה לקחה חלק הכי מרכזי בתקומתה של החסידות ברחבי הארץ, תלמידיה הרבים הקימו משפחות לשם ולתפארת

ר' יצחק: "כאשר עוסקים בלימוד תורה עם צעירי הצאן, הדבר החשוב ביותר הוא להאהיב עליהם את התורה הקדושה. אם יהיה לילד או לבחור ערבות בלימוד, הוא כבר לא ירצה דברים אחרים.

כשהייתי מלמד, תמיד דאגתי שיהיה גישמאק בשיעור. אפשר לומר את הקושיא של הגמ' באופן יבש וחסר טעם ואפשר לשאול את אותה שאלה עם רעננות וטעם מתוק. צריך שהלימוד יהיה מעניין, שהתלמידים יצליחו להרגיש את הנועם והערבות שיש בסוגיא. אם תלמיד שואל שאלה, לעשות מזה עניין שלם. קודם כל להקשיב היטב לשאלה, לאחר מכן להתפעל מאוד מהחשיבה. לחזור שוב באוזני התלמידים על השאלה של חברם. להוסיף נופך לדברים ואז לענות את

דיבורים של חולין, בקיצור, לא חסר יצה"ה. אלא פירשתי כך: יש שני סוגים של יצר הרע. "אם פגע בך מנוול זה" הכוונה ליצר מגושם מאוד. כזה יצר הרע יש רק ברחוב, ועליו נאמר "משכהו לבית המדרש". אחרי שבחור נכנס בשערי בית המדרש, מתחילה עבודה מחודשת מול היצר הרע השני אבל הוא כבר פחות מגושם. אפשר לעבוד איתו יותר בקלות.

להאהיב את התורה

« כאיש חינוך רבות בשנים, תוכלו להדריך אותנו כיצד ניתן להנחיל תורה לדור בצעיר? ניכר כי בקשה זו קשה על ר' יצחק, אולם למרות זאת הוא מחליט לאחר שתיקה ארוכה לפתוח בפנינו את משנתו הסדורה והבהירה.

יודות עוז, רבי שמעון ברגשטיין עם ר' בייך רובינסון, לימים רבה ל בני ברק רבי יעקב לנדא.

מלחמת העולם פרצה; החלום על הירושה נשארה מאחור, העוני והמחסור והקושי החלו לשרור

צו השעה: יודעים כמה ר' וועלוול' קירב רחוקים, ולא יודעים כמה הציל קרובים - -

צריך להיות עם הרבה יראת שמים, ויראת שמים קונים עם ריבוי תפילה והתבודדות שהרבי מלמד אותנו לשוח את כל ליבנו כדבר איש אל רעהו.

נסיונות קשים ומרים

"צריך להבין, לפני שמונים שנה, כאשר הייתי בחור, הנסיונות היו קשים עד מאוד. לא אשכח זאת לעולם. בחורים טובים ומתמידים מפורסמים נפלו בפיתוי הנורא והתגייסו לשורות ההגנה והלח"י. למרבה הצער לאף משפחה לא היה ביטוח. אפילו משפחות מפוארות ומיוחסות ספגו קורבנות. צעירים וגם מבוגרים יותר לא הצליחו לעמוד בנסיון והתנדבו בפלוגות שונות. במידה מסוימת, אפשר לומר שאז הנסיון היה קשה יותר מהנסיונות שיש היום. הרי בדור שלנו, היצר הרע - מאוד מגושם, כל בר דעת יכול להבין שמדובר בהיפך הקדושה, הגירוי ללכת אחרי התאוות, הינו ללא שום ערך בסיסי, רק להפוך את הנשמה מצורה לחומר מגושם, זה הרי הפוך מכל הגיון וסברה. אבל אז באותם שנים גורליות. ההתגייסות לפלוגות הללו הייתה מעורבת עם הרבה אידיאל והשקפה. התחושה הייתה שמי שמתגייס לוקח חלק בגאולה. חייבים להציל את ארץ ישראל ואם לא עכשיו אימת... הכל היה כל כך מורכב והבלבול היה עצום. אני זוכר עד היום כיצד כמה מחברי, בחורי חמד ממשפחות אנ"ש שבעיר העתיקה, כמעט ונסחפו אף הם אחרי הלח"י."

הנסיון הגדול יותר היה של "גם וגם". כלומר גם ללמוד ולהיות פרומער. ובנוסף להילחם. היו לא מעט בחורים שלחמו במשך היום ובלילה היו שוקעים בלימוד עד השעות הקטנות. הגישה הזו עוד יותר בלבלה את בחורי הישיבות והטשטוש היה נוראי. היום, אפשר לראות בקלות מה יצא מבחורים אלו ומה יצא מאלו שהתגברו ונשארו בישיבה למרות כל ההשקפה המדומה.

"בזמנו, התפעלתי מאוד מהרה"ח ר' שמואל שפירא. היו לו הרבה בנים וכולם ללא יוצא מן הכלל זכו להתנור מכל מה שריח של מינות ואפי-קורסות נדף ממנו. לא לח"י, לא 'הגנה' ולא שאר מרעין בישין.

"גם לי כמו כל הבחורים בזמנו היה קשה מאוד. יזכר לטוב ידידי הרה"ח ר' משה פרידמן מחסידי ברסלב בדור הקודם בשערי חסד' (אביו של הרה"ח ר' בצלאל ברוך שליט"א) שהיה גדול ממני בכמה שנים. אני הייתי בחור והוא היה אברך צעיר אחר נישואיו. שוחחנו רבות והוא חיזק אותי להמשיך להתעקש, להחזיק מעמד ולא להיסחף אחרי הזרם.

"העצה שעזרה לי יותר מכל, היא עצת ההתבודדות. הייתי משיח לפני הרבש"ע את כל אשר על לבי, יום יום סיפרתי להשי"ת על הנסיונות שלי, על הבלבולים הקשים שנצבים מולי ואני בטוח שבזכות כך - נשמרתי והחזקתי מעמד. את המסר הזה אני רוצה להעביר הלאה גם לבחורים של היום. יש לנו את העצה הכי טובה בעולם: ההתבודדות. פשוט לדבר עם השי"ת כמו

רבי משה פרידמן מזקיף אני"ש בשערי חסד, מלווה בנכדו רבי ישראל יצחק פרידמן.

שמדברים עם חבר טוב. לא להתבייש, לספר לאבינו בשמיים את כל מה שנעשה איתו, זה מה שישמור עלינו מול כל הפיתויים של הבעל דבר וחיילותיו.

ניכר כי ר' יצחק נרגש מאוד מהזיכרונות אותם דלה עבורנו מלפני שמונים שנה: "לא יאומן כי יסופר מה שזכינו בשנים הללו, כיום חסידות ברסלב מונה אלפים רבים של בחורים, פי מאה ויותר ממה שהיה בזמני. אשרי שזכיתי לראות בכך".

"זה לא סוד" מוסיף ר' יצחק "שיש לישיבת ברסלב, הישיבה של הרבי, חלק עצום בכך. כמה משפחות לתפארת - העמידה הישיבה במשך עשרות שנות קיומה. המשפחות הללו מפארות

והתכופף אליו מלא קומתו בהתרגשות כדי לשמוע דברי תורה מכלי ראשון מרבו הקדוש רבי אלחנן וואסרמן הי"ד.

"אם כבר מדברים על ר' אלחנן והישיבה בבראנוביץ - אומר נשא שיחתנו; מעניין להזכיר את עדותו של ידידי הבלתי נשכח רבי יצחק גלבך שאף הוא למד שם יחד עם ר' שמעון, הוא סיפר שהייתה בישיבה חבורה שלימה של ברסלבער בחורים. נקודת המפגש העיקרית שלהם הייתה בשבת קודש בזמן סעודה שלישית. או אז התאספו יחדיו ולמדו מתורת רבינו הקדוש. לאחר שסיימו היו מצטרפים לכלל בחורי הישיבה שהאזינו לשמועם של המשגיח. אך המשגיח הרגיש באיחורם של החבורה הברסלבלאית והתרעם על

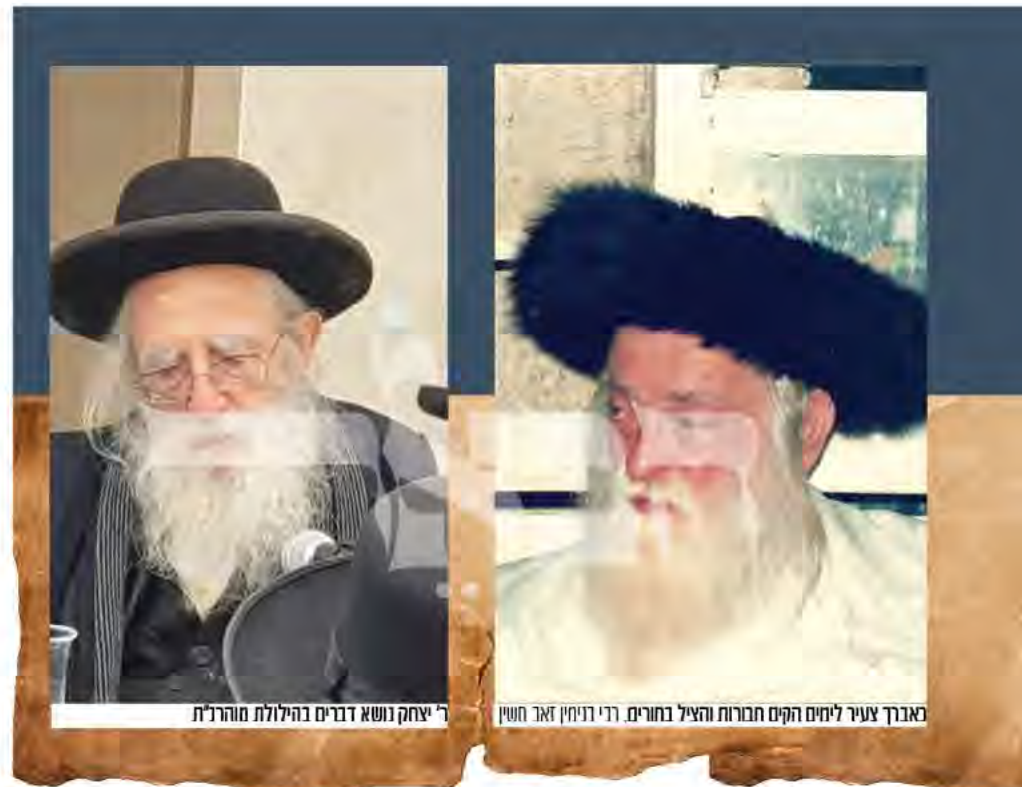
ר' יצחק: כמוכן שהיה פחד גדול ועצום. כל שמועה הייתה יותר קשה מחברתה. כולם הרבו בתפילה ותחנונים ואני זוכר כיצד אני'ש הרבו בריקודים להמתקת הדינים, ושרו בכל הזדמנות: 'או אוי היטלר סטאלין ימח שמם' - היה זה ניגון של ריקוד ששרו אז.

במשך שנות המלחמה, היו כאלו שהתגייסו מרצונם לצבא הבריטי ללחום מול גרמניה. כמוכן שמי שיראת שמים בקרבו ברח מהרפתקה זו. לא היה ראוי לאיש כשר להתגייס לפלוגות אלו. אני נזכר בבחור אחד ששמו היה נחום. הוא לא היה בחור ישיבה בהגדרה, אבל למרות זאת היה לב טהור כזה. ומדי פעם הגיע לשמוע את שיעורו של ר' יום טוב זלוטניק אצלינו ב'שערי חסד'. ממילא היה לו קצת קשר עם אנשי שלומינו. יום אחד נעלמו עקבותיו, עד שלאחר תקופה נודע בצער רב לאנשי שלומינו שאותו 'נחום' הלך והתגייס לצבא הבריטי. עברו מאז עשרים שנה, יום אחד בהיותי בכותל המערבי, פגשתי את אותו 'נחום' אומר תהלים בכזו השתפכות הנפש, כל צורתו העידה עליו שאיש כשר וירא שמיים הוא. אחרי שנפרדתי ממנו בהתפעלות, סיפרו לי מכריי שתקופה קצרה אחרי שאותו נחום התגייס, הוא תפס את עצמו ונהפך לאיש כשר ממש והצליח להתחמק משם והקים בית לתפארת. מכאן ראיתי בחוש כיצד מי שזוכה לתפוס בידית של הרבי, כבר לא יכול להמשיך הלאה. הרבי כבר עושה איתו דברים נפלאים.

« מן הסתם שמרתם על קשר עם הרבה מאנשי שלומינו בירושלים:

ר' יצחק: איי. איי. איזה חן ויופי היו נסוכים על פניהם של אנשי שלומינו בירושלים. אני זוכר היטב עוד בילדותי את רבי אליהו חיים מגיע לארץ ישראל, היה זה בשנת התרצ"ו, הוא הגיע הרבה לשערי חסד. אני גם נזכר בשיעורים המיוחדים של רבי שמואל הורביץ. הוא היה מגיע מהעיר העתיקה לשערי חסד ומדבר לפני אנשי שלומינו בכזו התעוררות, ממש אש קודש. הייתי ילד כאשר ר' שמואל חזר מרוסיה הסובייטית. הוא שהה חודשים רבים בכלא האימתני וכמעט שנמק שם. כאשר הוא דיבר לפני הציבור היה מרים את ידיו וניתן היה להבחין באחת מאצבעותיו שהייתה מכווצת מאוד. סיפרו אז, שהרשעים טרקו דלת כבידה על אצבעו. כדי לגרום לו להלשין ולמסור שמות של יהודים, אך ר' שמואל, בהתאפקות אדירה, שתק בדומיה ולא היה מוכן למסור את חבריו.

אחד הדמויות הגדולות שהיה אצלינו ב'שערי חסד' היה זה ר' גדליה ברגה, הוא היה מדבר ולומד לפני הציבור בזמן סעודה שלישית תורות שלימות מליקו"מ וליקו"ה בעל פה. היה גם ברסלבער חסיד ר' זעליג פאלעטער שהיה מגיע גם כן, ר' משה פרידמן כמוכן, ר' משה רוזנטל שהיה הגיע מבתי ברודיא, רבי אברהם שטרנהארץ אף הוא היה מגיע מדי פעם לשערי חסד עוד מעיר העתיקה. הייתה שם חבורה מיוחדת של ברסלבער חסידים שהחזיקו את עצמם יחד.

כך. בא אליהם בטענות מדוע איחרו לדרשתו. הנער יצחק גלבך ניסה לפייסו ואמר: הרי ב"ה היו בדרשה מאות בחורים, בית המדרש היה מלא מפה לפה, ומדוע צריכים אתם את הברעסלבער בחורים הבודדים! אולם המשגיח לא קיבל את הטענה ואמר לו בהערצה: 'פאר וועמען זאל איך רעדן אויב נישט אר אייך'. למי אני אדבר אם לא אליכם...

החבורה הזו הייתה באמת מיוחדת במינה, ממש האריות שבחבורה. באותה תקופה למד בישיבה גם בנו יחידו של ר' בן ציון אפטה, הבחור הקדוש פנחס ארבטמן הי"ד. ר' אלחנן מרוב אהבתו אליו כינה אותו בחיבה אבהית מיין פנחס'ל.

« כאחד שגר בירושלים במשך שנות השואה, תוכל לספר לנו את החוויה שלך כנער בתקופה ההיא? »

היום את שמו של הרבי בעולם. אפשר לומר בבירור שהישיבה לקחה חלק מרכזי בתקומתה של חסידות ברסלב ברחבי הארץ.

« לאחר הדברים הנרגשים, ביקשנו לשמוע מר' יצחק על החיים בירושלים אחרי נישואיו:

ר' יצחק: התגוררתי בשכונת שערי חסד ולמדתי חברותא עם רבי משה פרידמן. כמו כן, התיידדתי מאוד עם הגאון רבי שמואל אויערבאך. היו לנו שיחות עמוקות ודיברנו במשך השנים על הרבה מאוד נושאים בתורה והשקפה.

נכדו של ר' שמעון שנוכח בראיון מספר שכאשר התארס אחד מנכדיו של ר' שמעון ברגשטיין, הזמין הבחור לשמחת האירוסין את ראש הישיבה שלו - ר' שמואל אויערבאך, הסבא ר' שמעון נכה שם וכבר היה חלש מאוד. בראות ר' שמואל את ר' שמעון ניגש אליו בהתלהבות

מורי ורבי, מרן ר' איסר זלמן מלצר ראש ישיבת 'עץ חיים'

לחזור ולשנות. הגאון ר' זרח אפרים זלצניק עם ידידו רבי מענדל אטיק

לא אשכח לעולם, את ר' שמואל שפירא מגיע אף הוא לשערי חסד, היה פעם בפורים כטוב לבו בין, כבר היה ליל שב"ק מוצאי פורים ור' שמואל צועק בקול גדול "ותקננו בעצה טובה מלפניך", מלפניך, מלפניך, כך שוב ושוב במשך זמן ארוך. גם ר' יצחק גלבר היה מגיע לשערי חסד. את רבי שלמה וועקסלער ראיתי בעיר העתיקה עוד בעודי ילד קטן. עד היום אני זוכר היטב את ר' יונה לבל מארגן בכל שנה את סעודת ה'אריצי' ללכבודו של הרבי, בבית מדרשינו שבשכונת בתי מחסה (בקומה השלישית מעל איפה שמוקם כיום בית מדרשינו אור אברהם בעיר העתיקה). כולם יודעים לספר על שיעוריו המתוקים של ר' בנימין זאב חשין זצ"ל. הוא עסק בקירוב רחוקים בפרט מקרב עדות המזרח, ואף שימש שנים רבות כר"מ בישיבת ברסלב. אולם מעטים זוכרים או יודעים את אשר פעל ר' וועלול בעודו אברך צעיר לימים. הוא היה גר אצלנו בשכונת שערי חסד, אוסף את בחורי הישיבות ומדבר על ליבם. הוא הכניס בהם עידוד וחיוך ואני בטוח שהרבה בחורים הקימו לאחר מכן בתים טובים בזכות הדיבורים שלו.

ר' וועלול אף הקים חבורות ערב בשם 'חנוך לנער' ולמד איתם בשעות הפנאי - משנה ברורה, ולאחר מכן היה מדבר עם הנערים ביראת שמים, הוא הדריך אותם כיצד להיזהר ולברוח מנערי שוליים שלמדו וחונכו במסגרות שאין רוח חכמים נוחה מהם. הוי... איזה זכויות יש לו לר' וועלול.

"אך האמת" מחדד ר' יצחק את מבטו ופניו מרצינות "לא רק ר' וועלול זכה, גם היום אפשר לזכות לעניין הזה. אברך שיש לו את היכולת לדבר עם בני הנעורים, שיעשה זאת ולא יתמהמה. זו זכות אמיתית והצלת נפשות

■ ממש.

חי' רבי אליעזר גלבר, רבי יצחק ורבי אברהם ירבלום

ידיד נעורי. עם הגאון רבי שמואל אייזנבאך

אשרינו שזכינו לטעום את היין ההונגרי במקום נביעתו

ד

יו אילו ימי וכל מי כנישותא – אין בידי הקולמוס והגויל להכיל את הרגשות ההומים, מהתפילה הלוהטת בישיבה הק', אין כמו התפילה בישיבה! זו היא ההרגשה וזו היא המציאות, הישיבה אשר נבנתה במסירות נפש, הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עליו, בית שבו מגדלים תורה ותפילה, גולת הכותרת היא התפילה בכח בחיות בהתלהבות ובברע'ן, תפילה שמלווה לכל החיים, ונותנת ומכניסה טעם בתפילה לנצח!

כותלי בית המדרש יוכיחו, אשר פקע איגרא מהתפילות הנפלאות והמרגשות בישיבה.

זה כבר שישים שנה שהתפילה בישיבה בשלוש תפילות ביום הם כיורה רותחת, התפילה זה עסק שלם, כמה שעות במשך היום משקיעים הבחורים בתפילה בישיבה ונהפכים למהות אחרת, להיות מאנשי הבעל תפילה "ואני תפילה – גאר מיין זאך איז תפילה" – החיות העצומה שחשים לאחר התפילה בכח, היא נותנת כח להוסיף לבוא לתפילה שוב – בחור יודע שמשם שואב את כל חיותו, כל הנשמה תהלל י-ה, כל עצמותי תאמרנה, - זה ענין אחר לגמרי, מתחילת התפילה ברכות, קרבנות, ומי יוכל כבר לתאר את ההודו והפסוקי דזמרה, הבריאה כולה רוקדת ומרגנת לפני ה', כל הישיבה כל הבחורים כולם כאיש אחד – אז ירננו כל עצי היער לפני ה', הלב מתמלא ומתרונון בשבח ובזמור לה' יתברך, אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו, כי אינו דומה מועטים העוסקים בתפילה לרבים העוסקים ומתייגעים בתפילה, וזה עיקר עיסקם, להחשיב ולייקר את התפילה.

זו היא מלחמה על החיים, על ההתקרבות לרבי, על נצחיות ועל תמימות ופשיטות – לא כמצוות אנשים מלומדה, לא כדי להיפטר ממנה, כאן מחכים לתפילה! - בתפילה אני מוצא את מגמתי ותקותי, לשפוך לב כמים, התפילה היא הבית של הרבי, על שלימות התפילה הרי גם נאמר 'כי ביתי בית תפילה'.

אהבת עולם אהבתנו ה' אלקינו - - - וקולו של המשגיח הרה"ח ר' יצחק מנדלסון שליט"א משתנק בבכי ובתחנונים למען לא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד... מי שיש לו לב.. שומע, מסיימים את הברכה ב'אמונה ויחוד ה' וממשיכים בדבקות בשמו"ע, מי לא שמע על התפילה לדוד' בישיבה, שמרה נפשי כי חסיד אני... אהלך באמתך...

ואם בימות החול כך, על אחת כמה וכמה שמגיע שבת קודש, ה'הודו' של ערב שבת הלכו נרננה, רננו צדיקים, נשמת, הכל יודוך, נקדישך ונעריצך, אלמלא לא אתינא לישיבה אלא לקבל טעם בתפילות השבת דיינו - הפטיר פעם בחור שהגיע מיישיבה קטנה חסידית לישיבה, כבר לא צריך לשכנע אותי לקום, כבר מחכים לתפילות השבת, ומינייה מתברכין כל שיתא יומין – שכל השבוע יאיר לי התפילה.

אכן זו היא המטרה – 'ברסלבער' ישיבה' מקום בו יכול בחור לקנות קנין נצח, קנין לחיים אמיתיים – עבודת התפילה זה אבן היסוד לכל היום ולכל החיים, - ברסלבער עם תפילה בכח, בחיות, עם אנ"ש, דרכה זוכים להמשיך את האור של רבינו זי"ע לדורות הלאה. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב הראש ישיבה הגה"ח ר' שמעון ברגשטיין זצ"ל את התפילה בישיבה, את הבחורים שקמים מוקדם וקובעים מקום לתפילתם, בוז יבוזו לו – תכתב זאת לדור אחרון אותו כח התפילה ממשיך לנצח 'ועם נבא – יהלל י-ה' – התפילה בכח וחיות בוערת ודולקת כיקוד אש. אשרינו שזכינו לטעום את היין ההונגרי במקום נביעתו, אי אפשר להיפרד מהתפילה והלוואי ויתפלל אדם כל היום כולו, במנחה במעריב, קרבנות לפני מנחה במתינות, שמו"ע בכוונה, תפילת ערבית שמתחיל ב'שיר המעלות - כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות... עבודת ספירת העומר בקול זה היא ההכנה האמיתית לקבלת התורה ע"י קיום התורה שזה עבודת התפילה.

ולעבדו בכל לבבכם...

ולעבדו בכל לבבכם, 'איזהו עבודה שבלב זה תפלה' (תענית ב). כי תפלה בחינת מלכות דוד, כמו שכתוב (תהלים ק"ט): "ואני תפלה". ועקר התפלה תלוי בלב, שישים כל לבו עליה. שלא יהיה בבחינת (ישעיה כ"ט): "בשפתם כבדוני ולבם רחק ממני". כי תפלה שבלב, היא בחינת התגלות מלכותו, בתוך החלל הפנוי, בתוך המדות, בתוך העולמות:

(ליקוטי מוהר"ן תורה מ"ט)

ולעבדו בכל לובנס

קיום התורה הוא ע"י
עבודת התפילה

הרה"ג ר' שלמה רובינפלד
ר"מ בישיבה

כ

חסידי עליון בצל הבעל שם טוב
"אין מי שיכניס לימוד התורה וקיום
התורה בעולם כמו אדמו"ר ז"ל על ידי
אמיתות דרכיו הקדושים שגילה על ידינו
ובספריו הקדושים" – מתבטא רבי נתן
במכתבו

כל עניינו של רביה"ק היה תפילה, "ואני תפילה"
רבינו נלחם נגד ה"כרום זולת" דברים העומדים ברומו
של עולם ובני אדם מזלזלין בה, הרבי מכריז שעיקר
החיות מקבלין מהתפילה
רבינו הקדוש כשנכנס לגור בעיר ברסלב עמד על
פתח בית המדרש והוכיח את ה"עולם" על התפילה
שאינם מתפללים כראוי, ואין שומעין משום אחד
מהמתפללים שום המחאת כף, ומזה הבין מוהרנ"ת
שההתקרבות לרביה"ק היא על ידי התפילה, להשקיע
כוחות בתפילה בכח בחיות ובהתלהבות, רבינו רצה
להחזיר עטרה לישנה" שיחזרו להתעורר ולהתפלל
בכוונה ובכח גדול כמו החסידים הראשונים שהיו בימי
הבעל שם טוב הקדוש, שיומא דהילולא רבא דיליה חל
ביומא טבא דעצרת, יום התעלות דוד מלכא משיחא
לשמי מרום, דוד המלך אשר הקים עולה של תשובה
על ידי חיבורו ספר תהילים שהם כנגד חמישה חומשי
תורה, וזה רבינו הקדוש יגע וטרח הרבה לתקן הנפילה
(סוכת דוד הנופלת – שהיא התפילה, ע"י תו' מ"ט)
להחזיר העטרה ליושנה (ע"י חיי"מ ע"ח)

ענינו של רבינו הוא התפילה

יש שיחה מהרבי; המתנגדים אומרים שהעיקר
הוא רק לימוד התורה החסידים אומרים שהעיקר
הוא רק עבודת התפילה ואני אומר להתפלל וללמוד
ולהתפלל (שיש"ק ג' שצ"א) ואכן מיד לאחר התקרבותו
של ראש כל התלמידים מורנו רבי נתן לרבינו הקדוש
מיד כשחזר לנעמירוב אחרי ראש השנה הראשון אצל
הרבי הוא נכנס בכזו מין התלהבות בעבודת התפילה
אז ער האט זיק געווארפן או געדראפעט אויף די ווענט
(כזורק עצמו ומטפס כביכול על קירות בית הכנסת)
ולא הצליח להשתלב עם הקהל, וכשהגיע חג הסוכות
צעק ושאל בתפילתו כל כך עד שגירשוהו המתפללים
החוצה והוכרח להתפלל ב'פאליש' – בכניסה לבית
הכנסת וגם שם הוא התפלל בהתלהבות עצום עד שלא
היה בכח הציבור לסבול את תפילותיו גם שם, וכך
לא נתנו לו להתפלל בשום בית כנסת בעיר והתפלל
בסוכה (שיש"ק ב' ע"ד) כי הרבי הכניס בו את ענין
התפילה בכח והבין שענינו של רבינו זה התפילה!

ההתקרבות לרבי נפי היגיעה בתפילה

כמה שנשקיע יותר כוחות בתפילה כך נתקרב ויאיר
לנו יותר האור של הרבי. וכמו שכותב רבינו הקדוש
בתורה מ"ט סעיף ב' על הפסוק 'ולעבדו בכל לבבכם'
איזוהי עבודה שבלב זו התפילה ועיקר התפילה תלוי
בלב שישים כל ליבו עליה שלא יהיה בבחינת 'בשפתם
כיבודני וליבם רחוק ממני' התפילה ביגיעה כראוי זו
היא עבודה שבלב.

לתת את הזמן והכבוד הראוי לתפילה, זהו קיום
התורה, קיום התורה הוא רק על ידי תפילה, ולכן
היצר הרע מתגבר ונלחם ביותר נגד התפילה, ואפילו
שמקורבים לרבי צריך לשמוע בקול עצותיו הקדושות
שהחלק המרכזי בהם הוא עבודת יקוד אש התפילה,
וכך השקיעו כל אנשי שלומינו אנשי הבעל תפילה
לדורותיהם, השקיעו כוחות עצומים בעבודת התפילה
בג' תפילות שביום. הכינו עצמם אל התפילה וחיכו
לתפילה ונתנו כבוד לתפילה.

הרה"ח רבי נתן ליברמנש שליט"א שגור על לשונו
תמיד הענין שאפילו שלא מאיר לך היום התפילה,
לפחות תבוא בזמן, להראות שאני מכבד את התפילה
לתת את הלב לזה, זה ההתקרבות שלנו לרביה"ק, זה
קיום התורה זה היא הדרך להתקרב לה, בה צעדו
כל אבותינו.

הרחמים והמתחננים שונרים מהיצות התאוות

בדרך זו רבינו מוליך אותנו לגאול את התפילה
מהגלות בכח השלוש תפילות ביום, שעל ידי התפילה
שהיא רחמים ותחנונים זוכים לפרוס מחיצה נגד כל
התאוות והבלי העוה"ז, כשאדם מקבל חיות בתפילה
כל מהותו משתנה ונהפכת "התפילה משנה את
הטבע" כל עצמותי תאמרנה - ע"י התפילה מתקן את
כל עצמותו, את כל מרירות היצה"ה וזוכה למתיקות,
לחיים אמיתיים - חיים של תפילה של דביקות
בהשי"ת "ובכל לבבך" שהלב ירצה ויכסוף לקרבת ה'
יתברך וישתוקק לאור אין סוף

קיום התורה - לעשות מתודות תפילות

עיקר התפילה השלימה הוא כשאדם מתפלל רק על
צרכי נשמתו בעצמו, כשהאדם מתפלל לזכות ליראת ה'
ולעבודת ה' "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי
בבית ה' כל ימי חיי".

תפילה כזאת היא עיקר קיום התורה כיון שמבקש
לקיים את התורה זו היא שלימות התורה כי לא המדרש
עיקר אלא המעשה - כי עיקר הכוונה בלימוד התורה
הוא לקיים את התורה וכל חיות ונשמת התורה הוא
על ידי התפילה, (כי תפילה שכל כוונתה לקיים את התורה
- זאת התפילה היא בעצמה תורה ואצלה כל ההשפעות

**צבי וחמיד ורגיג דילאון בלעותא,
צלותרון בכך מקבל והניא בעותא**

ועי"ז מעלין את התפילה מחרפות וביונות מזילותא
דגלותא, מכרום זולת -ומעלים אותה לבחינת אשת
חיל עטרת בעלה.)

וכשהאדם עושה מתורה תפילה דהיינו
שמתפלל על קיום התורה וזכה לתשובה כיון
שמוכל דברי התורה והמצוות עשה והלא תעשה,
כשהולך בדרך חדשה זו של לעשות מתורת
תפילות אומר קודשא בריך הוא לכל אחד
מישראל אין לך מה להתבייש לשוב אלי תמיד
יהיה איך שיהיה כי לפני קבלת התורה לא יכלו
להכניס את התורה בתוך התפילה על כן קרה
מה שקרה וקלקלו הערב רב והחטיאו את ישראל
אבל לאחר קבלת התורה "ואני תפילה" – אפשר

לעשות מכל דבר שעובר עליה, תפילה. ועל ידי
זה אפשר להתקרב להשי"ת ולקיים את התורה
אם לא בריית יומם ולילה חוקות שמים וארץ
לא שמת

כי עקר בריאת העולם היה על ידי התורה וגם
עכשיו כל קיום העולם וכל חידוש מעשה בראשית
הוא ע"י התורה אבל כל החיות וההשפעות
שנמשכים על ידי התורה יורדים לעולם בזכות
התפילה שהיא הכלי שמציירת את השפע לטוב.
ולכן ביום טוב אומרים הלל, שזה כלליות
ההודאה להשי"ת על כל הניסים לשעבר ולעתיד
כי מחמת קדושת יו"ט שאז יצאנו ממצרים
וקבלנו את התורה יש עליה גדולה לתורה ולכן

אז התורה מאירה באור גדול ואפשר לעשות
את התפילה בעליה גדולה כי התורה ותפילה
תלויין זה בזה וגם בשעת מתן תורה שהמשיך
משה רבינו את התורה בעולם ודאי המשיך גם
את התפילה אבל עיקר עליית ותיקון התפילה
נעשה ע"י דוד המלך ויגמר בימות המשיח ואז
יושלם התורה ביותר

**צבי וחמיד ורגיג דילאון בלעותא - - צלותהון
בכך מקבל והניא בעותא - -**

זהו שלמות התורה שעל ידי זה מקבל השי"ת
את התפילה שאדם זוכה לשבח את ה' בתפילה.

(המאמר ע"פ ליקו"ה ר"ח ה')

אשרינו מה טוב חלקינו

ישיבת ברסלב לצעירים

מודיעין עלית

מהלל שמו במחול

בקול רינה ותודה, שיר הלל ושבחה נריעה,
בהגיע עת דודים, במעון העומד בראש הצלחת ישיבתנו,
יום ולילה לא ישובת, כיתד בל ימוט, מרביץ תורה לעדרים, בחן ובמסירות ונעימות,
עליו אין גומרים את ההלל, מזה בן מזה, כארז בלבנון ישגא, העומד על הפקודים

הרה"ג רבי משה ברגשטיין שליט"א

רו"מ ישיבתנו

לרגל נישואי בנו הבחור המופלג

החתן **זאב שיחי**

עב"ג בת ידידנו בוגר ישיבתנו הרה"ג רבי אליעזר חשיין שליט"א

נכד לר"מ בישיבתינו הגה"צ ר' בנימין זאב חשיין זצוק"ל

והברכה אחת היא לאביו הגדול האיש על העדה

הגה"ח רבי נחמן אליעזר ברגשטיין שליט"א

רו"מ מוסדותינו

ואלין מיליא יהון לרקיעיא שיבנו לבנות ביתם בית נאמן בישראל, שתול על פלגי מי הנחל נובע. ויזכה
כבוד ידידנו הנכבד לרוות רוב נחת דקדושה תמיד מכל יו"ח, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, להמשיך
מתוך הרחבת הדעת בהרבצת התורה מתוך שתי שולחנות מלא ברכת השם תמיד

המאחלים ומברכים

רבנן ותלמידיהון

הנהלת הישיבה

החתונה תתקיים אי"ה ובשעטו"מ ביום רביעי כ"ה סיון אולמי הכרמים בית שמש

התורה היא הרי תבלין לכל אחד ואחד

...עד כמה גדול וחשוב העניין המובא בספרים:
שבשעה שאדם לומד גמרא, או שאר ספרי קודש,
יצייר בדעתו כאילו התנא עומד ומציית לכל מילה שיוצאת מפיו.

אכן, גדולי ישראל, הצדיקים - הם נהגו ממש כך! כשהם למדו מאמר של תנא - התנא לא היה כ'מת'
בעיניהם, אלא ממש כאילו התנא עומד על ידם!

בתורה י"ב אומר הרבי: 'וציית לקליה!' התנא ציית לקליה! אכן בתורה זו אומר הרבי שזהו 'בחינת נשיקין',
הלומד נושק עצמו עם התנא! הלומד 'נתדבק ברוח פיו של התנא!' - עם רוחו של לומד המאמר!

כשלומדים באופן זה, אזי גם הלימוד הוא ענין אחר לגמרי! הצדיק חפץ באמת לשמוע כיצד האדם לומד;
הרבי אומר שהצדיק מקבל תענוג נפלא מפיו של הלומד, הוא חפץ לשמוע את אמרי פיו!

"בראתי יצר הרע - בראתי תורה תבלין!" הרי לנו שעל ידי לימוד התורה מוכרחים להתרפאות!

אין מציאות כזאת שהצדיק יאמר: "אני חפץ שרק צדיקים יתקרבו אליי ואחרים לא", שכן, כיצד יתרפאו
אלו שאינם צדיקים? התורה היא תבלין לכל אחד ואחד?! 'תבלין' פירושו שהוא לא נועד רק לגדולים
במעלה - התורה היא התבלין לכל אחד ואחד. כיצד נוכל לומר שתבלין זה מיועד רק לגדולים במעלה,
ומה יעשו הקטנים במעלה? התורה היא תבלין לכל אחד ואחד, כל מי שמתקרב לתורה - התורה מקבלת
אותו! אלא מאי? צריך לדעת דבר אחד: "דע לך שכעת אתה הולך להיטהר!", יש לנו יצר הרע עב ומגושם
מאד שגורם לאדם להיות מלוכלך מאד, והתורה היא זו שמטהרת ומנקה אותנו!

אדם שניגש ללימוד התורה עם כוונה זו, אזי התורה רוצה בו - אדרבה "אני רוצה אותך!".

דיברנו פעם על כך; מדוע נקט בלשון 'תבלין'? הרי יכול היה לומר: 'בראתי יצר הרע - בראתי תורה?!'
התורה היא כנגד היצר הרע, ומהו הלשון 'תבלין'? תבלין זה הרי מיני בשמים?!

דיברנו פעם על כך שמכל המידות רעות נודף ריח רע, ריח רע מאד נודף מהמידות רעות, משום כך צריך
כנגד זה בשמים שייתנו ריח טוב, ריחות טובות; "בראתי יצר הרע" שמגביר המידות רעות וריח רע נודף
מהם - כנגד זה בראתי תבלין! התורה היא מיני בשמים שנותנת ריחות טובים, וריחות טובים אלו הם
כנגד אותם ריחות רעים.

נשיא הישיבה רבי לוי יצחק בנדר - ל"ג בעומר תשל"ד בהיכל הישיבה